

m:
agazin

ZIMA 2020/21.
BROJ 27
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

TEMA
BROJA
**Virtuelna
stvarnost
je sve stvarnija**

BRENDOVI
KOJIMA
VJERUJEMO
**Samsung
Galaxy A serija**

TALENTI
**Maja u svijetu
robotike**

m:tel

xiaomi

Redmi Note 9

Neprikosnoveni šampion.

Pomoću makro objektiva od 2MP
snimate najsitnije detalje!

IMATE PRIJATELJE

03

10 **STRANE ZA EKRANE**

Dobri filmovi u ponudi
m:tel TV-a

13 **ZVIJEZDA PONUDE**

Stvoreni da svaki dan učine
nezaboravnim

21 **DNEVNIK PRIJATELJSTVA**

m:stipendisti 11. generacije

POSLOVNI SVIJET

27

46 **SVJETSKI DOGAĐAJ**

VRTO

51 **BREND OVI KOJIMA VJERUJEMO**

Samsung Galaxy A serija

58 **TESTIRAMO**

Realme 7 Pro

S DRUGE STRANE

69

70 **U DOBROM DRUŠTVU**

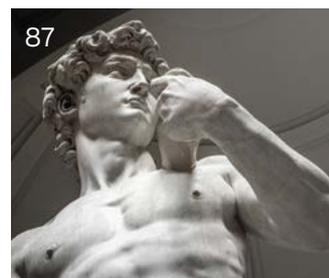
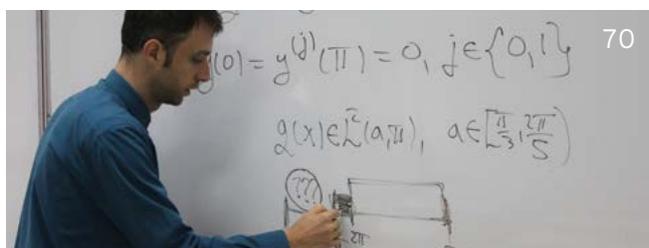
Nebojša Đurić

87 **U ROMINGU**

Toskana

91 **INTERVJU MOBILNIM**

Bojan Jokanović

m:agazin

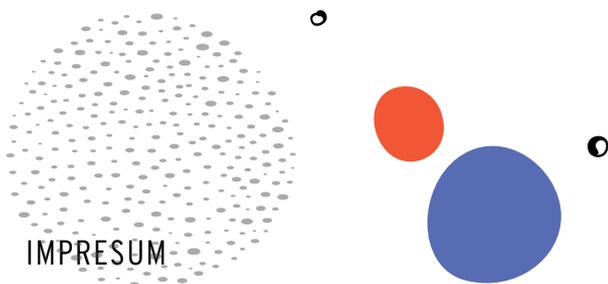
Vjerovatno je prva želja koja nam je svima pala na um s dolaskom 2021. godine bila - dobro zdravlje.

Nastavljamo u tom duhu, jer upravo je to želja nad željama, uvijek i zauvijek. Ali, hajde da odemo korak dalje, da iza sebe ostavimo sve ono što nas je u proteklom periodu tištilo i zagledamo se u ovo sunce koje miriše na proljeće i poziva u nove pobjede.

Na sve to, mi ćemo i dalje biti vaš iskren prijatelj. Već time što ćemo se truditi da ove stranice ispišemo najboljim i najljepšim pričama.

Neka vam proljeće koje je pred nama bude najljepše do sad, neka bude najsajnije, najvedrije i najtoplije oko srca. Uхватite pod ruku život koji se polako ali sigurno budi, jer ova 2021. će biti mnogo bolja, zar ne?!

m:tim

IMPRESUM

ZIMA 2020/21.
BROJ 27
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZA IZDAVAČA: generalni direktor Marko Lopičić, izvršni direktor za marketing i prodaju Radmila Bojanić

m:agazin TIM: Sandra Stanić, Željka Milinović, Jelena Maksimović, Milica Kondić, Vesna Rodić, Andrea Lazić, Vlatka Repac

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Sandra Stanić, Milica Kondić, Jelena Maksimović, Mirela H. Mustafić, Marinela Talić, Predrag Laketa, Darko Bajić, Milovan Tatić, Srđan Bjelić, Armin Čičak, Vedrana Halić, Snježana Novaković, Gorana Divjak, David Jojić, Dijana Gajić, Jelena Pralica

LEKTOR: Saša Četojević

DIZAJN: Sanda Arsenić / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA: Sanda Arsenić / Aquarius

FOTOGRAFIJE: Shutterstock, Getty Images

ADRESA REDAKCIJE: Vuka Karadžića 2, 78 000 Banjaluka // TELEFON: 051/240-875, 240-250 // FAX: 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // WEB: mtel.ba

ŠTAMPA: Compex d.o.o, Braće Pišteljića 1, 78 000 Banjaluka

TIRAŽ: 3.000

IZLAZI KVARTALNO

m:

IMATE PRIJATELJE

ZVIJEZDA PONUDE

ARENA CLOUD – GLEDAJTE SVE ARENE!

PRIPREMIO: DARKO BAJIĆ

Uz pomoć mobilne ili TV aplikacije pratite vrhunski sport, muziku, filmove i serije

Pratite vrhunske ARENA SPORT sportske kanale sa ekskluzivnim sportskim sadržajem na Arena Cloud mobilnoj aplikaciji. Uživajte u sportu, ali i drugim vrhunskim sadržajima!

Gledajte svoj omiljeni program i do 7 dana unazad.

Uz elektronski programski vodič saznajte sve o programu koji želite da gledate i najkraćim putem dođite do željenog programa.

Iskoristite mogućnosti korištenja aplikacije bez ugovorne obaveze.

Arena Cloud aplikacija je više od sporta. Uživajte u najboljoj muzici, filmovima, serijama i ostalom zanimljivom sadržaju, a u video-klubu pronađite najpopularnije domaće serije. Aplikaciju možete preuzeti na Google Play Store-u, App Store-u ili Huawei App Gallery-ju.

Gledajte sve ARENE!

NUDIMO VAM

MUZIKA ZA VAŠE UŠI

PIŠE: MILICA KONDIĆ

Deezer u ponudi m:tel-a

Jedan od najpopularnijih svjetskih muzičkih i streaming servisa Deezer nedavno je stigao u ponudu kompanije m:tel. Zahvaljujući Deezer aplikaciji, možete birati da oflajn ili onlajn slušate, odnosno birate između 56 miliona pjesama iz zemlje, regiona i cijelog svijeta.

Deezer je servis koji vam pruža potpun muzički užitak, jer možete da birate i između stotina playlist-a u skladu sa vašim muzičkim ukusom, a neke od njih su sastavljali i sami muzičari. A možete uživati u sve popularnijim onlajn potkastima ili modernim radio-striminzima.

Odlična vijest za sve m:tel rezidencijalne korisnike Pretplata tarifnih modela, Pretplata NET tarifnih modela, kao i za korisnike paketa integrisanih usluga je da će moći uživati u Deezer čaroliji mjesec dana potpuno besplatno. A rezidencijalne korisnike mobilne telefonije očekuje i 10 GB interneta na poklon namijenjenih za uživanje u najboljoj Deezer muzici.

Korisnici ove usluge mogu da slušaju Deezer muzički sadržaj putem Deezer aplikacije za mobilne uređaje, ali i putem Deezer aplikacije za desktop uređaje, odnosno računare, laptopa, kao i direktno putem Deezer veb-sajta www.deezer.com. Za pristup Deezer servisu putem Deezer aplikacije neophodan je pristup internetu putem mobilne mreže ili Wi-Fi putem.

Cijena Deezer usluge za korisnike kompanije m:tel iznosi svega 8,90 KM mjesečno, a podsjećamo da rezidencijalni m:tel korisnici mobilne telefonije svaki mjesec dobijaju 10 GB interneta za gotovo neograničeno uživanje u muzici kada ste u pokretu.

Aktivacija i deaktivacija Deezer usluge vrši se putem self care portala kompanije m:tel, odnosno portala/aplikacije Moj m:tel, a putem mejla korisnik dobija aktivacioni link za pristup i registraciju na Deezer servisu. Za više detalja ili pomoć pri aktivaciji Deezer servisa pogledajte detaljno uputstvo na veb-sajtu kompanije m:tel na www.mtel.ba ili besplatno pozovite m:tel Call centar na 0800 50 000.

Kao korisnik kompanije m:tel, Deezer možete isprobati mjesec dana potpuno besplatno.

M:SAT SATELITSKA TELEVIZIJA

PIŠE: MILICA KONDIĆ

Povoljna cijena i atraktivni TV sadržaji

Nudeći najsavremenija tehnička rješenja i radeći intenzivno na tome da svakom korisniku, bez obzira na lokaciju, obezbijedi sve usluge, kompanija m:tel je putem svoje satelitske televizije - m:SAT omogućila televiziju i atraktivne sadržaje dostupne svima.

m:SAT je vrlo brzo postao poznat po tome što u domove širom BiH donosi prijem TV i radio programa koji se distribuira preko satelita na bilo kojoj lokaciji u BiH. Za ovu uslugu ne postoji tehničko ograničenje za realizaciju, a isporuka TV signala nije ograničena kablovskom mrežom ili drugim tehničkim preduslovima.

Sada vaša kuća ili vikendica, gdje god da se nalazi u BiH, čak i u udaljenim i nepristupačnim mjestima, može da ima najbolji digitalni TV program i to po veoma povoljnoj cijeni.

m:SAT donosi preko 150 TV kanala sa najboljim sportskim, domaćim, filmskim i zabavnim sadržajima na dva televizora istovremeno.

Ljubitelji sporta uz m:SAT mogu da prate sve važne sportske događaje putem Arena Sport kanala, koji u vaše domove donose fudbalske utakmice Lige šampiona, Lige Evrope, Super lige Srbije, Premijer lige BiH, utakmice italijanske Serije A, francuske Ligue 1, kao i druge važne sportske događaje, poput rukometnih, vaterpolo, odbojkaških te utakmica NBA i ABA lige i trka Formule 1.

Svi oni koji se odluče na m:SAT do 31. marta 2021. godine mogu da uživaju u ovoj usluzi uz 50% nižu pretplatu prvih 11 mjeseci, uz gratis drugi priključak, a cijena opreme i montaže za m:SAT iznosi simboličnih 0,99 KM. Tako mjesečna pretplata za m:SAT Start paket sa uračunatih 50% popusta sada iznosi samo 7,50 KM za prvih 11 mjeseci.*

*Za aktuelnu ponudu i važeće cijene m:SAT usluge posjetite www.mtel.ba ili besplatno pozovite m:tel Call centar na 0 800 50 905.

SONY XH80 TV ZA BRŽI PUT DO ZABAVNIH SADRŽAJA

PRIPREMIO: DARKO BAJIĆ

Potražite ovu sjajnu seriju android televizora na rate u m:tel ponudi

Zabava postaje realistična kad kombinujete boju, kontrast i oštrinu 4K prikaza sa obuhvatajućim zvukom, i to u luksuznom dizajnu SONY XH80 serije televizora.

Tri glavne osobine ove serije omogućiće vam da uživate u živim i jarkim bojama sa zvukom koji vas okružuje.

Moćni procesor koristi napredne algoritme da smanji šum i pojača detalje. Sve što vidite na ekranu biće ljepota živopisnih boja, kontrasta i jasnoće.

Savršen zvuk će vas okružiti tako da ćete se osjećati kao da ste zakoračili u samu scenu, jer uz Dolby Atmos zvuk dolazi odozgo, kao i sa strane, što mu daje višedimenzionalnu osobinu.

Prefinjeni dizajn televizora sa uskom maskom izgleda luksuzno i harmonično će se uklopiti u svako moderno okruženje.

Tehnologija TRILUMINOS proširuje spektar boja, analizira i obrađuje podatke na svakoj slici kako bi boje bile još prirodnije i preciznije, a slike realističnije nego ikad.

Na nekim ekranima sportske i brze akcione scene prikazuju se zamućeno. Motionflow tehnologija XH80 serije omogućava gladak i jasan pokret tako što između slika i crnih segmenata između scena stvara dodatne slike. Rezultat? Manje zamućenosti i tečnije kretanje.

Pronađite svu zabavu koju možete da zamislite, i to čim progovorite. Zahvaljujući naprednoj kontroli glasom, ovaj pametni android televizor za tren oka vam prikazuje filmove i serije iz aplikacija ili TV programa.

SONY XH80 modeli televizora dostupni su u ponudi kompanije m:tel i možete ih nabaviti po pristupačnim cijenama uz mogućnost plaćanja na rate bez kamata.

PREPORUKA ZA HLADNE DANE SU TRAKA ZA TRČANJE I OVLAŽIVAČ VAZDUHA

PRIPREMILA: MILICA KONDIĆ

U ponudi kompanije m:tel, pored vrhunskih telefona, televizora i tableta, možete pronaći i uređaje iz kategorije dodatne opreme, koji vam mogu olakšati svakodnevicu i učiniti je kvalitetnijom. U ovom izdanju m:agazina donosimo vam nekoliko prijedloga uređaja koje možete upariti sa m:tel paketima.

ČUVAJTE ZDRAVLJE I OSTANITE U FORMI

Zimi, kada se manje krećemo i kada grijanje isušuje vazduh u našim domovima, treba dodatno povesti računa o zdravlju i očuvanju kondicije, stoga vam preporučujemo dva uređaja iz ponude kompanije m:tel koji će vam pomoći da vrijeme kod kuće provedete zdravije i kvalitetnije - traku za trčanje i ovlaživač vazduha.

Uz Ring RX WP-2 traku za hodanje i trčanje u vašem domu sačuvaćete kondiciju ili je tek steći i osjećati se mnogo bolje u svom tijelu. Dok gledate omiljeni TV program ili pravite pauzu od svakodnevnih obaveza, traka će vam pomoći da očuvate svoje zdravlje. Ovaj model trake za trčanje može biti vaš uz otplatu na 12 rata ukoliko ga uparite sa vašim m:tel paketom.

Xiaomi Smart ovlaživač vazduha će učiniti boravak u kući ili stanu mnogo ugodnijim, a dodatno, UV-C svjetlo ubija bakterije i čini vaš dom čistijim i sigurnijim. Uz vaš m:tel paket ovlaživač vazduha možete kupiti po cijeni već od 1KM.

SEGWAY ELEKTRIČNI TROTINET - IZABERITE ZA PROLJEĆE I LJETO

Krećite se nesputano i uštedite vrijeme u saobraćaju

Nezavisni, brzi, praktični i ekološki prihvatljivi, električni trotineti su svoju ekspanziju već doživjeli u brojnim

zemljama svijeta, a sve omiljeniji postaju i na našim ulicama.

Odlično rješenje za gradske saobraćajne gužve, Segway KickScooter ES2 električni trotinet je jednostavan za transport, lako sklopiv i možete ga prenositi bilo gdje sa sobom.

Idealan za gradske rute, prevoz do posla, fakulteta ili škole, tačnije za udaljenost do 25 kilometara, ovaj e-skuter dostiže maksimalnu brzinu do 25 kilometara na čas.

Moderan i lagan, Segway KickScooter izrađen je od aluminijumske legure visoke čvrstoće, a jednostavnim preklapanjem možete ga bez problema nositi u javnom prevozu ili smjestiti u automobil.

Široke i čvrste gume, kao i stabilna platforma sa površinom otpornom na klizanje, daju dodatnu sigurnost, a jednim pritiskom palca imaćete potpunu kontrolu nad zaustavljanjem i kretanjem.

Segway KickScooter takođe možete kupiti na 12 mjesečnih rata u ponudi m:tel-a.

Detaljne cijene ovih uređaja uz vaš m:tel paket potražite na www.mtel.ba ili pozovite 0800 50 000 za više informacija.

STRANE ZA EKRANE

DOBRI FILMOVI U PONUDI M:TEL TV-A

PRIPREMILI: MIRELA H. MUSTAFIĆ I PREDRAG LAKETA

HBO 2 MULA

Zvuči jednostavno, ali Erl, kojeg u filmu „Mula“ tumači Klint Istvud, ne zna da je upravo postao kurir za meksički narko-kartel. Petak, 26. februara, u 22.25 časova, na HBO 2

Klint Istvud glumi Erla Stouna, osamdesetogodišnjaka koji je sam i bez novca, a njegov biznis je pred zatvaranjem baš kad mu ponude posao vozača. Zvuči jednostavno, ali Erl ne zna da je upravo postao kurir za meksički narko-kartel. On dobro obavi posao - štaviše, toliko dobro da se količina robe koju prevozi eksponencijalno povećava i Erl napreduje u poslu. Međutim, Erl nije jedini; misteriozni novi kurir pojavljuje se na radaru agenta DEA Kolina Bejtsa (Bredli Kuper). Čak i kada Erl riješi sve finansijske

probleme, njegove greške iz prošlosti počnu da ga sustižu i neizvjesno je da li će uspjeti da ih ispravi prije nego što ga policija ili članovi kartela ne uhvate.

HBO SPEKTRA

„Šifrovana poruka iz prošlosti šalje Bonda na zadatak koji će od njega zahtijevati da se infiltrira u zlu organizaciju Spektre. Dok nova opasnost vreba, Bond saznaje ko je odgovoran za sav bol koji je pretrpio u prethodnim misijama.“ Uživajte u novim avanturama agenta 007 u filmu „Spektra“, na TV HBO, u nedjelju, 28. februara 2021. godine, u 20.00 časova

Evo još pojedinosti o radnji filma: Šifrovana poruka iz prošlosti

šalje Bonda na zadatak koji će od njega zahtijevati da se infiltrira u zlu organizaciju Spektre. U međuvremenu, u Londonu Maks Denbi (Endru Skot), novi direktor Centra za državnu bezbjednost, preispituje Bondove poteze i relevantnost MI6, na čijem čelu je M (Ralf Fajns). Dok Bond pokušava da stigne do samog jezgra Spektre, on otkriva da između njega i neprijatelja (Kristof Volc) kojeg pokušava da pronađe postoji zastrašujuća veza.

CINEMAX OKRUG

TV Cinemax pripremio nam je za subotnje prijepodne, 27. februara, u 10.20 časova, druženje uz sjajan film „Okrug“

Film „Okrug“, čija radnja je smještena u maloj farmerskoj zajednici na Islandu, prati Ingu, sredovječnu mljekarku, koja se pobuni protiv moćne lokalne zadruga. Inga pokuša

da nagovori ostale farmere da joj se pridruže u borbi protiv korumpirane zadruge, ali nailazi na veliki otpor, zbog čega je sama primorana da se bori protiv zavisnog položaja zajednice i njene lojalnosti ovom moćnom preduzeću. Inga mora da upotrijebi svoju snalažljivost i lukavstvo da se oslobodi iz kandži zadruge i konačno počne da živi onako kako ona želi.

CINEMAX

ISTINA I PRAVDA

I u filmu „Istina i pravda“ scenaristi, režiseri i glumci traže pravdu za običnog čovjeka, koji samo želi da živi pošteno od svog rada. TV Cinemax 2, 22.40 časova, u petak, 26. februara 2021. godine

Estonija, 1870. Mladi i energični Andres dolazi sa svojom suprugom Krut na novu farmu, kupljenu na kredit, da započne novi život. Ova farma mora da postane mjesto koje će pružiti siguran život porodici. Novo imanje zahtijeva mnogo posla i upornosti, uključujući borbu protiv prirode, sudbine i zlobnog komšije. Kada život čovjeku donese više patnje od dugo očekivanog uspjeha, on kreće u očajničku potragu za

istinom i pravdom - na sudu, u kafani i Bibliji - žrtvujući svoju porodicu, prijatelje, a na kraju i sebe. San o bogatoj i uspješnoj farmi polako počinje da blijedi u sjenci stvarnosti.

PICKBOX NOW

SVE NJENE TAJNE

Nova australijska psihološka triler drama „Sve njene tajne“ zasniva se na nevjerojatnom istinitom događaju koji je opisan u istoimenom triler romanu australijskog pisca Majkla Robotama.

Zasnovana na istinitoj priči, šestodijelna serija smještena je u Sidnej, iako se istiniti događaj odvijao u Notingemu. Radnja se zasniva na životu Ebi Hemfriz, koja je oteta kao beba.

Naime, dvije trudnice se sreću u jednoj prodavnici van Sidneja. Njih dvije su potpune suprotnosti, vode različite živote, a opasne tajne koje kriju mogle bi da unište sve što vole.

Ebi Hemfriz, žena na čijem životu se zasniva serija, gledala ju je ne znajući da se radnja bazira na njevoj životnoj priči.

„Roditelji su mi pričali o tome dok sam odrastala, ali ne sve odjednom. Malo-pomalo ispričali su mi priču o tome kako sam oteta kao beba“, rekla je Ebi. Iako je gledanje ove triler serije bilo emotivno iskustvo za cijelu njenu porodicu, ipak nije bilo strašno. „Iskreno, mislim da je to kul“, zaključila je Ebi.

U glavnim ulogama su dvije izvrsne glumice - Laura Karmajkl (Downton Abbey) i Džesika de Gau (The Crown) kao Agata Fiflaj i Megan O'Šonesi.

PICKBOX NOW

DVIJE NEDJELJE ŽIVOTA

U ovoj šestodijelnoj seriji glavne uloge tumače poznate glumice Mejzi Vilijams (Game of Thrones) i Šan Kliford (Fleabag).

Nova mini-serija opisana je kao akciona krimi-komedija, a radnja se vrti oko žene koja kreće u tajnu misiju u čast ocu, koji je umro pod misterioznim okolnostima dok je ona još bila djevojčica.

Mejzi Vilijams tumači ulogu Kim Nouks, 21-godišnje djevojke koja je odrasla u totalnoj izolaciji u ruralnoj Škotskoj, pod budnim okom paranoične i (previše) zaštitnički nastrojene majke Tine, koju glumi izvrsna Šan Kliford.

Kim je opaka mlada djevojka, ali zapravo ne zna ništa o svijetu, provodeći vrijeme samo s paranoičnom majkom po cijeli dan. Jednog dana Kim odlazi u pab, gdje joj pokažu lažni video koji prikazuje nuklearnu eksploziju i govori o tome kako svi imaju još samo dvije nedjelje života. Naravno, video je šala, ali Kim je vaspitavana da vjeruje u takve scenarije. Odluči da ubije čovjeka koji je ubio njenog oca pred njom kad je bila dijete.

Kritičari opisuju akcionu dramu kao istinski duhovitu, a glumu Mejzi Vilijsams hvale ističući njenu duhovitu stranu, kao i njene vještine u vratolomijama. Uz akciju i avanturu, ova serija prvenstveno nas vodi u smjeru odrastanja, kao i u konfrontaciju između zaštitnički nastrojene majke i ćerke koja je tek na svom malom putovanju naučila nešto o svijetu i životu.

PICKBOX NOW

SESTRA

Jezivi britanski psihološki triler „Sestra“ je nova serija na PICKBOX NOW. Četvorodijelna misterija zasniva se na romanu „Burial“ pisca

i scenariste Nila Krosa (Luther, Spooks), inspirisana čudnim istinitim događajem. Naime, Krosova sestra je 1985. godine imala noćnu moru o tome kako ubija beskućnika, a Kros je to iskoristio kako bi napravio sablasnu seriju.

Radnja serije odvija se tokom četiri noći, a svaka epizoda puna je ubistava, intriga, obmana, ukletih kuća, duhova i natprirodnih događaja. Glavni lik je dobronamjerni, ali izgubljeni Nejtan (Rasel Tovi) - čovjek koji nosi strašnu tajnu i nada se da ona nikad neće biti otkrivena. Nejtana proganjaju greške koje je počinio u prošlosti koje se tiču nestanka sestre njegove supruge Elis (Simon Ešli).

Nakon deset godina novog braka s Holi (Amrita Ačarija), Nejtana posjeti Bob (Berti Karvel), neželjeni lik iz Nejtanove prošlosti, koji se pojavi sa šokantnim vijestima koje pokrenu seriju katastrofalnih odluka.

Ovo je jedna od onih serija zbog kojih ćete poželjeti da spavate s upaljenim svjetlom. Očekuju vas sablasna misterija, psihološka napetost, ali i ljubav i moguće iskupljenje.

PICKBOX NOW

RAZVRATNIK

Australijska dramedija „Razvratnik“ je nova serijska pridošlica na PICKBOX NOW! U glavnoj ulozi je australijski glumac Ričard Rokzburg (Van Helsing, Nemoguća misija 2) koji tumači razvratnika Klivera Grina, briljantnog, ali autodestruktivnog advokata.

Advokat Kliver Grin (Ričard Rokzburg) brani one neodbranjive - od bigamista do ljudoždera i svega između. On je junak borbe protiv vjetrenjača, kako u sudnici tako i u spavaćoj sobi.

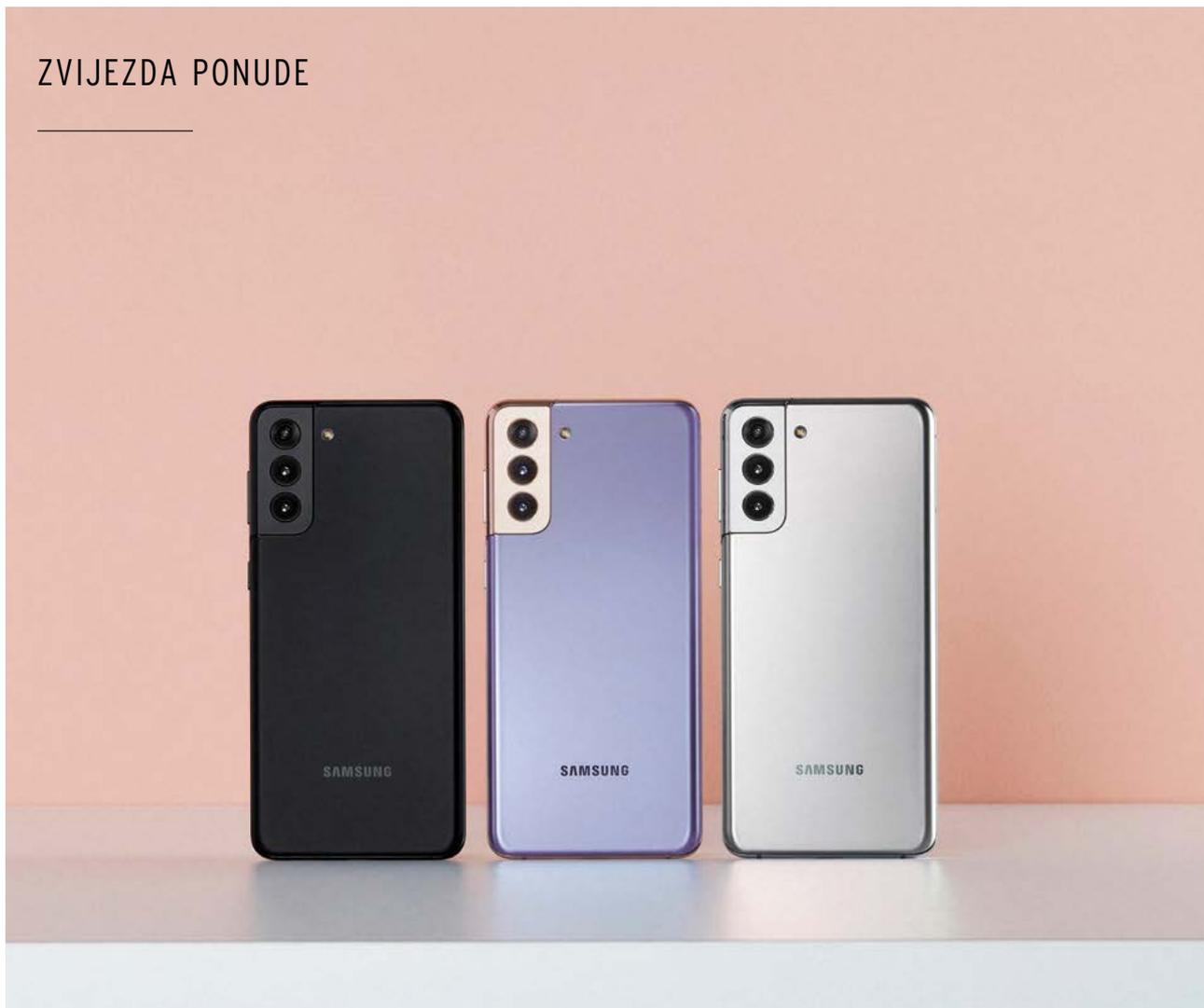
Kliver Grin je kralj suprotnosti - njegova bivša žena misli da je neodgovoran i nepouzdan, a njegov sin smatra ga prijateljem. Porota ga smatra urnebesnim, a sudije su šokirane njegovim ponašanjem. Pratimo njegove lude slučajeve, a usput i njegov komplikovani život, pun poroka, grešaka i promašaja.

BRILJANTNA SERIJA, IZVANREDNA GLUMAČKA POSTAVA

Serija je žanrovski opisana kao drama i komedija, a kritičari je opisuju kao „briljantnu“. Posebne pohvale dobila je cijela glumačka postava s Ričardom Rokzburgom na čelu. Naime, Rokzburg savršeno pleše na onoj tankoj granici između finog građanina koji poštuje zakon i apsolutnog lupeža, kome smo spremni da oprostimo (gotovo) sve ludosti.

ZVIJEZDA PONUDE

STVORENI DA SVAKI DAN UČINE NEZABORAVNIM

POČETAK 2021. GODINE OBILJEŽILO JE PREDSTAVLJANJE NAJNOVIJIH UREĐAJA
SAMSUNG GALAXY S SERIJE

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Kompanija Samsung Electronics, 14. januara 2021. godine, predstavila je svoje Galaxy S21, Galaxy S21+ i Galaxy S21 Ultra pametne telefone, kao i najnovije flegšip uređaje koje krasi savršeni dizajn, kamere profesionalnog ranga za korisnike svih nivoa vještina i najnapredniji procesor koji je ikada korišten u Galaxy uređajima.

Kreiran prema načinu na koji korisnici sada žive, Galaxy S21 donosi izobilje savremenih inovacija, koje im omogućavaju da se izraze kao nikada do sada i dobiju najviše od svakog iskustva. Dodatno, svaki uređaj donosi povezanost, snagu i performanse kakve jedino Samsung može da pruži.

Galaxy S21 donosi hrabar novi dizajn sa kompaktnim displejom od 6,2 inča. Galaxy S21+ dolazi sa proširenim ekranom od 6,7 inča, uz jaču bateriju, odličnu za maratonske gejmere i ljubitelje serija. Galaxy S21 Ultra najveći je uređaj iz Galaxy serije do sada, sa Dynamic AMOLED 2X displejom od 6,8 inča.

Nova Galaxy S21 serija uvodi Contour Cut kameru, koja se neprimjetno stapa sa metalnim okvirom uređaja donoseći elegantan i upadljiv izgled. Trostruka kamera profesionalnog ranga na bazi vještačke inteligencije dizajnirana je za sve one prilike kada korisnici žele da imaju veću kontrolu nad sadržajem. Galaxy S21 Ultra dolazi sa četverostrukom zadnjom kamerom koja se sastoji od ultraširoke, široke i dvostruke telefoto kamere.

Nova S serija nastavlja tradiciju Samsung kamera profesionalnog ranga, sa unapređenjima koja omogućavaju korisnicima svih nivoa vještine da kreiraju vrhunski foto i video sadržaj. Bilo da snimaju prvi susret njihovog psa sa ogledalom, druženje sa prijateljima ili spektakularne poglede na putovanju u prirodi, Galaxy S21 i S21+, kao i S21 Ultra, korisnicima omogućavaju najbolji kvalitet.

Poboljšani 8K Snap omogućava pravljenje kristalno čistih 8K video-snimaka, kako bi sva akcija bila snimljena na najbolji način, uz mogućnost pravljenja fotografija od kadrova iz snimka, jednostavnim pritiskom na record opciju. Bez obzira na to koliko su uslovi dinamični, snimak će biti potpuno stabilan zahvaljujući Super Steady funkciji, sa unaprijeđenih 60 FPS. Nova Director's View opcija omogućava korisnicima da biraju najbolji kadar, a uz Vlogger View sada je moguće simultano snimanje videa sa prelaskom sa prednje na zadnju kameru, kao i mijenjanje ugla snimanja, ali i gledanja. Kada je uređaj uparen sa novim Samsung Galaxy Buds Pro slušalicama, moguće je snimanje ambijentalnog zvuka i glasa korisnika istovremeno pomoću multiple mic recording opcije. To znači da Galaxy S21 može da se u Pro Video Mode režimu rada postavi na stalak za telefon i da se Buds Pro koristi kao mikروفon, kako bi korisnik mogao da se udalji od telefona i snimi sebe kako priča, kao i pozadinski zvuk

u vrhunskom kvalitetu. Uz pomoć vještačke inteligencije, popularna Single Take opcija omogućava snimanje niza foto i video formata samo jednim dodiranjem. Ova funkcija poboljšana je novim, profesionalnim video-podešavanjima, kao što su Highlight Video i Dynamic Slow-Mo, koji pružaju fokus na najbitnije dijelove akcije u kadru.

Trostruka kamera profesionalnog ranga na bazi vještačke inteligencije dizajnirana je za sve one prilike kada korisnici žele da imaju veću kontrolu nad sadržajem. Sistem kamera intuitivno procjenjuje i prilagođava se sadržaju, kako bi konačni snimak ispao savršeno. U Portrait Mode režimu rada kamera koristi poboljšanu 3D analizu, koja preciznije odvaja subjekat od pozadine. Takođe, uvodi opcije za virtuelno studijsko osvjetljenje i pozadinske efekte na bazi vještačke inteligencije kako bi subjekat bio istaknut u odnosu na pozadinu. Ova opcija funkcioniše i kada je riječ o selfi fotografijama. Za udaljene snimke

tu je unaprijeđeni Space Zoom, dok je novi Zoom Lock zadužen da umanjuje efekat podrhtavanja ruku i zabilježi čistije snimke pri uvećanju do 30 puta na Galaxy S21 i S21+. Dodatno, poboljšane mogućnosti obrade fotografija znače da će i snimci napravljeni u mračnom okruženju biti jasniji i kvalitetniji.

Kamera modela Galaxy S21 Ultra opremljena je pro senzorom od 108 MP, uz čiju pomoć je moguće snimiti 12-bitne HDR fotografije sa 64 puta većim bogatstvom boja i tri puta širim dinamičkim rasponom. Uz Galaxy S21 Ultra od sada je prvi put u istoriji pametnih telefona moguće snimiti video-zapis u 4K kvalitetu sa 60 FPS, što uključuje prednju i zadnju kameru. Dodatno, moguće je svaki snimak urediti i do najsitnijeg detalja uz pomoć RAW datoteke od 12 bita.

Nove uređaje Samsung Galaxy S serije možete pronaći u ponudi kompanije m:tel i osjetiti sve prednosti savremenih inovacija.

DOPUNA

IMAMO PLAN ZA DUPLO VIŠE NETA

XY PLAN PROMO DONOSI TI 8 GB
MOBILNOG NETA

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Ako si korisnik m:tel prepaid usluge Dopuna, a želiš još više mobilnog interneta, sada je prava prilika da za 4 KM dobiješ duplo više.

Predlažemo ti da aktiviraš ovaj promo XY tarifni plan na sajtu www.mtel.ba, pozivom servisa Moj meni *100# ili putem m:go aplikacije, jer sada, umjesto 4 GB, dobijaš 8 GB neta po istoj cijeni od 4 KM. Sa 8 GB mobilnog neta svakako možeš da se opustiš i komforno uživaš sedam dana u neograničenom surfovanju.

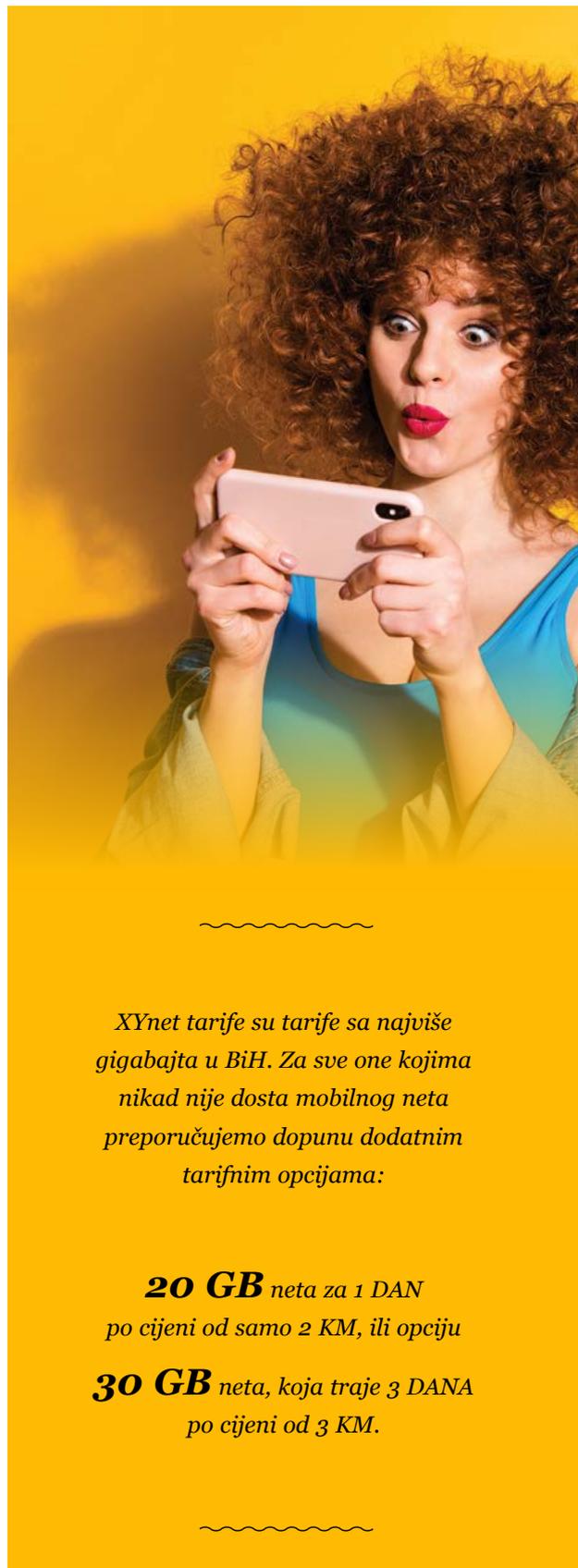
Sa dovoljnim iznosom na računu plan se automatski obnavlja nakon sedam dana sa istom količinom neta od 8 GB, a ukoliko ipak poželiš neki drugi plan, deaktivaciju možeš da izvršiš na isti način kao i aktivaciju, putem Moj meni servisa ili m:go aplikacije.

Napravi dobar plan i budi uvijek onlajn.

POSEBNO ZA TEBE

U okviru m:tel servisa Moj meni potraži svoje minute i gigabajte

Putem servisa Moj meni, u zavisnosti od tvojih navika, potreba, kao i tvoje redovne potrošnje, očekuje te ponuda minuta za razgovore i ponuda mobilnog interneta kreirana posebno za tebe.

~~~~~

XYnet tarife su tarife sa najviše gigabajta u BiH. Za sve one kojima nikad nije dosta mobilnog neta preporučujemo dopunu dodatnim tarifnim opcijama:

20 GB neta za 1 DAN
po cijeni od samo 2 KM, ili opciju
30 GB neta, koja traje 3 DANA
po cijeni od 3 KM.

~~~~~

OSTVARITE SVOJE CILJEVE

PIŠE: ARMIN ČIČAK

Unaprijedite znanje uz m:tel i Logosoft stručne treninge

Bilo da započinjete svoju IT karijeru ili ste iskusni profesionalac, praktični pristup usvajanju znanja na kursovima i radionicama u organizaciji kompanija m:tel i Logosoft će vam pomoći da svoje ciljeve postignete brže i sa više samopouzdanja. Polaznici kurseva i radionica u organizaciji m:tel-a i Logosofta bila su mnoga poznata imena današnje informatičke scene BiH i regiona, što ovim programima daje veliku ulogu na IT edukacijskoj sceni.

Kao Microsoft Certified Partner, Logosoft je ovlaštenu Microsoftov edukator za tehnička znanja potrebna IT profesionalcima, što pokazuje predanost i sposobnost m:tel-a i Logosofta da zajedničkim snagama obezbijede najkvalitetnije i najtraženije kurseve na ICT tržištu te da pruže visokokvalitetne edukacijske usluge, uključujući procjenu znanja, tehničku obuku, mentorstvo i pripremu za Microsoft Certified Professional ispite. Logosoft i m:tel stalno poboljšavaju i šire dijapazon usluga, pa, osim redovnih kurseva iz Microsoft Official Curriculum (MOC) i Microsoft Office Specialist (MOS) programa, svojim polaznicima pružaju mogućnost pohađanja i radionica sa različitim temama i oblastima izučavanja, poput Microsoft, Cisco, Linux, VMware, Security, Project Management Professional (PMP) i drugih oblasti.

Kada je u pitanju Microsoft edukacijska i sertifikacijska linija, omogućena je tzv. role-based sertifikacija u tri nivoa: Funda-

mentals, Associate i Expert, pomoću koje su polaznici u skladu sa današnjim aktuelnim tehničkim rolama i zahtjevima koji se pred njih postavljaju.

Kursevi i radionice vođeni su od strane instruktora - uživo te se mogu održavati u prostorijama Logosoft Edukacije, u virtuelnoj onlajn učionici ili na lokaciji kod klijenta. Instruktori na kursovima i radionicama mogu se pohvaliti velikim brojem stručnih sertifikata iz različitih IT oblasti, a predavači posjeduju i MVP (Most Valuable Professional) i RD (Regional Director) sertifikate, kojima se ne može pohvaliti niti jedan edukacijski centar u BiH.

Kako bi imali kompletnu uslugu, pored edukacije, m:tel i Logosoft vam omogućavaju da polažete zvanične ispite raznih vendara (Microsoft, Cisco, EMC, Adobe, Autodesk itd.) u Logosoft autorizovanom VUE i Certiport testing centru.

Spisak svih aktuelnih kurseva i radionica pogledajte na www.logosoft.ba/raspored-kurseva, a za posebnu ponudu kurseva ili radionica, kreiranu u skladu sa vašim zahtjevima, kontaktirajte nas na ict@mtel.ba ili edukacija@logosoft.ba.

Unaprijedite svoje znanje, obučite se i sertifikujte svoje znanje sa m:tel-om i Logosoftom te iskoristite svoju komparativnu prednost na tržištu rada.

M:I

NAGRAĐEN PRVI KORISNIK M:SAT TELEVIZIJE U 2021. GODINI

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Nagrada za povjerenje i pametan izbor

Kompanija m:tel nagradila je prvog korisnika m:SAT usluge u ovoj godini. Zdravko Radišković iz Stanara prepoznao je sve benefite koje donosi m:SAT, a upravo on je i prvi korisnik ove usluge u 2021. godini, te je kompanija m:tel odlučila dodatno da ga obraduje i pokloni mu TV uređaj iz svoje ponude, koji će mu sasvim sigurno upotpuniti uživanje uz najbolje televizijske sadržaje koje nudi m:SAT.

Korisniku Zdravku Radiškoviću televizor je uručila Milica Kondić, portparol kompanije m:tel.

Nudeći najsavremenija tehnička rješenja i radeći intenzivno na tome da svakom korisniku, bez obzira na lokaciju, obezbijedi sve usluge, kompanija m:tel je putem svoje satelitske televizije - m:SAT omogućila televiziju i atraktivne sadržaje dostupne svima.

m:SAT je vrlo brzo postao poznat po tome što u domove širom BiH donosi prijem TV i radio programa koji se distribuira preko satelita na bilo koju lokaciju u BiH. Za ovu uslugu ne postoji tehničko ograničenje za realizaciju, a isporuka TV signala nije ograničena kablovskom mrežom ili drugim tehničkim preduslovima.

„Mnogo sam zahvalan na ovom poklonu, iznenadili ste me i obradovali. Usluge m:tel-a koristim dugi niz godina, a m:SAT nekoliko sedmica i veoma sam zadovoljan“, izjavio je Zdravko Radišković.

PITALI STE. ODGOVARAMO

PRIPREMILA: MILICA KONDIĆ

U ovom broju m:agazina donosimo tri interesantna korisnička pitanja koja su nam pristigla u prethodnom periodu i odgovore na njih.

KAKO DA DOBIJETE RAČUNE NA MAIL - ERAČUN?

Aktivacija usluge „Račun na mail“ je veoma jednostavna, jer to možete učiniti putem portala Moj m:tel ili putem istoimene aplikacije na svom pametnom telefonu.

Izaberite jedan od ta dva načina:

- Prijavite se ili kreirajte nalog za personalizovani portal Moj m:tel i kliknite na link Računi. Aktivirajte opciju elektronskog računa i primajte ih putem mail-a.
- Na svom pametnom telefonu otvorite aplikaciju Moj m:tel i na meniju izaberite opciju Računi. Otvorite link Usluga Moj račun i aktivirajte opciju da račune primate putem mail-a.

Moj m:tel aplikacija će vam dati brzi uvid u vaše m:tel usluge, ponuditi nove i dati stanje vašeg računa, zato je besplatno preuzmite na Google Play Store-u, App Store-u, Huawei AppGallery-ju ili je koristite na adresi moj.mtel.ba.

KAKO DA... AKTIVIRATE DEEZER?

Aktivacija i deaktivacija ove usluge vrši se takođe putem portala Moj m:tel ili aplikacije Moj m:tel.

Po aktivaciji usluge dobićete aktivacioni kod/link. Klikom na kod/aktivacioni link, otvoriće vam se Deezer stranica, gdje je potrebno da napravite nalog unosom dodatnih podataka (e-mail, password). Nakon završene registracije bićete preusmjereni na Deezer aplikaciju

u Play/App internet prodavnici, gdje možete preuzeti aplikaciju.

Nakon prvih mjesec dana besplatnog korištenja, cijena Deezer usluge za korisnike kompanije m:tel iznosi svega 8,90 KM mjesečno, a podsjećamo da kao rezidencijalni m:tel korisnik mobilne telefonije, svaki mjesec uz ovu uslugu dobijate i 10 GB interneta za gotovo neograničeno uživanje u muzici kada ste u pokretu.

KAKO DA... AKTIVIRATE USLUGU SIGURAN NET?

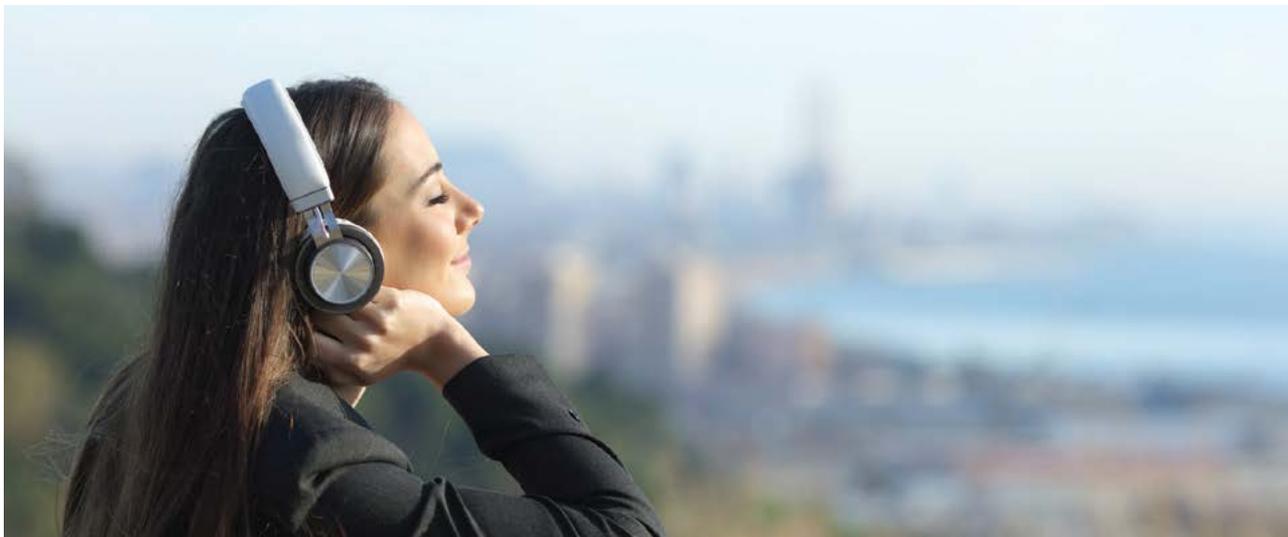
Aktivacijom Siguran NET tarifne opcije, vaš internet saobraćaj ostvaren u mobilnoj mreži m:tel-a će biti filtriran od potencijalnih virusa, spyware-a ili phishing napada putem visoko bezbjednog cloud rješenja Siguran NET usluge. Detektovane prijetnje će prije otvaranja stranice na vašem smartfon uređaju biti blokirane.

Aktivaciju usluge Siguran NET možete izvršiti:

- Koristeći USSD meni: *100#Opcije
- Putem m:GO aplikacije: Siguran NET/Aktivacija
- Slanjem SMS-a sadržine SIGURANNET na broj 0651177
- Pozivom na broj 0800 50 000

Usluga Siguran NET košta 1,17 KM, ne troši vaš mobilni internet, naprotiv, sprečava generisanje nepotrebnog saobraćaja na aplikacijama vašeg telefona te vam tako vaši gigabajti traju duže.

Za više detalja ili pomoć pri aktivaciji ili deaktivaciji neke usluge ili servisa besplatno pozovite m:tel korisnički centar na 0800 50 000.

Dnevnik prijateljstava

PRIPREMILA: SANDRA STANIĆ

m:tel Playground Demo dan 2020 u onlajn izdanju

TIM „AGRITECH“ OSVOJIO PRVO MJESTO

Krajem prošle godine, tačnije 17. decembra 2020, održan je drugi Playground Demo dan, koji kompanija m:tel organizuje u saradnji sa ICT Hub-om iz Beograda. S obzirom na to da okolnosti nisu dozvoljavale okupljanje u realnom svijetu, u prezentacijama mladih IT i IoT stručnjaka uživali smo u onlajn formatu.

U fokusu prošlogodišnjeg izdanja Playground-a bio je IoT izazov, program takmičarskog tipa, koji je bio namijenjen fizičkim licima okupljenim u timove, a koji je za cilj imao izradu hardversko-softverskih rješenja sa praktičnom upotrebom vrijednošću koristeći IoT tehnologiju. Tema ovogodišnjeg izazova bila je unapređenje energetske efikasnosti korištenjem IoT tehnologije.

Na ovom velikom finalu, žiriju u sastavu Zoran Bugarski (m:tel), Kosta Andrić (ICT Hub), Aleksandar Veselinović (m:tel), Lejla Hujdur (m:tel) i Marinela Talić (m:tel), pet timova, finalista Playground izazova, koji su prošli kroz višemjesečnu fazu mentorstva i edukacije, predstavilo je svoje ideje i IoT prototipe.

Prvo mjesto i nagradu od 5.000 KM osvojio je tim „AgriTech“, koji radi na razvoju senzorskog kontrolora orošivača u poljoprivredi. Ovaj tim čine Mirko Jokić, Željko Džafić, Slobodan Ilić, Marko Čađo i Zoran Dimitrijević.

Drugu mjesto i nagradu od 3.000 KM osvojio je tim „eAgrar“, koji je osmislio sistem koji omogućava praćenje stanja poljoprivrednih usjeva. Članovi ovog tima su Slaven Damjanović i Jaka Ivanković.

Playground

Treće mjesto i nagradu od 2.000 KM osvojio je tim „Pametna razvodna tabla“, čija ideja rješava problem prekomjernog i nekontrolisanog korištenja električne energije u domaćinstvu i privrednim objektima. Tim čine studenti Mašinskog i Elektrotehničkog fakulteta u Sarajevu Mirza Avdić, Harun Kološ i Azra Hadžić.

Predsjednik žirija Zoran Bugarski, direktor IT-ja kompanije m:tel, čestitao je svim timovima koji su se predstavili u finalu: „Čestitam svim timovima koji su u izmijenjenim okolnostima, u godini koja je bila veoma teška za sve, uspjeli da realizuju svoje ideje i konkretne proizvode iz oblasti unapređenje energetske efikasnosti korištenjem IoT tehnologije.“ On je zaključio da su se svi akteri ovogodišnjeg Playground izazova, zahvaljujući organizacijskim i IT vještinama, vrlo brzo prilagodili novonastaloj situaciji i skoro sve faze ovog programa bez poteškoća realizovali na onlajn platformi.

Koordinator programa m:tel Playground-a Daniela Kotur izjavila je da se, bez obzira na novonastalu

situaciju, prijavilo 27 timova sa vrhunskim idejama: „Sa 10 izabranih timova prošli smo edukativno-mentorski program, koji se sastojao od biznis i tehničkih radionica, a praćen je mentorskim sesijama tokom kojih su timovi imali svu neophodnu podršku u realizaciji njihove ideje.“ Ona je zahvalila svima koji su doprinijeli da ovaj projekat uspije, a finalistima je poželjela mnogo sreće u budućem radu.

Podsjećamo, m:tel Playground kao razvojna platforma pokrenut je 2018. godine s ciljem da poveže ljude iz IT zajednice, kreativce, dizajnere, akademce i biznis partnere te sve one koji su zainteresovani za tehnološko preduzetništvo, kako bi aktivno radili na stvaranju novih saznanja, projekata i proizvoda iz ove oblasti.

Više informacija o m:tel Playground-u pronađite na stranici www.playground.mtel.ba, a video-zapis Playground IoT Demo dana 2020 možete pronaći na m:tel YouTube kanalu.

m:stipendisti 11. generacije

Novi konkurs za izbor stipendista kompanije m:tel objavljen je u novembru 2020. godine. I ovoga puta m:tel je pozvao studente elektrotehničkih fakulteta da se prijave na konkurs za izbor novih m:stipendista.

Pravo da konkurišu za ovogodišnje stipendije m:tel-a imali su studenti treće i četvrte godine, kao i absolventi sa prosjekom 8 i iznad 8, a koji studiraju na četvorogodišnjim elektrotehničkim fakultetima u Banjaluci i Istočnom Sarajevu, kao i studenti Fakulteta elektrotehnike u Tuzli.

Kao i prethodnih godina, 15 najboljih studenata izabrao je žiri sastavljen od profesora sa fakulteta obuhvaćenih konkursom i stručnih lica u m:tel-u, te su oni postali stipendisti ove kompanije. To, između ostalog, znači da će do kraja prvog ciklusa studija primati stipendiju u iznosu od 300 KM mjesečno. Takođe, pored novčanog dijela stipendije, izabrani studenti dobijaju i mogućnost obavljanja stručne prakse, ali i mogućnost zaposlenja u ovoj kompaniji, koja je lider na polju telekomunikacija u BiH.

Ove godine 13 studenata novih m:stipendista dolazi sa Elektrotehničkog fakulteta Istočno Sarajevo, jedan sa Elektrotehničkog fakulteta Banjaluka i jedan student sa Fakulteta elektrotehnike u Tuzli.

U prethodnim godinama, putem m:stipendija, kompanija m:tel podržala je više od 200 studenata elektrotehnike, a njihova iskustva stečena kroz ovaj program najbolji su pokazatelj uspješnosti.

Zahvaljujući upravo programu m:stipendija, mnogo mladih ljudi svoj profesionalni razvoj nastavilo je upravo u ovoj kompaniji, što je najbolji pokazatelj odnosa kompanije prema mladim ljudima koji imaju znanje i želju da se konstantno edukuju i usavršavaju u svojoj oblasti.

„S ljubavlju hrabrim srcima“

Kraj 2020. godine obilježila je još jedna velika humanitarna akcija - „S ljubavlju hrabrim srcima“, a pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Srpske Željke Cvijanović. Donatorsko veće ove godine zbog epidemiološke situacije organizovano je uz prikladan televizijski program. Inicijator ovogodišnje humanitarne akcije bilo je Udruženje roditelja prijevremeno rođene djece u Republici Srpskoj „Mrvice“.

Od 1. novembra do 31. decembra 2020. godine, putem m:tel humanitarnog broja 1411 građani su imali priliku da podrže akciju pozivom na ovaj kratki broj, čime su donirali 1 KM za prvu banku humanog mlijeka u Republici Srpskoj, s namjerom da se prijevremeno rođenoj i teško bolesnoj djeci, kojoj nije dostupno majčino mlijeko, osigura donirano humano, majčino mlijeko.

Kompanija m:tel je i ovog puta, kao društveno odgovorna kompanija, ali i kao dugogodišnji prijatelj ove akcije i Udruženja „Mrvice“, podržala sve humanitarne aktivnosti ovog projekta, kako ustupanjem kratkog broja, tako i novčanom donacijom.

Donacija vakcina protiv sezonskog gripa

Nizu aktivnosti koje je tokom 2020. godine kompanija m:tel sprovela u pravcu pomoći zdravstvenim institucijama u borbi protiv pandemije virusa korona, krajem godine pridružena je i donacija vakcina protiv sezonskog gripa, kao još jedna preporučena mjera prevencije za medicinsko osoblje, starije osobe i one koji zbog postojećeg zdravstvenog stanja predstavljaju rizičnu grupu za obolijevanje od gripa.

Nakon što je za svoje zaposlene obezbijedila vakcinaciju protiv sezonskog gripa, kompanija m:tel je odlučila da pokloni i 590 doza ovih vakcina Institutu za javno zdravstvo RS, kako bi se što više ljudi zaštitilo od virusnih infekcija ovog tipa, što je naročito važno u vremenu pandemije virusa korona.

Branislav Zeljković, direktor Instituta za javno zdravstvo RS, zahvalio je kompaniji m:tel na doniranim vakcinama, koje će Institut, kako je rekao, iskoristiti za vakcinaciju osoba koje su smještene u domovima za starija lica i u drugim ustanovama socijalnog zbrinjavanja.

„Starije osobe spadaju u rizične kategorije građana kojima se svakako preporučuje vakcinacija protiv gripa, pogotovo sada u vrijeme epidemije virusa korona, kada je moguć veći rizik od težih oblika bolesti ukoliko osoba oboli od oba virusa istovremeno.“

Hvala kompaniji m:tel što je prepoznala vakcinaciju kao najefikasniju mjeru prevencije gripa“, istakao je Zeljković.

Kompanija m:tel u okviru svog društveno odgovornog poslovanja nastoji u svakom trenutku da bude pomoć i podrška zajednici u kojoj posluje te da adekvatno odgovori na njene potrebe i prioritete, naročito u izazovnim vremenima i situacijama.

Nikoljdanski paketići

Povodom Nikoljdana, i 2020. godine, predstavnici m:tel-a su već tradicionalno uručili paketiće štice-nicima Doma za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“, djeci koja borave u Zavodu za fizikalnu medicinu „Dr Miroslav Zotović“ u Banjaluci, kao i najmlađima u predškolskoj ustanovi „Sveta Evgenija - carica Milica“ u Trebinju.

Zbog poznatih okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa korona, ove godine izostali su prigodni programi, ali su štice-nici i dječica ovih ustanova zahvalili m:tel-u na brizi koju svake godine pokazuje za socijalno osjetljive kategorije u danu koji je najradosniji u godini.

Donacije sportske opreme za škole širom BiH

Kompanija m:tel već četiri godine unazad donira sportsku opremu osnovnim i srednjim školama u cijeloj BiH. Krajem 2020. godine realizovane su i donacije za još osam osnovnih škola.

Učenici OŠ „Petar Petrović Njegoš“ iz Banjaluke u novu godinu ušli su sa obnovljenim sportskim terenom na otvorenom, na kojem će koristiti nove košarkaške table i koševе. Na sportskim terenima Osnovne škole „Jovan Dučić“ u banjalučkoj mjesnoj zajednici Zalužani naći će se nove fudbalske, košarkaške i rukometne lopte, pripadajuće mrežice, obručevi i brojni drugi sportski rekviziti.

Takođe, predstavnici m:tel-a uručili su učenicima i nastavnicima Osnovne škole „Nemanja Vlatković“ u Šipovu košarkaške table i koševе za opremanje košarkaškog igrališta ove obrazovne ustanove, a uz to su donirali i nove lopte. S obzirom na činjenicu da školu pohađa veliki broj učenika te da zbog epidemiološke situacije nastavu fizičkog vaspitanja izvode na otvorenom prostoru, učenici ove osnovne škole poručili su da im ova donacija mnogo znači.

Nastavljajući praksu odgovornog odnosa prema najmlađoj populaciji, sportska oprema obezbijedena je za još tri osnovne škole u Bosni i Hercegovini i to osnovcima u opštinama Petrovac-Drinić, Donji Žabar i Bosansko Grahovo. Učenici osnovnih škola sportske vještine će nadograđivati koristeći nove košarkaške table, lopte za

odbojku i košarku, podloge za vježbanje i druge prateće sportske rekvizite.

Sportska oprema poklonjena je još dvjema školama u BiH, zahvaljujući upravo ovom projektu kompanije m:tel, a učenici OŠ „Aleksa Šantić“ iz Osmaka te učenici OŠ „Njegoš“ iz Berkovića, svoje školske dane upotpuniće sportskim aktivnostima uz opremu koju im je ovom prilikom donirala ova kompanija.

Kompanija m:tel će i u narednom periodu nastaviti da podržava sportska takmičenja i prvenstva, kao i rad sportskih udruženja, klubova i škola iz cijele Bosne i Hercegovine.

Donacija računara

U zahtjevnoj godini, kakva je upravo bila 2020, obilježena pandemijom virusa korona, m:tel je, pored tradicionalnih donacija i redovnih društveno odgovornih aktivnosti, omogućio pristup internetu za učenike, ali i darovao računare brojnim đacima kako bi mogli da prate onlajn nastavu. I ovoga puta kompanija m:tel imala je sluha za probleme koje je donijelo ovo zahtjevno vrijeme, u smislu učenja i rada najmlađih učenika koji se ne odvijaju na uobičajen način. Upravo taj problem posebno dolazi do izražaja u udaljenim hercegovačkim mjestima, te je m:tel odlučio darivanjem 15 Lenovo tableta da olakša učenje i igru najmlađim đacima koji svakodnevno putuju do svoje Osnovne škole „Njegoš“ u Berkovićima.

Pored navedene donacije, m:tel je izveo i radove na dovođenju još boljeg signala i mreže na nepristupačnom području Berkovića i okolnih sela.

realme

realme C11

Veliki kapacitet baterije. Veliki displej.

REALME C11

m:

POSLOVNI SVIJET

TEMA BROJA

TEMA BROJA

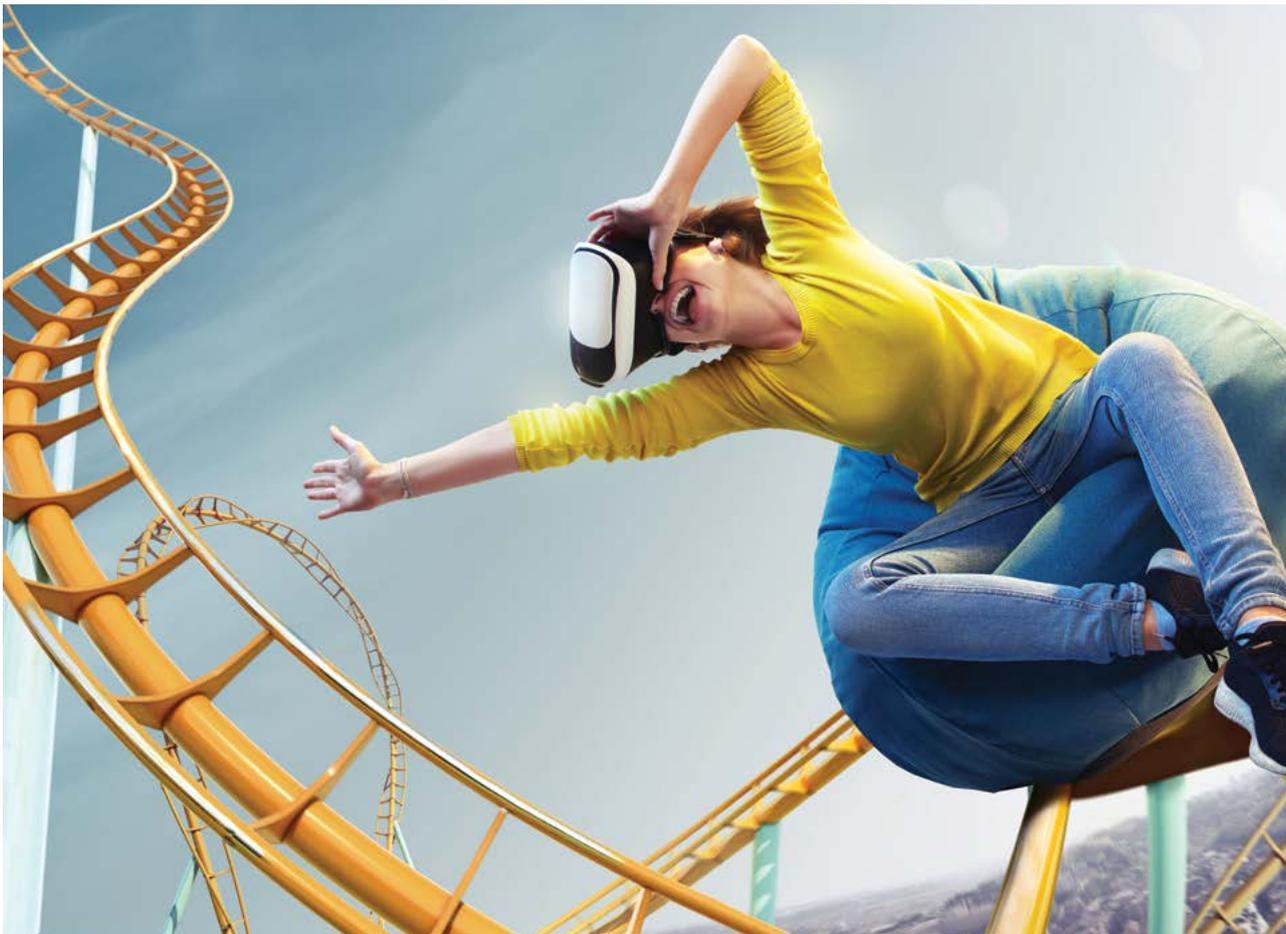

VIRTUELNA STVARNOST JE SVE STVARNIJA

PIŠE: JELENA PRALICA

Trenutno u svijetu skoro 200 miliona ljudi koristi VR uređaje. To tržište bilježi uzastopni rast, a prognoze su da će već naredne godine biti vrijedno 209 milijardi dolara!

Zabava. Novi automobil uz manje troškova. Poslovni sastanci na udaljenim destinacijama. Sportski događaj iz prvog reda.

Svaka od ovih stavki, složit ćete se, sjajno zvuči. E sad, ništa to nije dosad neviđeno/nedoživljeno, pa se vjerovatno pitate zašto ovaj tekst počinje baš na taj način.

Odgovor je jednostavan - VR, odnosno tehnologija i uređaji te vrste omogućavaju da svaka od navedenih, ali i mnogo više stvari i situacija postanu lakše, brže i dostupnije. A to je ono što danas želi većina, zar ne?!

No, vratimo se na priču o virtualnoj stvarnosti, njenim počecima, kako bismo hronološki stigli do činjenice da je danas sve prisutnija, a u budućnosti vjerovatno i nezamjenjiva u mnogo čemu.

PRVO BJEŠE...

VR je moderna tehnologija, ali... prvi zapisi o njoj sežu u sada već davnu 1930. godinu. Dakle, ova tehnologija čovječanstvu je poznata već skoro cijeli vijek, iako je tek posljednjih desetak godina popularizovana i doživljava vrtoglav razvoj.

Ali, ako se vratimo devet decenija unazad, stići ćemo u vrijeme nastanka priče „Pygmalion's Spectacles“, čiji je autor Stenli Vainbaum. On je u svom djelu detaljno opisao tehnologiju virtualne stvarnosti, za koju je naveo da će u budućnosti „doživjeti slavu“. Vjerovatno ne treba ni spominjati kako su njegovi savremenici reagovali na te napise, ali je to svakako manje važno od činjenice da su oni danas (virtualna) stvarnost.

Ipak, nisu svi bili apsolutno skeptični, pa je tako, doduše tek pola vijeka kasnije, Vajnbaumova ideja realizovana. Tada je, naime, inženjer Džaron Lanije kreirao uređaj (naočare i rukavice) koji možemo smatrati pretečom moderne VR tehnologije. EyePhone 1/HRX koštao je 49.000 dolara!

OD ZABAVE DO SVEMIRA

Nova era virtualne stvarnosti započinje 1995. godine, kada su u pogonima kompanije Virtual I/O nastale prve VR naočare (set za glavu), uređaj koji i danas mahom povezujemo sa ovom tehnologijom.

Ali, šta je zapravo virtualna stvarnost? U pitanju je skup tehnologija koje moraju funkcionisati zajedno kako bi bile funkcionalne. Najvažniji je svakako uređaj koji može kvalitetno predočiti sadržaj namijenjen za VR, pa tako danas svaki proizvođač zapravo razvija vlastitu tehnologiju.

Kada koristimo VR tehnologiju, ne vidimo ništa oko sebe, već samo virtualno kreiran svijet koji tada postaje naša stvarnost. U njemu, međutim, interakcija s elementima koje vidimo nije moguća (ili je moguća u minimalnoj mjeri).

E sad, kada kažemo ili čujemo VR, najčešće pomislimo na video-igre, jer je ova tehnologija sve prisutnija u svijetu gejminga. Ipak, ona se danas ne koristi samo u sferi zabave, već sve više i u brojnim drugim oblastima, pa je tako njena primjena prisutna u medicinskim istraživanjima, sektoru vojske, ali i otkrivanju svemira.

Uz VR, danas se mnogo koristi i proširena stvarnost (augmented reality – AR), koja podrazumijeva da pomoću adekvatne tehnologije vidimo elemente koji ne postoje u stvarnom životu. Takođe, tu je i miješana stvarnost (mixed reality – MR), koja spaja VR i AR te nudi mogućnost interakcije sa elementima koji se pojavljuju, kao i povećana stvarnost (cross reality – XR) kao spoj sve tri prethodno navedene tehnologije.

SVE VIŠE UREĐAJA

Stotine vrsta VR uređaja danas su dostupne na globalnom tržištu. I tu se ovaj trend ne misli zadržati!

Sve je više oblasti, kako je i ranije navedeno, u kojima je ova tehnologija našla svoje mjesto i primjenu. Možemo početi od vojske, gdje već izvjesno vrijeme služi za vježbe i različite strategije osmišljene kao virtuelne situacije, preko medicine, odnosno mogućnosti da ljekari i studenti imaju priliku da uče i vježbaju operativne zahvate u virtuelnom okruženju, pa do primjene u terapiji i liječenju depresije i anksioznosti ili različitih fobija.

Takođe, sektor turizma se polako ali sigurno okreće potencijalima koje nudi VR, ali je ona sve zastupljenija i u edukacijskoj rehabilitaciji. Zahvaljujući upravo virtuelnoj stvarnosti, danas je moguće lakše poslovati na udaljenosti, ali i vjerodostojnije spoznati kako izgleda neka udaljena destinacija koju želimo posjetiti. Takođe, od velike je pomoći arhitektama i stručnjacima za dizajn prostora, jer nudi mogućnost „kretanja po prostoru i uvid kako bi on mogao da izgleda“.

Zaključak je jasan - VR tehnologija je dio naše svakodnevice i vremenom će to biti sve više. Pitanje je koliko ćemo brzo prigriliti sve mogućnosti koje nudi - od kreativnosti i bolje komunikacije do istraživanja, ali je činjenica da je virtuelna stvarnost naša stvarnost, da je ovdje, među nama, i tu planira i da ostane.

Iako su ljudi nerijetko sumnjičavi prema novim tehnologijama, jedno istraživanje pokazalo je da su prema VR-u izuzetno blagonakloni. Naime, njih čak 91% tada se izjasnilo da žele koristiti VR, iako se prethodno nisu uvjerali u njene mogućnosti, već su samo imali priliku da pogledaju materijale s mogućnostima koje ta tehnologija nudi.

BIZ&TECH

BEŽIČNE SLUŠALICE - ZAŠTO IH TOLIKO VOLIMO?

SLUŠANJE MUZIKE NIKAD VIŠE NEĆE
BITI ISTO!

PIŠE: DAVID JOJIĆ

Nebitno da li su vaš izbor Air Pods, Powerbeats, Beats X ili Beats Solo Wireless, bežične slušalice polako postaju jedan od najpopularnijih proizvoda na tržištu, naročito kod studenata, ali i sportista. Njihov dizajn promovira jednostavnost i samopouzdanje, zbog čega je sve više onih kojima je upravo ovaj gedžet nezaobilazan.

Naravno, najvažnija karakteristika koja ovaj tip slušalica izdvaja od klasičnih modela je to što nemaju kablove. Uz to, korisnici ne moraju da drže pametni telefon u svojoj blizini da bi slušali muziku sa ovih slušalica, što je ljudima u pokretu pružilo veliko olakšanje kada je riječ o uživanju u omiljenim notama.

JEDNOSTAVNOST PRIJE SVEGA

Korisnici ih najviše vole zbog njihove jednostavnosti, jer olakšavaju obavljanje svakodnevnih obaveza, kao što su posao ili trening. Pored toga, one nude i moderan, ali i sportski izgled koji podiže samopouzdanje korisnika.

Kada je u pitanju sam dizajn i fizički izgled bežičnih slušalica, tvorcima su se svakako potrudili da uklone sve probleme koje su korisnici imali kod tradicionalnih slušalica, pa je tako, osim kvalitetnog zvuka, poseban pečat stavljen i na udobnost samog uređaja.

Kada su slušalice povezane sa uređajem, korisnik mora biti na određenoj udaljenosti od samog uređaja kako se prijem ne bi izgubio. Ipak, da bi spriječili ovaj problem, tvorcima nekih od najpopularnijih brendova uveli su opciju upozorenja ukoliko se korisnik previše udalji od svog telefona. Ovakve novine možda nisu vidljive na samom dizajnu slušalica, ali su svakako veliko unapređenje.

PRVE MEĐU JEDNAKIMA

Bitno je znati da kod bežičnih slušalica ne postoji najbolji model na tržištu koji bi se istakao u odnosu na ostale. Njihova upotreba uglavnom zavisi od samih potreba potrošača. Stoga najbolje slušalice koje bi neko koristio tokom rada u kancelariji svakako ne bi ispunile očekivanja nekoga ko više voli da trenira u prirodi.

Poznavajući ovog proizvođača navode da je potrebno obratiti pažnju na sam kvalitet zvuka, pa se tako u vezi s pitanjem zvuka istakao brend Sony WH-1000XM3, koji je trenutno najtraženiji model na tržištu. Ipak, ovaj model ima nešto robusniji izgled, pa ukoliko korisnik želi model sa kojim će lakše trenirati, stručnjaci preporučuju AirPods slušalice, proizvod kompanije Apple.

Slušanje muzike ili audio-knjiga, kao i gledanje filmova uz ovaj uređaj mnogo je olakšano. Pojavu bežičnih slušalica mnogi još izjednačavaju sa vrhuncem tehnologije i vrlo je teško zamisliti šta će nam to kompanije novo ponuditi nakon ovog izuma.

~~~~~

Pojam slušalica poznat je već decenijama, ali ako bi bilo potrebno izabrati najvažniji trenutak u ovoj istoriji, to bi svakako bila pojava vokmena, koji je osamdesetih godina prošlog vijeka predstavila kompanija Sony. Slušalice su tada postale lakše, prenosive i male. Sony je pametno uz vokmen nudio i svoje praktične, raznobojne MDL-3L2 slušalice koje se mogu nositi u uhu.

~~~~~

BIZ&TECH

NAJPOPULARNIJI PROGRAMSKI JEZICI DANAŠNJICE

PIŠE: DAVID JOJIĆ

Trenutno postoji više od 600 programskih jezika, čija popularnosti raste iz godine u godinu. Kako se onda odlučiti koji (na)učiti?

Novo vrijeme i nove tehnologije doveli su do toga da se riječ programiranje sve češće pominje u svakodnevnim razgovorima, a učenici osnovnih škola već sada svojim roditeljima saopštavaju da u budućnosti žele biti programeri, jer je to posao budućnosti.

Osnovna definicija bi ovo zvanje opisala kao pisanje uputstava računaru koja bi govorila šta i kako treba da čini, a izvodi se na nekom od programskih jezika.

Kako je sam poziv programiranje postao toliko popularan, vremenom su se izdvojili i najpopularniji programski jezici. Kod odabira programskog jezika bitno je obratiti pažnju i na to koliko je velika biblioteka okvira, alata koje on nudi, kao i koliko je velika zajednica koja ga koristi.

PYTHON

Kada je Gvido van Rosum razvio Python tokom devedesetih godina prošlog vijeka, niko nije ni sanjao da će on postati jedan od najpopularnijih programa današnjice. Sudeći prema nivou korištenja, broju korisnika i sistemu rada ovog jezika, mnogi Python stavljaju na prvo mjesto programskih jezika koje najčešće koriste programeri.

Kao osnovna karakteristika zbog koje programeri biraju baš ovaj jezik navodi se njegov dizajn koji je veoma produktivan, elegantan i jednostavan, ali ipak moćan. Programeri ga vole, jer može rasteretiti CPU od teških zadataka. Uz to, ima i veliku zajednicu korisnika, kao i podršku na globalnom nivou - samo u posljednjih pet godina zabilježen je veliki rast i potražnja za njim se i danas iskazuje, a svoju primjenu ovaj programski jezik najviše pronalazi u analizi podataka, vještačkoj inteligenciji, pokretanju aplikacija i veb-razvoju.

JAVASCRIPT

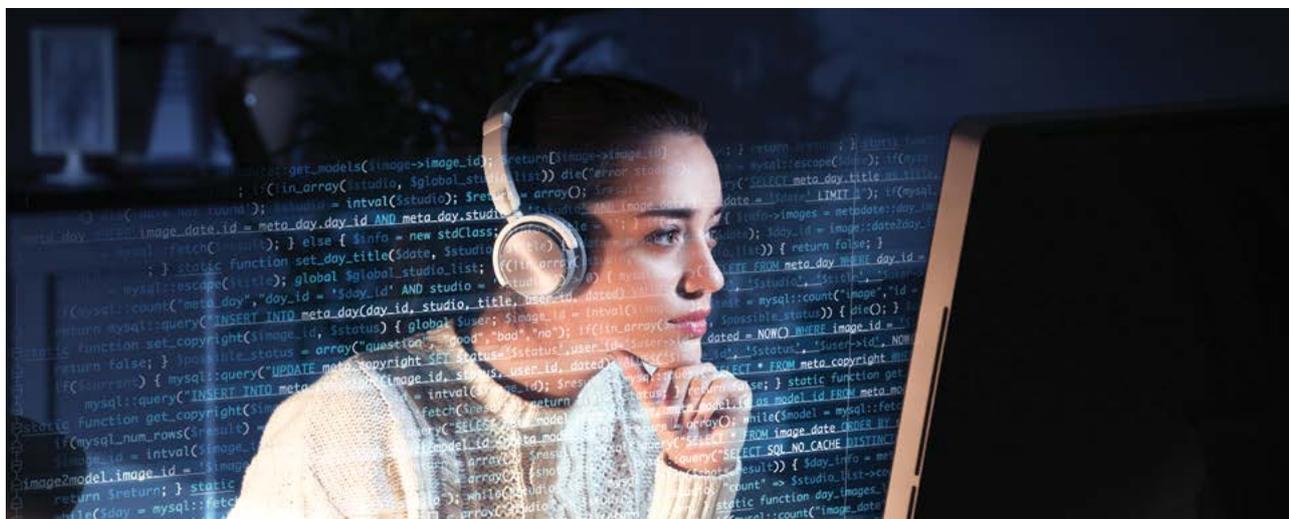
Softverski programeri su ovaj jezik u početku često osuđivali i pronalazili mu brojne mane, a kao najveći nedostatak pominjana je njegova ograničenost. Tokom proteklih godina JavaScript je evoluiralo u visok i dinamičan programski jezik, pa se prvi veliki proboj na tržište desio 2009. godine, kada je Rajan Dal predstavio platformu koja je poboljšala vrijeme izvođenja zadataka. Drugi veliki probiji uslijedili su godinu kasnije, kada je Google predstavio programersku mrežu AngularJS, koja je bila bazirana na JavaScript-u.

Programeri danas ističu da je u pitanju neprikosnoveni kralj programiranja. Kada je u pitanju tržište rada za programere koji se najviše oslanjaju na ovaj programski jezik, bitno je pomenuti da je u SAD JavaScript zauzeo treće mjesto najtraženijih programskih jezika.

JAVA

Tokom devedesetih godina prošlog vijeka poslovne aplikacije uglavnom su programirane kroz C++. On je bio poprilično komplikovana platforma koja je bila posebno zavisna. Džejms Gosling i njegov tim programirali su poslovnu aplikaciju tako što su ponudili mnogo jednostavniji i orijentisan programski jezik, koji je podržavao više načina programiranja.

Java je dostigla svoju nezavisnost platforme sa razvojem Java virtuelne mašine (JVM), koju je karakterisao nizak stepen operacionog sistema koji je prvi put svojim programerima ponudio tako jednostavan pristup koji se svodio na „napiši jednom, objavi gdje želiš“.

PHP

Kao i Python, PHP je takođe programski jezik koji je razvio samo jedan programer tokom devedesetih godina prošlog vijeka - Rasmus Lerdorf. Danas je primjenjiv u raznim situacijama kao programski jezik za razvoj servera i internet aplikacija.

PHP je izgubio svoju popularnost dolaskom JavaScript programskog jezika, međutim, njegova upotreba još neće prestati, jer se na njega i danas oslanja veliki broj programera.

Trenutno je na sedmom mjestu najtraženijih programskih jezika u SAD, a samo u januaru prošle godine bilo je više od 18.000 poslova koje je trebalo obaviti koristeći PHP. Bitno je napomenuti da programer koji se služi ovim programskim jezikom na godišnjem nivou može da zaradi i do 90.000 dolara.

SWIFT

Ovaj programski jezik danas važi za jedan od najmodernijih jezika za učenje u svijetu. Njega je stvorila grupa Apple-ovih inženjera i osnovna svrha mu je bila rad u Mac i iOS platformama.

Swift ima odličnu potražnju kod programera i polako se postavio na mjesto najtraženijeg programskog jezika u iOS programiranju aplikacija. Kroz rad sa ovom aplikacijom programer može da stekne i do 125.000 dolara godišnje, zbog čega je smještena na drugo mjesto najplaćenijih.

~~~~~

Učenje novog programskog jezika je veliko ulaganje u budućnost. Ako već poznajete neke od njih, učenje novog će vam sigurno pružiti zadovoljstvo i priliku za usavršavanje. Međutim, ako ste se tek odlučili za karijeru u ovom poslu, onda stručnjaci svakako preporučuju neke od već dobro utvrđenih jezika, čije korištenje će svakako koristiti budućim programerima.

~~~~~

BIZ&TECH

TEHNOLOŠKI TRENDovi

KOJI ĆE PROMIJENITI SVIJET

PIŠE: GORANA DIVJAK

Nevjerojatna tehnološka otkrića danas su nezaobilazan dio naših života, a usljed pojave virusa korona stvari su se počele odvijati znatno drugačije, pa su brzo reagovanje i prilagođavanje bili nužni.

Aktuelni izazovi, promjene u potrošačkim trendovima, pa i sama konkurentnost sve više će podsticati napredne kompanije da svijetu predstave revolucionarne inovacije.

To podrazumijeva i primjenu postojećih tehnologija na načine koji doprinose razvoju kompletnog društva.

VJEŠTAČKA INTELIGENCIJA

AI je već neko vrijeme jedan od najvećih tehnoloških trendova i uticaj koji ima nemoguće je zanemariti. Iako je tek zakoračila u pojedine sektore, vještačku inteligenciju teško je zaobići, bilo da govorimo o proizvodnji, medijima, prevozu, korisničkoj podršci ili čak o zdravstvu i obrazovanju. Ipak, možemo reći da je sva nepredvidivost protekle godine pozitivno uticala na njen razvoj.

Potreba analize velikog broja podataka i praćenja širenja virusa jedan je od glavnih razloga zašto se velika upotreba ove tehnologije očekuje upravo u zdravstvu. A AI se već koristi za značajno skraćivanje vremena koje je potrebno za razvoj novih lijekova.

Ipak, zbog neumorne potrebe za shvatanjem potrošačkih navika, možemo očekivati da će vještačka inteligencija biti podjednako važna za razvoj poslovanja. Kako se u onlajn svijet preselila većina svakodnevnih aktivnosti - od kupovine i učenja pa do poslovnih sastanaka, možemo očekivati da će alati za analizu ponašanja postati sofisticiraniji i pristupačniji.

Usvajanjem tehnologija zasnovanih na Cloud-u, proizvodne kompanije moći će da kažu zbogom velikim gubicima energije, materijala i vremena. Zahvaljujući tome, imaćemo kvalitetnije proizvode koji su uz to jeftiniji i za nas i za životnu sredinu.

MAŠINSKO UČENJE

Machine Learning primjenjuje se gotovo svugdje, pa njegova upotreba u očuvanju životne sredine ne treba da vas iznenadi. Naime, predviđanja su da će upravo Machine Learning i AI ubrzati dekarbonizaciju u industrijama koje su veliki zagađivači vazduha.

Dok se bore za održavanje produktivnosti i profita, industrije poput naftne veoma sporo rade na smanjenju emisija ugljen-dioksida. Međutim, regulatorni pritisak i same klimatske promjene tjeraju na akciju. Zahvaljujući digitalnoj transformaciji, i ti sektori će biti u mogućnosti

da koriste napredne tehnologije pomoću kojih će, koristeći pouzdane podatke prikupljene u stvarnom vremenu sa milijardi povezanih uređaja, moći efikasno smanjiti štetne emisije, uključujući i ugljen-dioksid.

Ali, to nije sve. Zajedno sa inženjerskom biologijom Machine Learning može omogućiti uspostavljanje okvira za decentralizaciju zdravstvenog kontinuuma, premještajući ga sa institucija na pojedinca, odnosno stavljajući pojedinca u samo središte zdravstvene zaštite.

3D ŠTAMPA

Mogućnosti 3D štampe su tolike da možete kreirati gotovo sve oblike bez ograničenja na vrstu materijala. Zapravo jedina prepreka mogu biti veličina samog štampača i mašta korisnika. 3D modelovanje i 3D štampa već imaju mnoga polja primjene - robotika, medicina, prehrambena, modna i vojna industrija, arhitektura, aeronautika i marketing samo su neka od njih.

Do prije koju godinu pomisao na 3D kuće bila je nezamisliva, a sada, zahvaljujući upravo njima, postoji šansa za rješavanje problema stambenog pitanja za milione beskućnika i stanovnika nerazvijenih zemalja. U automobilske i avio-industriji ova tehnologija omogućava značajnu uštedu troškova zahvaljujući jeftinijoj izradi dijelova, a govorimo i o značajnoj uštedi vremena, koja je presudna u pomenutim industrijama.

Ova tehnološka revolucija toliko je napredovala da svoj doprinos daje i medicini. Naime, 3D štampanje omogućava i kreiranje zamjenskih dijelova tijela.

BIZ&TECH

ZOOM

APLIKACIJA NA VRHUNCU SLAVE

PIŠE: NATAŠA MIKANOVIĆ

Ili kako je jedna ljubav postala i više od uspješne poslovne priče

I svijet na trenutak stade, ali se kroz nekoliko milisekundi pokrenu iznova. Tako bismo mogli opisati trenutak kada nam je pandemija uskratila kontaktiranje na manje od dva metra razdaljine, ali, kao i uvijek, civilizacija je pronašla način da nastavi dalje.

Škole nisu radile, ljudi su bili primorani da rade od kuće, rođendani su slavljani „na daljinu“, a da bi sve to bilo izvodljivo, život se preselio u onlajn svijet. Tehnološki magovi omogućili su da se Zemlja ponovo okrene oko svoje ose i nastavi put oko Sunca te da ljudi, uprkos svemu, nastave da žive i funkcionišu.

More aplikacija i platformi, što starih, što novih, pružilo nam je priliku za rad od kuće, za pohađanje nastave na daljinu i svakodnevni kontakt sa najbližima uprkos propisanim mjerama. I tako je jedna aplikacija doživjela vrhunac svoje slave.

Zoom je aplikacija koju je kreirao inženjer Erik Juan još 2011. godine, ipak globalna upotreba otpočela je u martu ove godine, kada se u mjesec dana broj korisnika povećao za više od 30 procenata. Osnovna funkcija aplikacije su video-konferencije, a ogromna prednost je činjenica da je besplatna.

Juan je zaljubljen u komunikacione tehnologije još od vremena studija u rodnoj Kini. Pokušavao je da nađe način da se vidi sa tadašnjom djevojkom, a da ne mora da putuje nekoliko sati vozom u drugi grad. Ne samo da je njegova ljubav postala uspješna poslovna priča, već je i ostatku svijeta omogućio da svoje voljene vide u najtežim i najsrećnijim trenucima protekle godine.

Prema istraživanjima, Zoom je najpopularnija aplikacija za video-konferencije među kompanijama sa 500 ili manje zaposlenih. Mogućnošću učešća u konferenciji više ljudi odjednom, aplikacija je obezbijedila, ne samo odjelske sastanke, već i poslovne dogovore između kompanija te porodična okupljanja u virtuelnom svijetu.

Kao i većina besplatnih aplikacija, Zoom ima mogućnost mjesečne pretplate sa dodatnim funkcijama i poboljšanim kvalitetom same video-konferencije.

- Zoom Free se, naravno, koristi najčešće, a u pitanju je besplatni paket aplikacije. Ova opcija omogućava vam neograničen broj sastanaka, sa neograničenim trajanjem. Ipak, grupne video-konferencije ograničene su na maksimalno trajanje od 40 minuta.
- Zoom Pro je najbolja opcija za sastanke s manjim timom ljudi. Pruža mogućnost kreiranja ličnih ID-jeva za svakodnevne konferencije te mogućnost snimanja istih na Cloud ili uređaj. Takođe, trajanje grupnih sastanaka ograničeno je na maksimalno 24 sata, što je sasvim dovoljno.
- Zoom Business je savršen paket za male i srednje kompanije sa više timova koji redovno održavaju sastanke putem aplikacije. Ima odlične i zanimljive funkcije, poput obilježavanja video-konferencija

logom kompanije ili brenda. Posebna korisnička podrška namijenjena je onima koji se pretplate na ovaj paket, a dobijate i transkript sastanka.

- Zoom Enterprise je za kompanije sa 1.000 i više zaposlenih. Imate neograničen prostor za skladištenje transkripta i video-konferencija, menadžera za vašu korisničku podršku te popuste na održavanje video-vebinara.

Samo korištenje aplikacije je maksimalno pojednostavljeno, a ako se odlučite na malo detaljnije istraživanje funkcija,

naći ćete na izuzetno korisne opcije. Vaš mikrofoni može biti isključen ukoliko ne pričate kako biste smanjili kakofoniju zvukova tokom konferencije, možete unaprijed zakazati sastanak, kreirati Zoom Rooms sa različitim temama sastanaka unutar kompanije te još mnogo toga.

Iako je usljed aktuelne situacije Zoom pronašao globalnu svrhu, svakako je njime napravljen značajan korak u poslovnom, ali i u privatnom životu ljudi. Upotrebljivost je bezgranična i koriste ga za najrazličitije svrhe. A sigurni smo da ste i vi našli sopstvenu svrhu ove aplikacije.

BIZ&TECH

NAŠIH PRVIH 20 GODINA U ISS-U

PIŠE: SNJEŽANA NOVAKOVIĆ

Međunarodna svemirska stanica uvijek je bila zamišljena kao odskočna daska u ljudskom istraživanju drugih svjetova

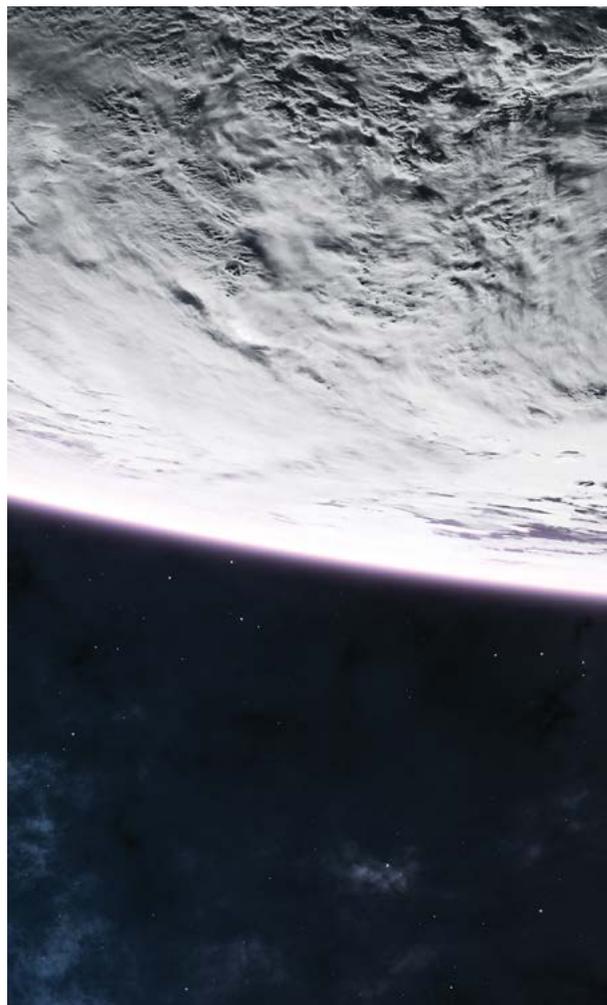
Prije dvije decenije, tri istraživača napravila su svoje prve korake u Međunarodnoj svemirskoj stanici (International Space Station - ISS) i time označila početak prvog trajnog ljudskog prisustva izvan planete Zemlje.

NASA je 1985. godine angažovala Robin Gejtens i time objavila planove za svemirsku stanicu nazvanu Freedom (eng. sloboda), a mlada inženjerka hemije bila je odabrana da pomogne u rješavanju jednog od najvećih tehnoloških izazova. NASA-ini inženjeri imali su mnogo iskustva održavajući astronaute u životu u svemiru po nekoliko dana ili sedmica, ali nova svemirska stanica trebalo je da bude trajno zauzeta. To je značilo da treba dizajnirati sisteme za održavanje života koji će posadama godinama pružati vazduh koji se udiše i vodu koja se može piti. Tokom sljedećih nekoliko godina Gejtensova i njen tim izvodili su eksperimente na različitim konceptima održavanja života i činili sve da prate stalne promjene dizajna stanice.

Prvi moduli ISS-a - ruski teretni modul nazvan Zarya (rus. zora) i američki modul Unity (eng. jedinstvo) lansirani su 1998. godine. Manje od dvije godine kasnije, novonastala ISS primila je prve posjetioce. Ujutro, 31. oktobra 2000. godine, NASA-in astronaut Bil Šeperd i ruski kosmonauti Sergej Krikaljov i Jurij Gidzenko otisnuli su se s ruskog kosmodroma Bajkonur na

dvodnevno putovanje do stanice. Njihovim dolaskom 2. novembra započeo je četvoromjesečni boravak i početak neprekidnog ljudskog prisustva u niskoj zemaljskoj orbiti, koje traje do danas.

Rukovodioci kozmetičke kompanije Estee Lauder potpisali su ugovor s NASA-om o fotografisanju na stanici za reklamu kreme za kožu. Krajem ove ili početkom 2022. godine, Axiom Space, koji razvija prvu komercijalnu svemirsku stanicu na svijetu, odvešće Toma Kruza i još trojicu privatnih astronauta do stanice kako bi snimili film.

U protekle dvije decenije, više od 240 ljudi iz 19 zemalja posjetilo je ISS. Ovi astronauti, ne samo da su završili izgradnju stanice, već su izveli i pionirske naučne eksperimente koji su promijenili naše razumijevanje biologije, fizike i hemije. A sada, kada je NASA usmjerila pogled na uspostavljanje dugoročnog ljudskog prisustva na Mjesecu i Marsu, astronauti na ISS-u testiraju tehnologije koje će to ostvariti.

Veliki dio prve decenije svemirske stanice u orbiti bio je posvećen ugradnji opsežne laboratorije kakva se tamo nalazi i danas. Kada je prva posada stigla 2000. godine, ISS se sastojao od samo tri modula. Od tada je narasla na površinu veću od fudbalskog terena i sada se sastoji od 16 modula, gdje se smjestilo čak 13 ljudi u jednom trenutku, iako se na brodu obično nalazi samo tri do šest članova posade.

Posljednji i glavni moduli - panoramski vidikovac kupole i američki čvor Tranquility (eng. spokoj), sistem

za održavanje života koji generiše kiseonik i reciklira vodu - dodani su ISS-u 2011. godine, što je označilo početak „perioda upotrebe“ svemirske stanice, tokom kojeg je fokus njegovih stanara bio prvenstveno na eksperimentima i održavanju stanice.

NASA-ini administratori izdvojili su nekoliko osnovnih područja za koja smatraju da su najperspektivnija za istraživanje i razvoj u niskoj orbiti oko zemlje, poput istraživanja u medicini - mikrogravitacijsko okruženje moglo bi se iskoristiti za rast 3D modela ćelijskih tkiva, nazvanih organoidi, koji će biti korisni za proučavanje raznih ljudskih bolesti.

ISS toliko dugo kruži oko Zemlje da je ovaj izvanredni eksperiment, čak i bez svih otkrića i unapređenja u nauci, tehnologiji i medicini, nevjerovatno dostignuće. Navršeno je 20 godina otkako su astronauti prvi put učinili ovaj veliki korak. Ali, avantura tek počinje!

SVJETSKI DOGAĐAJ

VRIIO

MJESTO GDJE SE TRGUJE IDEJAMA

PIŠE: SNJEŽANA NOVAKOVIĆ

*Sljedeća velika stvar možda neće izaći sa Stanforda, već možda
baš iz Toronta.*

Započet 2015. godine, kao Virtual Reality Meetup Group u Torontu, VRTO je pokrenuo VRTO Virtual & Augmented Reality World Conference & Expo u junu 2016 - međunarodnu izložbu i stručnu konferenciju koja istražuje umjetnost, kulturu i nauku kroz napredne tehnologije.

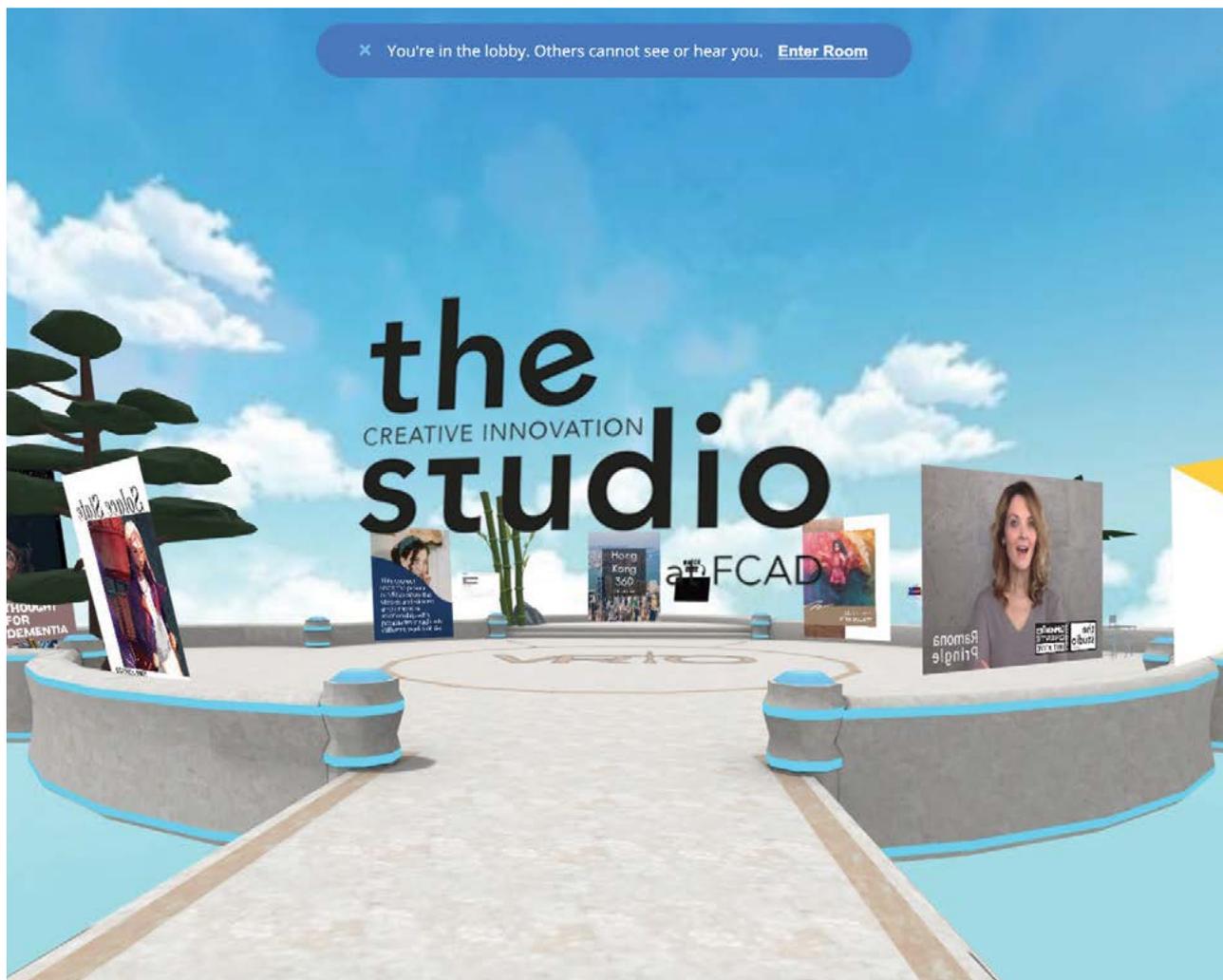
NOVI SVIJET ZA...

Akademike, ambiciozne studente, tehničke direktore i programere koji se okupljaju uglavnom izvan vidokruga biznis centara, na mjestima kao što je Ryerson University u Torontu, gdje informatičari razmišljaju o trodimenzionalnoj navigaciji, volumetrijskom hvatanju, teleprisutnosti. Ono što im zaista treba su vizionarski preduzetnici da bi proizveli i komercijalizovali svoje izume, a konferencije poput VRTO-a pomažu im u povezivanju.

~~~~~

Konferencija je trajala 30 dana, od 6. juna do 6. jula. Korištena je konferencijska aplikacija za streaming video-zapisa – Mozilla Hubs za web VR platformu koja pokreće prilagođeni kôd na cloud-u Amazon Web Services i inkorporira platformu Discord. Neke ključne teme rasprave uključuju virtuelne korisnike, obrazovanje, marketing i budućnost posla.

~~~~~

Zbog toga VRTO više podsjeća na simpozijum nego na konferenciju, gdje se trguje idejama, a ne pojedinačnim proizvodima istog brenda. Ne postoje otmeni štandovi ili marketinški spin. Ovdje je vjerovatnije da će ljudi na telefonu pokazati demonstraciju nego gotov proizvod u kabini.

KROZ VRIJEME

VRTO je osnovao, producirao i programirao futurista, snimatelj, kompozitor i holivudski glumac Keram Malicki Sančez. Godina otvaranja predstavljala je glavnu riječ i panel za raspravu o stvaranju Etičkog kodeksa za humanističko povećanje.

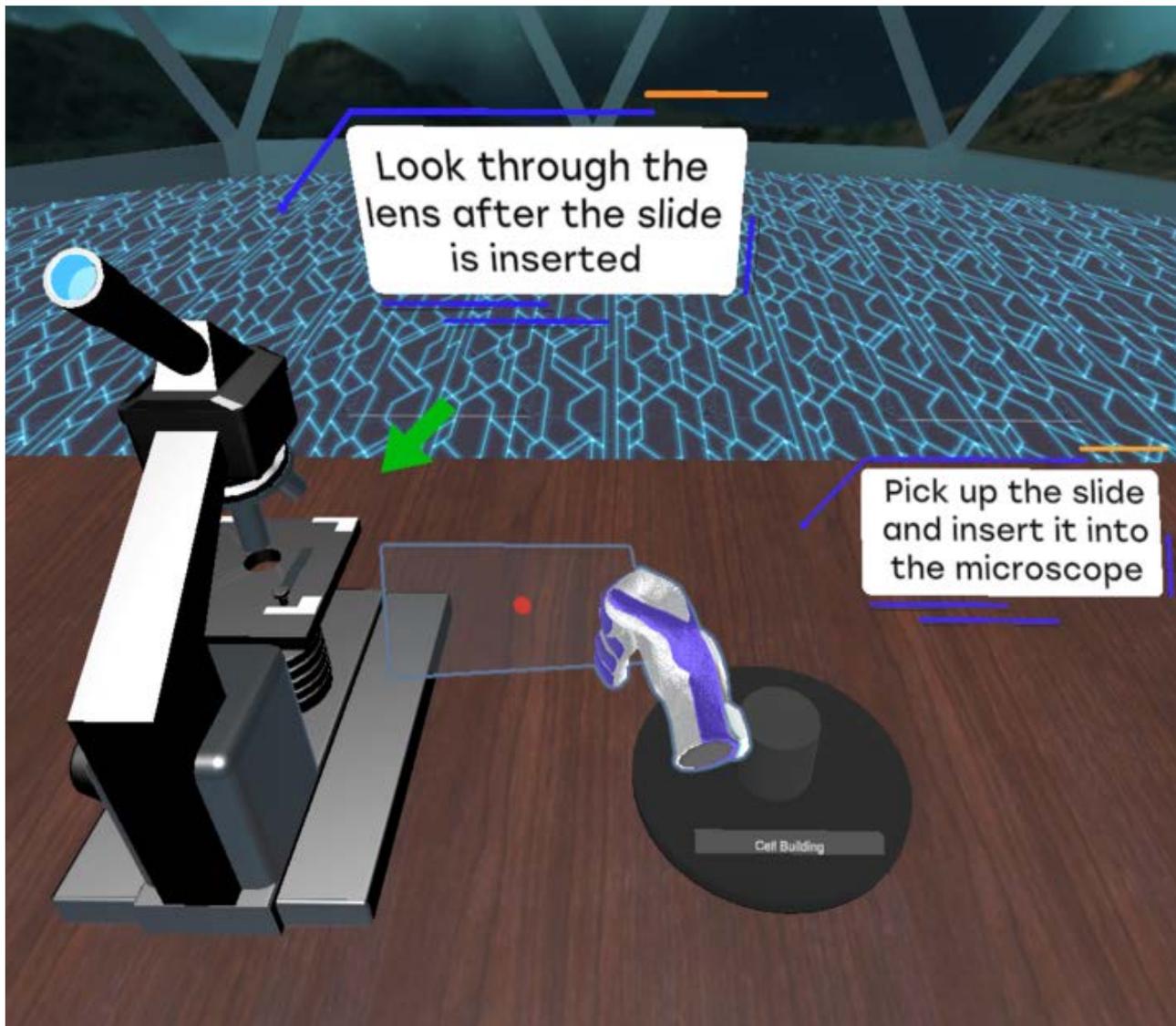
Ovo je bila jedinstvena izložba virtuelne stvarnosti i proširene stvarnosti. Stručna konferencija i simpozijum

usredotočeni su na rješenja istražujući umjetnost, kulturu, društvo, humanističke nauke, etiku i nauku kroz nove tehnologije.

OVOGODIŠNJE IZDANJE

Sa socijalnim i globalnim efektima pandemije kovida 19 mnoge konferencije bile su prisiljene da se prilagode ili da se zatvore. Konferencija VRTO preselila se onlajn za svoju petu godišnjicu, pružajući multiplatformno, multimodalno iskustvo nazvano „Flotila“.

„Posebno smo uzbuđeni što smo domaćini ovako opsežnog i interaktivnog samita o pristupačnosti između novih tehnologija, koji prikazuje najnovija dostignuća u istraživanju u dizajnu, pripovijedanju priča i hardveru“, komentarisali su iz VRTO-a na službenom portalu.

O ČEMU JE BILA RIJEČ?

Na konferenciji su takođe predstavljeni doprinosi JanusVR-a i Rochester Institute of Technology. Podcaster Kent Baj napisao je fenomenološki tekst o svom iskustvu i izjavio da „VRTO radi mnogo pionirskog posla na tome da njihovu konferenciju učini pristupačnijom“. Emisiju je koproducirala Stefani Grinal.

Osnivač VRTO-a Keram Malicki Sančez razgovarao je na panelu s nekim drugim stručnjacima za VR/AR. Pokrili su širok spektar tema o AR-u i VR-u: tehnologija, socijalne implikacije, poslovna industrija i budućnost proširene i virtualne stvarnosti, a bilo je riječi i o budućnosti specijalizovane mreže.

PRIPREME ZA 2021.

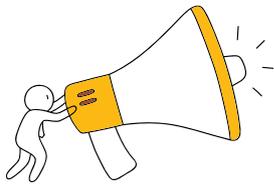
Toronto je snaga za nezavisan razvoj igara, tehnologiju i filmsko stvaralaštvo te umjetnost i kulturu. Ovaj susret usmjeren je na kreiranje najsajnijih i najboljih, znatiželjnih i motivisanih, avanturističkih i hrabrih ideja, zajedno s ciljem promovisanja ovog novog medija koji pomjera paradigmu ka njegovim najboljim i gornjim granicama.

Na zvaničnom sajtu VRTO-a već su dostupne karte za ovogodišnje izdanje, a organizatori najavljuju najbolje iskustvo do sada.

NASLOVI

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

SAMSUNG

Kompanija Samsung za 2021. godinu najavljuje značajno unapređenje vještačke inteligencije, koja će korisnicima Galaxy telefona pružati još bolje personalizovane usluge. Cilj je da se omoguće veća produktivnost i uživanje u omiljenim aktivnostima prilikom korištenja pametnog telefona.

xiaomi

XIAOMI

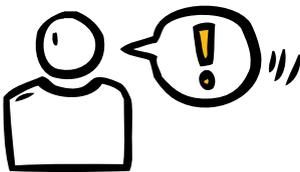
Xiaomi je predstavio novi objektiv koji će kamerama pametnih telefona u budućnosti dati još više karakteristika profesionalnih foto-aparata. Riječ je o objektivu koji se izvlači kako bi postigao veći otvor blende, a time dobio i više svjetla za bolje noćne i portretne fotografije.

APPLE

Kompanija Apple planira da poveća proizvodnju iPhone-a za 30% u prvoj polovini 2021. godine, a cilj će im biti 230 miliona telefona u godinu dana. Najveća potražnja trenutno vlada za modelima iPhone 12 Pro i iPhone 12 Pro Max, ali povećanje proizvodnje će podrazumijevati i nove i stare modele.

AMAZON

Amazon je nedavno počeo da testira prvo autonomno vozilo – robotaksi, a u planu je i razvoj aplikacije koja će služiti kao servis za najam prevoza po ugledu na Uber i Lyft. Riječ je o automobilu koji se kreće bez vozača, i to u oba smjera, dugačak je tek 3,6 metara i posjeduje sjedišta za četiri osobe.

MICROSOFT

Od kompanije Microsoft u 2021. godini očekuju se velika ulaganja u izradu novog pametnog telefona čiji će se ekran savijati. Za te potrebe će prilagoditi Windows sistem i razviti aplikacije koje će moći da funkcionišu na savitljivom displeju.

BRENDOVI KOJIMA VJERUJEMO

INOVACIJE DOSTUPNE SVIMA

SAMSUNG GALAXY A SERIJA

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Kompanija Samsung u svojoj Galaxy A seriji dizajnirala je liniju proizvoda koja posjeduje sve što jedan telefon treba da ima - od predivnog velikog ekrana do neometanog rada.

Vodeći se tim da svako zaslužuje apsolutno najbolje, uređaji Galaxy A serije stvoreni su apsolutno za svakog.

Krajem prošle godine predstavljena su dva nova uređaja iz ove serije - Galaxy A12 i Galaxy A02S. Oba telefona dolaze sa izrazito dugotrajnom baterijom, višestrukim sistemom kamera i velikim ekranom, doprinoseći još većoj raznolikosti Galaxy A serije i nudeći korisnicima posljednje inovacije po pristupačnim cijenama.

Samsung Galaxy A12 uređaj predstavlja kombinaciju minimalističkog dizajna i klasičnih boja. Zbog glatkih bočnih prelaza veoma je udoban za držanje, uz inače jednostavnu navigaciju po ekranu. Dolazi u crnoj, bijeloj, crvenoj i plavoj boji.

Njegov Infinity-V ekran od 6,5 inča pružiće svakom ljubitelju igrice više prostora za igru, a zahvaljujući HD+ tehnologiji, sve ono što ćete svakodnevno pratiti na ovom ekranu izgledaće oštro, jasno i čisto.

Pomoću Quad kamere, ovaj uređaj nudi ogromne mogućnosti mobilnog fotografisanja. Glavna kamera od 48 MP osiguraće da zauvijek zabilježite nezaboravne trenutke pune jasnih detalja. Da zabilježite još veći ugao, pomoći će vam ultraširoka kamera. Uz dubinsku kameru prilagodite fokus, a uz pomoć makro kamere približite sve predmete do najmanjeg detalja.

Uz prednju kameru od 8 MP i Live Focus Galaxy A12 uređaja, na vašoj selfi fotografiji biće više vas, a manje pozadine.

Baterija kapaciteta 5.000 mAh, koju posjeduje Galaxy A12, omogućiće vam da se u potpunosti opustite svim čarima ovog uređaja i iskoristite dan upravo onako kako vi želite.

Samsung Galaxy A02S takođe dolazi sa Infinity-V ekranom od 6,5 inča. Glatki bočni prelazi i ovaj Galaxy A uređaj čine ugodnim za držanje i omogućavaju laku navigaciju na ekranu. Sa modernom mat površinom dizajniran je u crnoj i plavoj boji.

Galaxy A02S dolazi sa trostrukom kamerom koja nudi više načina za snimanje i fotografisanje.

Pomoću glavne kamere od 13 MP možete da snimate nezaboravne trenutke sa jasnim detaljima. Fokus prilagođavate uz pomoć dubinske kamere, a detaljima se približavate pomoću makro kamere od 2 MP. Primjenjujući prirodni Bokeh efekat (efekat zamućenja), ova kamera omogućava vašem modelu da se izdvoji od pozadine.

Prednja kamera od 5 MP svakako će da osigura odlične selfi fotografije.

Veličina baterije kod ovog telefona ista je kao i kod modela Galaxy A12, a kombinujući Octa-core procesor sa 3 GB RAM-a, ovaj uređaj zadovoljiće vaše svakodnevne potrebe. Interna memorija kapaciteta 32 GB, koju možete dopuniti dodatnim prostorom, to jest microSD karticom, pružiće vam sasvim dovoljno mjesta za skladištenje.

Oba modela dostupna su u ponudi kompanije m:tel i možete da ih nabavite po pristupačnim cijenama uz mogućnost plaćanja na rate, bez kamata.

PRIČA O USPJEHU

HIDEO KODŽIMA

OD BAŠTOVANA DO GEJMING REVOLUCIONARA

PIŠE: DAVID JOJIĆ

Imam više od 50 godina, ali i dalje prihvatam rizike. Snovi su tu da se ostvare, zar ne, riječi su čuvenog kreatora video-igara

Hideo Kodžima, čuveni kreator igara i producent, koji je svijetu predstavio naslove kao što su „Silent Hill“, „Metal Gear Solid“ i „Death Stranding“, imao je trnovit put do vrha gejming industrije. Sam je mnogo puta priznao da se tokom studija bavio različitim zanimanjima, a upravo ova zanimanja donijela su brojna i zanimljiva iskustva.

Čovjek koji je unio revoluciju u svijet video-igara prvo je bio snimatelj vjenčanja, a nakon karijere iza kamere okrenuo se baštovanstvu. Sam Kodžima često govori da je u ljubavi prema biljkama pronalazio mir, ali su ga pratili i brojni izazovi poput uboda pčela i padova sa drveća. Kaže da se tih dana rado sjeća zato što su mu pomogli da dođe do gejming industrije i statusa velikog producenta. Baštovanstvo i snimateljski posao nisu baš blisko povezani sa procesom kreacije video-igara, ali je Hideo Kodžima možda dio iskustva iz mladih dana uveo u svoje igre.

RANO DJETINJSTVO

Rođen je u Tokiju, prijestonici Japana. U mladosti je želio da postane umjetnik ili ilustrator, ali je često nailazio na

~~~~~

Pokazatelj da je budućnost iz „Death Stranding“ igre već stigla je kineska kompanija koja se bavi dostavom hrane – Ele.me. Ova kompanija započela je testiranje egzoskeleta koji za cilj ima da zaposlenima olakša raznošenje paketa tako što omogućava da ponesu više robe i samim tim teži tovar bez dodatnog opterećenja.

~~~~~

neodobranja zbog socijalnih normi u svojoj zemlji koje su davale prednost sigurnim i dobro plaćenim poslovima. Ubrzo je počeo da piše kratke priče i da ih šalje u časopise, ali, na njegovu žalost, one nisu bile objavljene.

Nadao se da će kroz pisanje priča lakše pronaći put do režiranja filmova, ali je mnogo puta priznao da nije imao prijatelje koji su bili ljubitelji sedme umjetnosti i koji bi ga ohrabрили da zakorači u taj svijet. U početku je prijateljima lagao o svojoj profesiji i poslu kojim se bavio da bi izbjegao osuđivanja, jer sam izraz „dizajner igara“ u japanskom jeziku nije postojao. Da bi izbjegao osude, najčešće je govorio da se bavi finansijama u jednoj firmi.

ULAZAK U SVIJET VIDEO-IGARA

Početkom osamdesetih godina prošlog vijeka pokušao je da uđe u svijet video-igara. Njegove kreativne ideje na početku su bivale odbijane sve dok se nije priključio izdavaču video-igara Konami i njegovom odsjeku MSX za računare. Prva igra na kojoj je radio bila je „Penguin Adventure“, a kasnije su se redali uspjesi, pa je ubrzo preuzeo projekat „Metal Gear“, igru koja je objavljena 1987. godine za MSX2 računare.

NOVI VIJEK I VELIKA PRIZNANJA

Dok je trajao razvoj „Metal Gear 2“ igre, Kodžima je objavio i ostvarenje za prenosivu konzolu Game Boy Advance, gdje su igrači imali ulogu mladog lovca na vampire koji koristi solarno oružje koje se puni pomoću fotometričkih senzora na disketi. Ova tehnologija primoravala je igrače da igraju na sunčevoj svjetlosti. Zbog ovakvih revolucionarnih pristupa, časopis Newsweek uvrstio ga je među top 10 osoba 2002. godine.

STVARANJE VLASTITOG BRENDA

Tvorac „Metal Gear“ serijala razišao se sa Konamijem 2015. godine. Ovaj prekid saradnje, koja je trajala od 1986. godine, pratile su brojne kontroverze i mini-skandali. Mnogi tvrde da je njegov rad na igrama bio veoma skup i da je probijao sve rokove za objavu. Kao razloge navodio je nezadovoljstvo izgledom ostvarenja i to da igra nije zadovoljavala visoke standarde kojima se nadao. Nakon odlaska iz Konamija, Kodžima je pokrenuo vlastiti studio Kojima Productions.

O FILMOVIMA I KNJIGAMA

„Sedamdeset procenata mog tijela su filmovi“, stoji u zaglavlju Kodžiminog Twitter naloga, a u tome leži i osnova njegove autorske filozofije. „Death Stranding“ bio je hrabar, eksperimentalni prikaz filmskog pripovijedanja igre koja

je bila strukturisana oko masivnih filmskih scena epskog karaktera, koje su zaštitni znak Kodžime još od „Metal Gear Solid“-a. Ono što je igru sprečavalo da u potpunosti mutira u nekoliko spojenih filmova je gameplay u kojem glavnu ulogu tumači Norman Ridus, široj publici poznat kao Deril Dikson iz serije „The Walking Dead“.

„Filmovi i knjige su mi pokazali svijet za koji nisam ni znao da postoji. Oni su imali moć da me prenesu u zemlje sa drugim kulturama, u zemlje daleke prošlosti, ali i naučnofantastične budućnosti. Za mene su filmovi i knjige bili svemirski brodovi koji bi me vodili u svjetove drugačije od onog koji poznajem“, govorio je Kodžima.

PREDVIĐANJE BUDUĆNOSTI

Jedan od aspekata koje je Kodžima prihvatio kroz svoje omiljene romane i filmove naučne fantastike je činjenica kako se tehnologija može koristiti u budućnosti. Primjer za to je „Metal Gear Solid 2: Sons of Liberty“, koja je predviđjela eru „nakon istine“, gdje se lažne vijesti promoviraju putem društvenih mreža i tako gutaju ljude koji vjeruju takvim informacijama.

Zanimljivo je da je tada ova igra predviđjela nastanak krađe podataka putem društvenih mreža, ali i navodni ruski uticaj na predsjedničke izbore u SAD 2016. godine.

U igri „Death Stranding“ Kodžima je predstavio postapokaliptični sistem u kojem ljudi žive izolovani u gradovima. Mnogi danas smatraju da je na ovaj način predviđio dolazak kovida 19, a i sama pandemija je skoro identično prikazala život u izolaciji i političku podijeljenost.

TESTIRAMO

REALME 7 PRO

OŠTRIJE FOTOGRAFIJE I NAJBRŽE PUNJENJE

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Realme se nalazi među najbrže rastućim proizvođačima pametnih telefona na svijetu, što nije iznenađenje, s obzirom na njihovu posvećenost cjenovno prihvatljivim uređajima sa specifikacijama visoke vrijednosti. Takav slučaj je i sa Realme 7 Pro modelom, koji sigurno krči svoj put ka Evropi nudeći obilje snage, veliki ekran, superbrzo punjenje i odličnu četvorostruku kameru.

MOĆNA KAMERA

Realme nastavlja da pomjera granice fotografije i ovim modelom donosi novu generaciju sistema četvorostrukih kamera od 64 MP sa svestranim karakteristikama.

Zahvaljujući nedavno nadograđenom Sony IMX682 senzoru, Realme 7 Pro ima novi algoritam ultravisoke rezolucije za režim fotografisanja od 64 MP, pružajući vam neuporedivu jasnoću na svakom snimku.

Uz 119° ultraširokougaono sočivo, pogled je četiri puta veći od standardnog prikaza, što vam pomaže da uhvatite više prostora. Makro sočivo daje vam posebnu perspektivu na kameri, a crno-bijelim portretnim objektivom snimićete vrhunski stilizovane fotografije.

Uz sve zabavne video-funkcije integrisane u Realme 7 Pro, kao što je Bokeh video-efekat u realnom vremenu, Slo-mo Video i 4K UHD Video, počnite kreiranje svojih snimaka do mile volje.

EVOLUCIJA PUNJENJA BATERIJE

Najveću prednost predstavlja prava evolucija u punjenju i 65W SuperDART Charge podrška, koja praznu bateriju telefona kapaciteta 4.500 mAh može napuniti u potpunosti za samo 34 minuta.

SNAŽNE PERFORMANSE I KVALITET

Realme 7 Pro je snažan i stabilan uređaj koji se ističe u efikasnosti zahvaljujući svom Snapdragon 720G procesoru, koji lako izvršava i zahtjevne zadatke, a prilikom igranja igrice omogućava glatkoću i visok kvalitet slike. Konfiguracija od 8 GB RAM-a i 128 GB interne memorije je i više nego dovoljna.

Realme 7 Pro model ima 6,4-inčni Full HD+, Super AMOLED ekran i dvostruke stereo-zvučnike, što garantuje vrhunsku zabavu, bilo da slušate muziku ili gledate omiljeni video-sadržaj.

Unutar displeja telefon ima brzi i precizni skener otiska prsta, kao i selfi kameru od 32 MP, što je ujedno i najveća rezolucija prednje kamere od svih Realme uređaja.

Kvalitet izrade došao je i kroz TÜV Rheinland Smartphone Reliability verifikaciju. Novi Realme 7 telefoni su prvi koji su prošli test analize pouzdanosti komponenata i rada telefona prilikom svakodnevne upotrebe i u ekstremnim uslovima.

DIZAJN INSPIRISAN OGLEDALOM U PROSTORU

Preljep dizajn s nijansiranom poledinom, fantastičan izbor boja, izuzetno lijepi i zaobljeni okviri - sve su to karakteristike ovog telefona. Kućište je kombinacija Gorilla Glass 3 zaštite i kvalitetne plastike sa mat završnom oblogom za bolje prikrivanje otisaka prstiju.

Telefon koji zaslužuje vašu pažnju, moćni Realme 7 Pro, koji zaista nudi mnogo toga, potražite u m:tel ponudi, gdje ćete kupovinom ovog modela dobiti na poklon i Realme Buds Q slušalice.

HUAWEI P40 Serija

U SARADNJI SA

consumer.huawei.com

*Product color, shape, interface and functions for reference only. The actual product may vary.
CBGP20999H1P4

NOTIFIKACIJE

PIŠE: MARINELA TALIĆ

” Facebook

Facebook je predstavio unaprijedenu AI tehnologiju Automatic Alternative Text (AAT) za opis fotografija na njihovoj mreži. ATT ima za cilj da osobama sa oštećenim vidom ukaže na fotografije koje korisnici postavljaju na svojim profilima ili u grupama. Sa unaprijedenom verzijom AAT-a korisnik može da dobije mnogo više detalja o fotografiji, npr. da identifikuje, ne samo koliko osoba je na fotografiji, već i da pretpostavi njihove aktivnosti te da prepozna i lokacije na kojima se nalaze.

” TikTok

TikTok je izvršio niz promjena koje se odnose na privatne račune korisnika tinejdžera starosti između 13 i 15 godina. Nalozi koji pripadaju ovoj kategoriji korisnika postaće privatni, a to znači da će morati ručno da odobre svakog novog pratioca koji može da gleda njihove video-snimke. Pored toga, korisnici će imati mogućnost da isključe postavku „predloži svoj nalog drugima“, dok su komentari na njihove video-snimke otvoreni samo za osobe na njihovoj listi prijatelja.

” YouTube

YouTube je poradio na novoj funkciji koja omogućava korisnicima da bolje otkrivaju sadržaj pomoću heštegova. Video-snimci mogu da se sortiraju prema heštegovima, a to zasad funkcioniše na način da se prikazuje miks starijeg i novijeg sadržaja, bez obzira na broj prikazivanja. Još nije poznato koji algoritam se koristi za ovakvo prikazivanje video-snimaka. Zasad ova funkcionalnost može da posluži kao zanimljivo istraživačko sredstvo za kreatore koji žele bolje iskoristiti format heštega, dok ih, sa druge strane, korisnici lakše mogu pronaći putem ove opcije.

” Pinterest

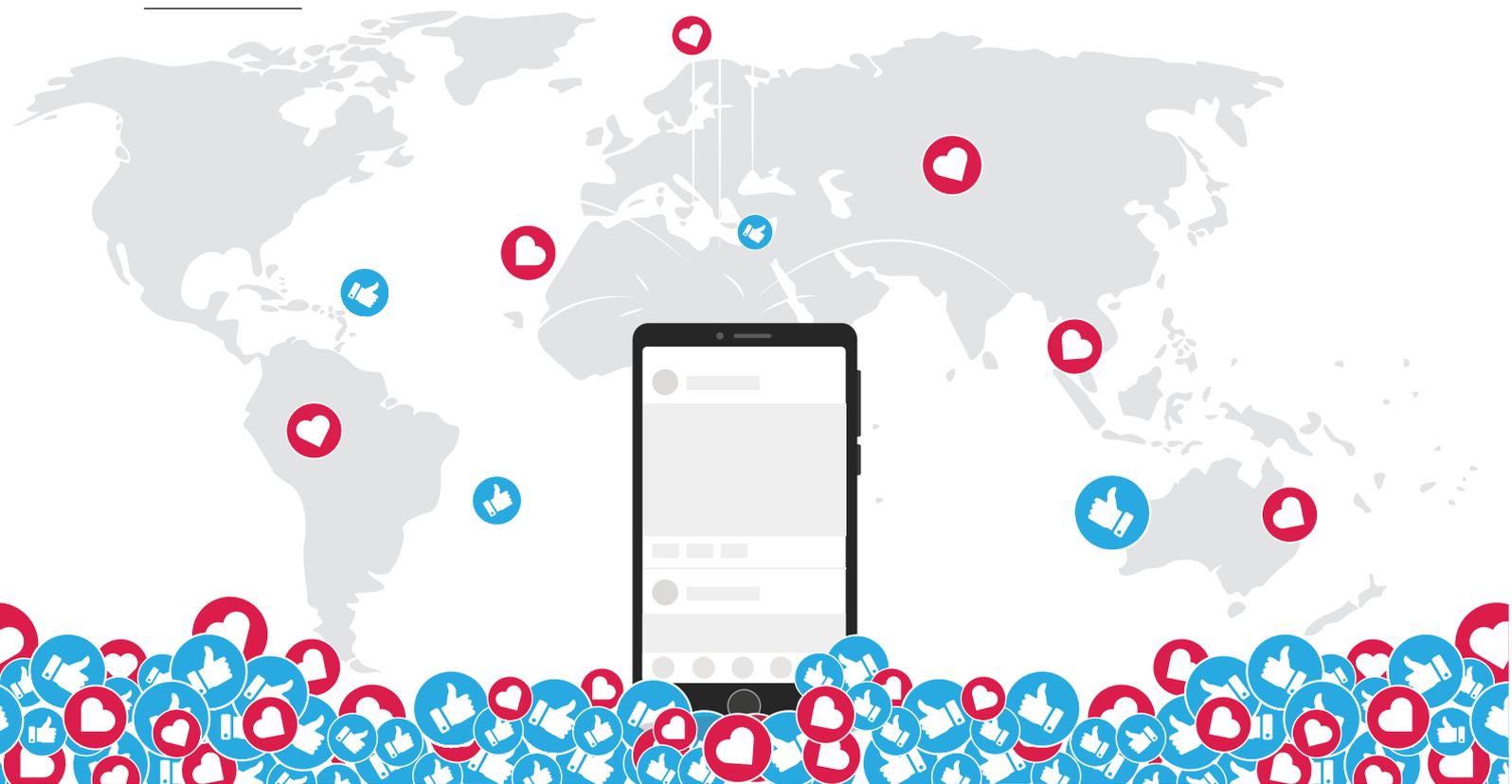
Ako ste se nedavno prijavili u aplikaciju Pinterest, možda ste primijetili novi Story panel na vrhu korisničkih feedova nazvan „Story Pins“. Za razliku od prolaznih priča u drugim mrežama, Story pribadače ne nestaju nakon 24 sata. Format je prilično velik i omogućava objavu niza fotografija i video-zapisa sa tekстом ili muzikom, koja autorima daje mogućnost da ispričaju vrlo dinamične i vizuelne priče. Nova verzija pojavljuje se za neke korisnike od početka januara, a format se od tada postupno ažurira.

” MeWe

Nakon najnovijeg poteza najpopularnijih društvenih mreža u pogledu zabrane i blokade određenih korisnika, počela je da raste popularnost alternativnih društvenih mreža. Jedna od njih je brzorastuća društvena mreža MeWe, koja je već prikupila preko 16 miliona korisnika. O čemu se radi? Na ovoj mreži ne prikupljaju se korisnički podaci, nema oglasa, a nema ni cenzure sadržaja. MeWe prati Povelju o pravima privatnosti, prema kojoj platforme ne mijenjaju redoslijed objava, ne filtriraju objave niti koriste tehnologiju za prepoznavanje lica. Govor mržnje je zabranjen, kao i prijetnje kojima se podstiče na nasilje.

SOCIAL SPACE

SAMI ZAJEDNO:

DA LI NAS DRUŠTVENE MREŽE SPAJAJU ILI RAZDVAJAJU?

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

Lista najpopularnijih društvenih mreža neprestano se dopunjava... Ali, mogu li one zamijeniti, recimo, zagrljaj...

Možete li locirati početak vašeg digitalnog života? Da li ste virtuelnog/virtuelnu sebe počeli graditi na Facebook-u, Instagram-u ili možda još ranije - na nekom popularnom forumu, gdje ste imali prepoznatljiv avatar i alter ego?

Iako je na početku služilo isključivo za razonodu, umrežavanje je tokom vremena postalo imperativ za sve generacije. Polako smo prihvatili nove kodekse ponašanja i socijalizacije, pa smo počeli dijeliti svoje privatne podatke i fotografije, hvaliti se postignućima, razbacivati lajkovima i bezgranično uživati u pažnji koju smo dobijali od drugih.

Postali smo dio jedne nove zajednice i za komunikaciju, činilo se, više nije bilo granica!

PREMREŽAVANJE BARIJERA

Sjećate li se vremena pisama i fiksnih telefona?

Rodbini u inostranstvu prije tridesetak godina slali smo pisma i čestitke (poštom!), a samo jednom u dva mjeseca razmijenili bismo s njima nekoliko šturih rečenica telefonom. Međutim, pisma su ubrzo poslana u muzeje, a fiksnu liniju danas ima tek poneko domaćinstvo.

Kada nam je stigao kablovski internet, trebalo je vremena da se naviknemo na kameru desktop računara koja uživo prenosi i zvuk i sliku. Razgovori na Skype-u mogli su neograničeno da traju i odjednom nam Amerika i Australija nisu djelovale tako daleko!

A onda su došli Viber i WhatsUp! Počeli smo komunicirati sa svima i bez prekida!

DO GRANICA IZDRŽLJIVOSTI

Hoće li vas iznenaditi podatak da društvene mreže trenutno u svijetu koristi 3,5 milijardi ljudi? U pogledu demografije, statistika pokazuje da mreže koristi 90,4% milenijalaca, 77,5% pripadnika generacije X i 48,2% pripadnika bebi-bum generacije, koji u prosjeku dnevno provedu tri sata na mrežama i aplikacijama za chat.

Kada su društvene mreže tek zaživjele, nismo mogli ni zamisliti da ćemo samo desetak godina kasnije neprekidno slijediti nove objave na feed-u i porukama koje pristižu sa svih strana iz minuta u minut. Youtube, Facebook, Instagram, Twitter, Pinterest, Snapchat, TikTok... Lista najpopularnijih društvenih mreža neprestano se dopunjava...

SAMI ZAJEDNO: PRIJATELJI BEZ OBAVEZE

Jesu li lajkovi, emotikoni i mimovi ogledalo naših emocija ili tek kontura potrebe za živim kontaktom? Neka psihološka istraživanja pokazala su da, što više komuniciramo virtuelno, osjećamo veću usamljenost.

U knjizi „Sami zajedno“ Šeri Terkl iznosi tezu da je tehnologija promijenila način komunikacije, kao i očekivanja koja imamo od interakcije sa drugima. Naši sofisticirani avatari, u koje i sami počinjemo vjerovati, omogućavaju nam da projektujemo prema drugima isključivo kontrolisanu sliku sebe. Podržavaju našu konstantnu potrebu za pažnjom i uzbuđenjem

i omogućavaju nam da uzmemo od drugih ono što nam treba onda kad nam treba, bez ikakve obaveze.

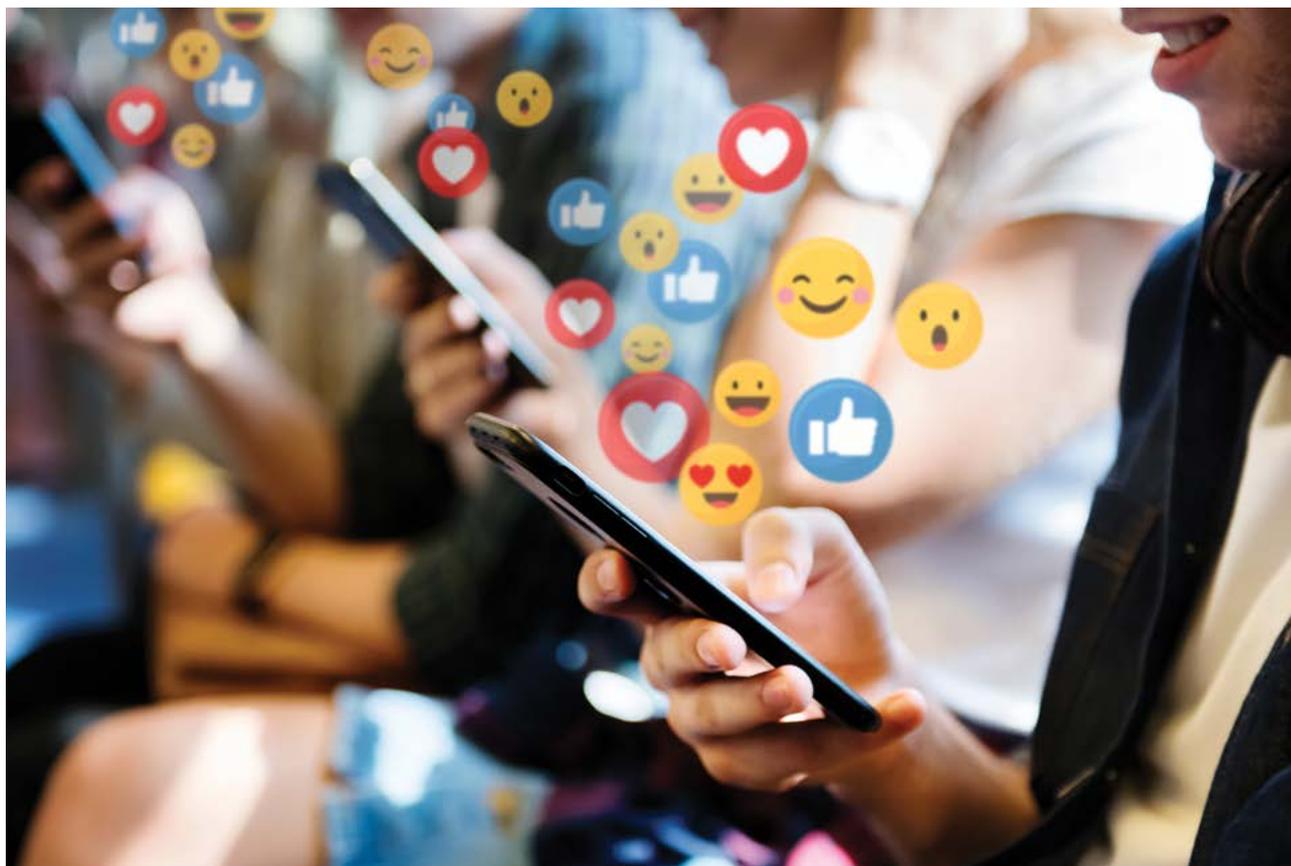
PARADOKS INTERNETA

Brojna naučna istraživanja pokazala su da internet zblizava one koji su udaljeni jedni od drugih, ali razdvaja one koji su blizu. Ovaj fenomen psiholozi nazivaju paradoksom interneta.

Da smo usamljeni i kada na raspolaganju imamo sve najnovije tehnologije, plastično je pokazao period pandemije. Tehnologije su nam omogućile da radimo, učimo, kupujemo i - da se družimo.

Naše chat-ove preplavili su nepregledni nizovi stikera i mimova, a to nas je spasavalo kolotečine i podizalo nam duh.

Ali 2020. godina pokazala nam je i da tehnologije imaju nepremostiva ograničenja - nisu mogle da zamijene dodir i blizinu osoba koje volimo.

MREŽA

IT INOVACIJE U SLUŽBI KOMPANIJE

Sve ukazuje na jedno, IT sfera postala je sastavni dio našeg života i svake poslovne organizacije!

PIŠE: SRĐAN BJELIĆ

S hvatajući tehnički imperativ razvoja novih tehnologija i sve bržeg načina života, dolazimo u situaciju od fundamentalnog značaja, to jest do potpuno novog segmenta, koji se rapidno povećava iz dana u dan, a to je IT tehnologija, odnosno to su inovacije.

IT segment je preko dvije decenije u ekspanziji, ne poznaje nikakvu stagnaciju i to je definitivno imperativ svakog poslovanja.

Tehnološka rješenja su epicentar ljudskog razvoja i sasvim je prirodno da u njima treba da tražimo šansu za razvoj.

Svakodnevni razvoj tehnologije omogućava stvaranje novih olakšica koje pomažu čovjeku u obavljanju redovnih aktivnosti, kao što su upravljanje raznim uređajima, kontrola životne sredine, upravljanje procesima u proizvodnji i slično.

Nepoznavanje prednosti IT funkcionalnosti i strah od nepoznatog predstavljaju glavni otpor zbog kojeg se ne odlučujemo za korištenje ovog načina poslovanja u nekoj organizaciji. Kao i u svim savremenim digitalnim sistemima poslovanja, glavnu ulogu i ovdje predstavlja brže i lakše korištenje svakodnevnih poslovnih alatki te ušteda novca.

Spoznajući ovaj detalj, sigurno nam je drugačija percepcija i već možemo u startu razmišljati u novom smjeru.

Tradicionalno, odnosno uobičajeno poslovanje, smatra IT segment jednim dijelom kao nepoznatu sekvencu, ali u istom

značenju doživljava pomenuti strah i to je najčešće razlog zbog kojeg se neke kompanije ne odlučuju za uvođenje određenih inovacija, što se u velikom broju slučajeva odrazi kroz propale poslovne šanse i neostvarivanje novog prihoda.

Nakratko ćemo se osvrnuti na trenutno stanje na mikro, ali i na makro, odnosno globalnom nivou.

Da li će trenutni način poslovanja i rada od kuće otvoriti neka nova radna mjesta ili će postojeća potpuno preoblikovati?

Ova i mnoga druga pitanja postavljaju se pred svakog pojedinca, ali i poslovnu organizaciju. Kako će izgledati život nakon korone, niko sa sigurnošću ne može tvrditi. Ali, jedno je sigurno, mnoge stvari više nikada neće biti iste. Ovdje identifikujemo krucijalnu komponentu, a to je IT tehnologija.

Područje IT industrije predstavlja neiscrpan izvor za razvoj novih ideja i, što je najvažnije, nije potrebno da budete tehničko lice da biste predložili kreiranje novih rješenja, koja bi, uz adekvatnu tehničku podršku, mogla imati globalni uspjeh.

Prirodno je da sagledamo segment komunikacije na daljinu, koji trenutno predstavlja okosnicu IT industrije.

S obzirom na okolnosti, to je najpotrebnija alatka u poslovnom svijetu, naročito u sadašnjoj situaciju, jer smo

izmješteni iz kancelarija u naše domove i primorani na komuniciranje na ovaj način. Svi smo se preko noći morali reorganizovati. Natjerani smo da funkcionišemo na onlajn način. Viđati se ne smijemo, stoga će se elektronska komunikacija, video-razmjena i digitalni sadržaji definitivno razvijati u odnosu na dosadašnji nivo koji koristimo.

Trenutno je sve u fazi onlajn interakcije, školstvo, prodaja proizvoda, odvijanje sastanaka, održavanje manifestacija, promocija filmskih sadržaja i slično.

Svakodnevna potreba za modernizacijom i onlajn načinom rada, gdje smo svi dostupni u svakom trenutku i tražimo isto tako da su nam podaci raspoloživi u bilo kojem trenutku i na bilo kojem mjestu, dovela je do izgradnje poslovne i IT infrastrukture, odnosa i drugih pratećih sistema koji su pretočeni u tzv. cloud.

Ovdje se pojavljuje još jedna IT komponenta, a to je poslovanje „u oblaku“.

Glavna prednost je smanjenje operativnih troškova. Preduzeća su pošteđena kupovine raznih skupih servera, softvera, antivirusnih programa i sličnih komponenata, umjesto toga dobijaju sve kroz iznajmljivanje resursa za funkcionalno i savremeno obavljanje radnih zadataka. Velika prednost ogleda se u dijelu dostupnosti sa bilo kojeg uređaja. Cloud tehnologija nije tolika novina na tržištu, u razvijenim kompanijama prisutna je već godinama. Toliko je rasprostranjena i finansijski dostupna da se može trenutno

koristiti u malim i srednjim preduzećima.

remenom se sa velikih kompanija proširila na cjelokupnu sferu poslovanja i sad se preporučuje doslovno svim vrstama preduzeća.

Ukoliko pokušamo uprostiti, odnosno rezimirati prethodno navedene teze, dolazimo do sljedećeg zaključka:

Jasno oblikovana vizija i tačno definisana poslovna misija predstavljaju osnovu svake organizacije za strateško planiranje. Shodno tome, možemo konstatovati da IT tehnologija predstavlja neizostavnu kariku u lancu, ne samo za uspjeh, već i za nesmetano odvijanje svih procesa u radu jednog preduzeća.

Sa druge strane, prilikom određenih strukturalnih promjena i uvođenja novih IT servisa, nemoguće je da svi učesnici vide potpunu sliku, jer je određen broj radnika uvijek zarobljen u okviru svojih ranije usvojenih običaja i percepcija.

Međutim, sa jasno definisanim argumentovanim IT modelima moguće je prenijeti na sve zaposlene određene novine i promjene koje će uticati na poboljšanje rada u bilo kojoj organizaciji. Ovdje govorimo prvenstveno prilagođavanju na nove IT strukture s ciljem poboljšanja radnih procesa.

IT tehnologija trenutno predstavlja glavnu okosnicu radnih procesa i rast je neizbježna činjenica.

BRENDOLOGIJA

MARKETINŠKA PREDVIĐANJA

ZA 2021. GODINU

PIŠE: GORANA DIVJAK

Protekla godina gotovo do temelja je potresla i promijenila sve aspekte naših života. Ono što su brendovi izvukli kao pouku jeste da se tržište mijenja brzinom svjetlosti, a ko hoće da uspije, mora brzo da se prilagodi.

Već ptice na grani znaju da je praćenje trendova, prosto rečeno, važno. Ali, da bi vaš brend bio konkurentan na tržištu, ne treba samo da prati trendove, već da bude ispred njih i očekuje neočekivano. Kako bi vaše strategije bile upravo to – za korak ispred, donosimo vam nekoliko marketinških predviđanja za 2021. godinu na koja treba da obratite pažnju.

BUDUĆNOST JE U SADRŽAJU

Ali ne bilo kakvom! U prošlom broju m:agazina objasnili smo šta je i zašto je važan UGC, odnosno sadržaj koji kreiraju sami korisnici. Nadamo se da ste iz njega izvukli važne pouke, jer upravo to je trend koji će da prednjači, ne samo u 2021. godini, već i u daljoj budućnosti. Jasno je da ovdje nije riječ o nečemu novom, ali je ipak u pitanju sadržaj čija upotreba je u konstantnom porastu. Ne čudi što je upravo UGC bitna stavka u strategijama mnogih brendova.

Ono što je takođe u porastu jeste visokokvalitetni brendirani sadržaj. Kako bi se istakli u moru konkurencije, veliki brendovi podižu kvalitet svog sadržaja pa se tako i oblast video-marketinga, interaktivnog sadržaja i vještačke inteligencije širi. Ipak, imajte na umu da njegova svrha nije samo prodaja, već stvaranje jedinstvenog iskustva za vaše korisnike.

NEZAIBILAZNI BREND AKTIVIZAM

Znate li ko najviše privlači pažnju potrošača? Brendovi koji pokazuju da ne misle samo na brojke i prodaju. Zato zastanite i dobro razmislite na koji način ćete pokazati da vam je stalo – do pojedinca, situacije u društvu, budućnosti. Jer ipak vaš brend zavisi od ljudi od krvi i mesa, a ne samo od boljke zvane algoritam.

Mnogi brendovi su s razlogom počeli glasnije da govore o svojim vrijednostima i uvjerenjima. Ali morate obratiti pažnju – važno je da budete autentični! Da bi vaša društveno odgovorna strategija uspjela, ne smijete da ponudite samo osjećaj, već i resurse.

BUĐENJE NOSTALGIJE

Trendovima prošlosti u budućnost. Teško je ignorisati sve te emocije koje u nama budi povratak u neka stara i možda ljepša vremena. U današnjem svijetu punom anksioznosti i straha, ljudima je upravo to potrebno – da dobiju smisao, osjećaj povezanosti i svrhe.

Veliki brendovi su toga i te kako svjesni, pa je tzv. nostalgija marketing već uzeo maha i ne planira da se zaustavi. Jednostavno, ako želite da ljudi imaju povjerenja u vaš brend i izaberu vas umjesto konkurencije, morate im dati nešto zauzvrat.

SOCIAL COMMERCE

Da li ste već čuli za Facebook i Instagram Shop? Zahvaljujući njima, predviđa se da će društvena trgovina postati jedan od najvećih trendova u marketingu i eCommerce-u.

Kako je prošla godina natjerala i one najkonzervativnije da zakorače u digitalni svijet, a procenat kupaca koji troše novac na društvenim mrežama u svijetu raste, važno je da pri kreiranju strategije imate na umu i Social Commerce. Jedno je sigurno – kada kupcima pružite jednostavniji način kupovine, prodaja će rasti.

SAMSUNG

Galaxy S20 Ultra

m:

S DRUGE STRANE

U DOBROM DRUŠTVU

U DOBROM DRUŠTVU

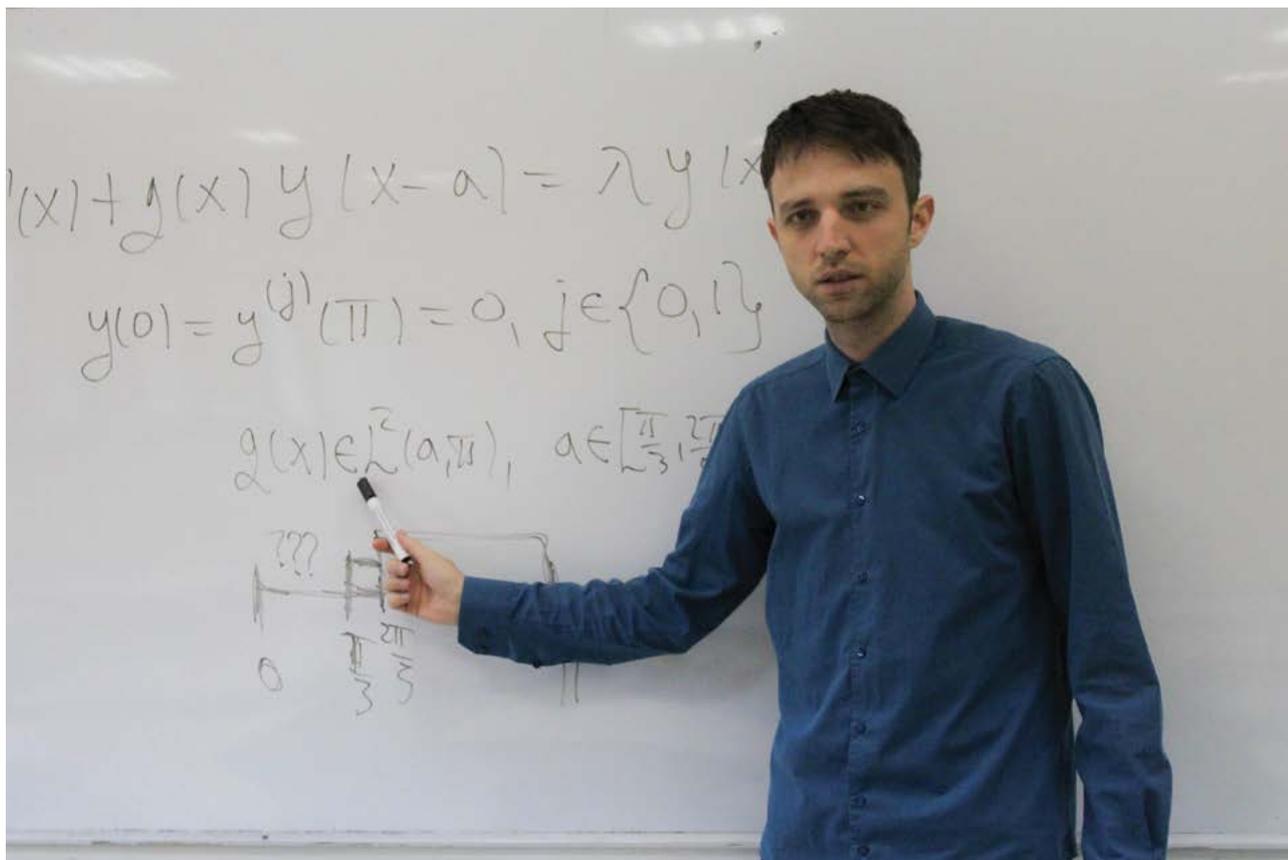
NEBOJŠA ĐURIĆ

MLADIMA SAM PRIBLIŽIO NAUKU

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

Mnoge je nedavno obradovala vijest da je Nebojša Đurić uspio da riješi matematički problem star nekoliko decenija, za šta je dobio veliko priznanje svjetske naučne zajednice

Znate li da li postoji jedinstveno rješenje inverznog Šturm-Liuvilovog tipa s konstantnim kašnjenjem? Ne brinite, pitanje je iz domena matematike i vrlo je mala mogućnost da ste se ikad do sada susreli s njim!

Na rješavanju ovog problema radilo je deset timova širom svijeta u trenutku kada je upravo naš sagovornik, pristupivši iz ugla koji su drugi u startu odbacili kao pogrešan, došao do konačnog rezultata.

Njegov rad sa odgovorom na pomenuto pitanje objavio je naučni časopis Applied Mathematics Letters, jedan od najznačajnijih u ovoj oblasti u svijetu.

Nebojša je zaposlen na Arhitektonsko-građevinsko-geodetskom fakultetu i Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Banjaluci, a trenutno je student treće godine doktorskih studija. Razgovarali smo s njim o ovom uspjehu, položaju nauke kod nas i novim izazovima.

Prošlo je neko vrijeme otkako smo saznali za Vaš izuzetni rezultat na polju matematike. Jesu li Vam se slegli utisci?

Utisci su se slegli, ali je zanimljivo da je motivacija za novim naučnim dostignućima još jača. Mislim da je to najveća nagrada i nešto što je najvažnije u ovom trenutku. Bitno je da se ne opustim, već da iskoristim dodatnu energiju za realizaciju svojih naučnih ideja.

Dvije godine radili ste na ovom matematičkom problemu i uspješno ste ga riješili. Iz ove perspektive, da li biste period od dvije godine ocijenili kao dug ili kao kratak s obzirom na težinu zadatka?

Subjektivno je to dug period, a objektivno vrlo kratak. Svjestan sam da moram još mnogo raditi kako bih bio konkurentan svojim kolegama koje rješavaju razne vrste ovih problema više decenija. Znam da me čeka još mnogo teških borbi, ali smatram da nisam iskoristio svoj puni potencijal.

Možete li nam, kao laicima, približiti značaj ovog dostignuća u praksi?

Inverzna spektralna teorija ima značajnu primjenu u astrofizici, aerodinamici, biofizici, teoriji upravljanja i ekonomiji. Primjena diktira razvoj teorijske matematike, a samim tim i popularnost matematičkih problema postaje veća. Astrofizičari su učitali ovaj rad u svoje onlajn biblioteke, što najbolje dokazuje značaj ovog dostignuća.

Vaša istraživanja pobudila su i veliki interes Vaših studenata i kolega. U kom smjeru?

Kolege iz ove oblasti već koriste ovaj rezultat za nova naučna istraživanja. Mislim da sam doprinio razvoju inverzne spektralne teorije i posebno mi je drago zbog toga. Studenti još ne mogu da razumiju ono što radim, ali se nadam da sam ih motivisao da više uče. U svakom slučaju sam im približio nauku, na njima je da izaberu šta žele.

Koji matematičari su Vam bili najveći uzori, a koji mentori od najveće pomoći tokom obrazovanja?

Oduvijek sam volio šah i matematiku. Nisam mnogo razmišljao o drugim disciplinama. Moj mentor Miloš Arsenović mi je svakako najviše pomogao, na tome sam mu neizmerno zahvalan. Matematički uzor mi je Stevo Todorčević, jedan od naših najboljih matematičara, koji trenutno živi i radi u Torontu.

Mislite li da društvo dovoljno razumije i cijeni ulogu nauke u savremenom društvu?

Smatram da je nauka nepravedno zapostavljena. Najveći problem je što naše društvo ne očekuje mnogo od domaćih naučnika, što implicira manja ulaganja u nauku. Nadam se da sam mnoge uvjerio da još možemo puno toga da uradimo. Za to nam je potrebna mnogo veća podrška.

Šta biste voljeli ostvariti u karijeri? Da li već imate novi izazov pred sobom?

Prije svega moram da završim doktorske studije. Trenutno radim na novom naučnom istraživanju. Mogao bi to da bude još jedan vrhunski rezultat.

Osim matematike, šta Vam ispunjava slobodno vrijeme? Možete li zamisliti kojim biste se zanimanjem bavili da niste matematičar?

Igram šah, slažem Rubikovu kocku. Da nisam matematičar, vjerovatno bih bio programer.

U DOBROM DRUŠTVU

NEMANJA MAJDOV
DŽUDISTA
NAŠ, A SVJETSKA KLASA

Postati broj jedan u konkurenciji od 27 miliona džudista je nestvarno za nekoga ko dolazi iz Istočnog Sarajeva, govori ovaj vrhunski sportista

---

PIŠE: NATAŠA MIKANOVIĆ

Sigurno već poznajete Nemanju Majdova, našeg prvog svjetskog prvaka u džudu, evropskog prvaka, osvajača svih mogućih titula u ovom sportu. Nemanja je dvadesetčetvorogodišnjak koji se popeo na krov svijeta te ne planira uskoro da siđe.

Međutim, kada upoznate Nemanju, vidite jednog skromnog, vrijednog, disciplinovanog i nadasve duhovnog mladića, punog poštovanja i zahvalnosti. Uprkos svim uspjesima, titulama i pohvalama, iako se vinuo u zvijezde, s Nemanjom ste, ne u dobrom, već u odličnom društvu - društvu šampiona i dobrog čovjeka.

Osvojili ste titulu svjetskog prvaka u džudu, koliko je bilo teško ne posustati na putu ka vrhu?

To je, ne samo veliki rezultat u ovom sportu, već najveći, posebno kad dolazite sa ovih prostora, gdje niko nikada nije dostigao taj vrh. Ponosan sam jer sam prvi Srbin koji je osvojio titulu šampiona svijeta. Nažalost, ljudi kod nas nisu svjesni koliki je to uspjeh, jer džudo kao sport nije toliko popularan.

Biti svjetska klasa je izuzetno teško, a postati broj jedan u konkurenciji od 27 miliona džudista je nestvarno za nekoga ko dolazi iz Istočnog Sarajeva. Ne odustati je lako kada odlučiš da želiš nešto, jer tada posvetiš cijeli svoj život upravo tom cilju i žrtvovanje koje je dio toga ne pada ti teško. Uz to, kada voljeni ljudi i porodica stoje uz tebe, onda i ne razmišljaš o odustajanju. Ni povrede, ni operavci, ni bilo koji drugi teški trenuci te ne zaustavljaju.

Sjećate li se trenutka kada Vam je bilo najteže da iznova sakupite snagu i nastavite dalje?

Moja priča je specifična jer ja nisam sam u ovome, od prvog trenutka moja porodica je bila uz mene da me podrži moralno, mentalno, finansijski. Zajedno smo odlučili da se žrtvujemo, ja sam davao sve od sebe da postanem prvak, a oni su podizanjem kredita, ulaganjima, podrškom i razumijevanjem dali sve od sebe da mi stvore uslove da bih ostvario uspjeh. S obzirom na to da u džudu na našim prostorima nikada niko nije ostvario ni sličan uspjeh, nismo imali primjer koji bismo slijedili.

Nismo poznavali put džudiste dalje od granica Balkana, a da ne pričam o putu koji te vodi na krov svijeta. Išli smo zajedno, ulažući sve, u nepoznato. Skidam im kapu i zahvalan sam im zauvijek jer nisu posustali. Pronalazili smo snagu u vjeri, a ja i dan-danas svoje samopouzdanje gradim kroz vjeru. Bilo je mnogo teških trenutaka, ali svaki korak sam pravio vjerujući u sebe i u svoju porodicu.

Vaš otac Vam je podrška na više načina. Osim očinske figure u Vašem životu, on Vas je i trenirao?

Jeste, moj otac i trener Ljubiša Majdov uvijek je bio moja najveća podrška. Nije slučajno proglašen za najboljeg trenera Evrope. A moja majka Biljana je neko za koga ne postoje riječi kojima bih opisao njenu ulogu u mom životu. Sve riječi svijeta bile bi nedovoljne. Moj stariji brat

Talenat bez rada propada, a rad bez talenta je uzaludan. Međutim, mislim da ne postoji osoba bez ikakvog talenta. Potrebno je pronaći ga i raditi maksimalno na njemu. Rad, rad i rad je moj recept za uspjeh. Talenat je uglavnom samo pokretač, a rad je zaslužan za postignuti uspjeh. Onoliko koliko smo posvećeni, spremni da radimo, žrtvujemo, toliko smo i uspješni.

Stefan je jedan od uzora u mom životu, koji je uvijek išao ispred mene i krčio put, kako u džudu, tako i u životu. Tu je sad i moja djevojka Anja, posljednjih godinu i po je uz mene i dala mi je neku novu motivaciju tačno kada mi je trebalo, u godini pred Olimpijadu. Moj brat je takođe džudista, a otac nas je trenirao od moje sedme i njegove devete godine. Bili smo veoma uspješni kao djeca, ali moji roditelji nisu imali novca da ulažu u obojicu, tako da su se, u vrijeme kada smo bili kadeti, odlučili da ulože u mene, jer sam bio mlađi i imao sam više vremena da se usavršim i stignem na vrh. Ipak, siguran sam da bi, i da su uložili u Stefana, on ostvario uspjeh, možda i

veći nego ja. Osim porodice, zahvalan sam svima koji su me podržavali sve ove godine, prvenstveno mom klubu „Crvena zvezda“, sponzorima, kompaniji m:tel na podršci i Olimpijskom komitetu Srbije.

Vaš sljedeći korak...

Olimpijada! Do sada sam osvojio sve titule koje je moguće osvojiti u džudu, samo mi nedostaje olimpijsko zlato. Trenutno sam sve posvetio tome, Olimpijskim igrama ove godine i onima u Parizu 2024. godine. Neću ništa da prognoziram, ne želim previše da se opterećujem, pritisak

javnosti je, naravno, već stvoren, ali na meni je da se fokusiram, treniram i u tom trenutku da dam sve od sebe.

Svojim uspjesima, ne samo da ste primjer mladima, već ste osnovali i Džudo klub „Randori“. Mnogo mladih iz Istočnog Sarajeva napravilo je svoje džudo korake uz Vas.

Da, 2009. godine osnovali smo svoj džudo klub, a ono što je najvažnije jeste da smo prepoznali nekoliko mladih koji me sigurno mogu naslijediti i možda i ponoviti moje uspjehe. Naš klub je uvezan sa mojim klubom „Crvenom zvezdom“ iz Beograda te imamo uslove da pružimo i finansijsku podršku mladima, ali i da im pokažemo put kojim mogu da idu. Trenutno imamo više od 70 članova, a brat i ja smo treneri. Moj otac je i dalje trener za prvi tim, a dajemo sve od sebe da mlađim generacijama pružimo uslove i olakšamo put ka vrhu.

Kako zamišljate svoju budućnost?

Za pet ili 10 godina vidim se kao porodičan čovjek, sa nekoliko djece, nadam se. Mislim da sve potiče iz porodice te da je za sve naše uspjehe zaslužna porodica koliko i mi sami. Naravno da ću se nastaviti baviti džudom dok god budem mogao. Kada ne budem mogao biti takmičar, biću trener. Ipak, najprije se vidim u porodičnoj atmosferi, jer mislim da je zdrava porodica najveća vrijednost u životu jednog čovjeka i da je ona osnov svega.

TALENTI

MAJA U SVIJETU ROBOTIKE

UPOZNAJTE MLADU ZENIČANKU KOJA RUŠI PREDRASUDE

Ona je Maja Hadžiselimović i posvećena je naporima uključivanja mladih, naročito djevojčica i djevojaka, u područje STEM-a

---

PIŠE: JELENA PRALICA

m:agazin

Maja Hadžiselimović je inženjerka robotike i mehatronike i jedna od rijetkih žena, ne samo u BiH, koje su uspješne i tražene u svijetu robotike. Naime, od oko sedam miliona zaposlenih u sferi informaciono-komunikacionih tehnologija, njih samo 30% su žene.

Rođena je u Zenici, studirala je u Sarajevu, Augzburgu, Mariboru i Novom Sadu. Trenutno živi i radi u Augzburgu, u Njemačkoj, na projektima integracije robota za saradnju s ljudima u automobilskoj industriji i razvoju prvog evropskog industrijskog egzoskeleta.

Članica je fondacije „BH Futures Foundation“, zahvaljujući kojoj pomaže razvoju talenata i mladih bh. naučnika. Njen rad podrazumijeva i razvijanje Human-robot collaboration aplikacije, koja podrazumijeva blisku saradnju robota s ljudima.

Članica si IT Girls inicijative kroz koju nastojite motivisati djevojke i djevojčice da se uključe u IT sektor. Koliko u tome i uspijevate?

U prethodnih pet godina, koliko i postoji IT Girls inicijativa, imale smo priliku da svjedočimo velikom razvoju interesa djevojaka za taj sektor. Sve naše aktivnosti popraćene su interesom djevojaka iz čitave BiH, a mi smo tu da im pružimo podršku i znanje iz različitih IT oblasti, programiranja i preduzetništva. Veoma smo ponosne što vidimo da se djevojke, koje su učestvovala na našim prvim treninzima i tu se prvi put upoznale sa programiranjem, sada upisuju na tehničke fakultete i spremne su da budu dio IT svijeta.

STEM polje i žene - da, Maja je sjajan primjer uspješnosti te veze i upravo za naš m:agazin govori o svom profesionalnom putu.

Žena u svijetu robotike - zašto nam i dalje to pomalo neobično zvuči? Ili možda ipak nije tako?

Vjerujem da nam je svakim danom sve lakše zamisliti žene i djevojke u okruženju prepunom mašina, elektronike, robota, senzora, šrafciopera i svega što dolazi u tom paketu. Vremenom sam naučila da razumijem nečiju iznenađenost kada kažem čime se bavim i zaista mogu reći kako se tema robotike u samo pet godina među djevojkama poprilično popularizovala.

Da li je u BiH moguće steći takvo formalno obrazovanje? Kako je izgledao tvoj profesionalni put?

Na našim fakultetima se nude opcije studiranja automatike, elektronike i robotike. To su većinom kombinovani odsjeci na tehničkim fakultetima, kao što je npr. Odsjek automatika i elektronika na Elektrotehničkom fakultetu u Sarajevu, koji sam i sama završila.

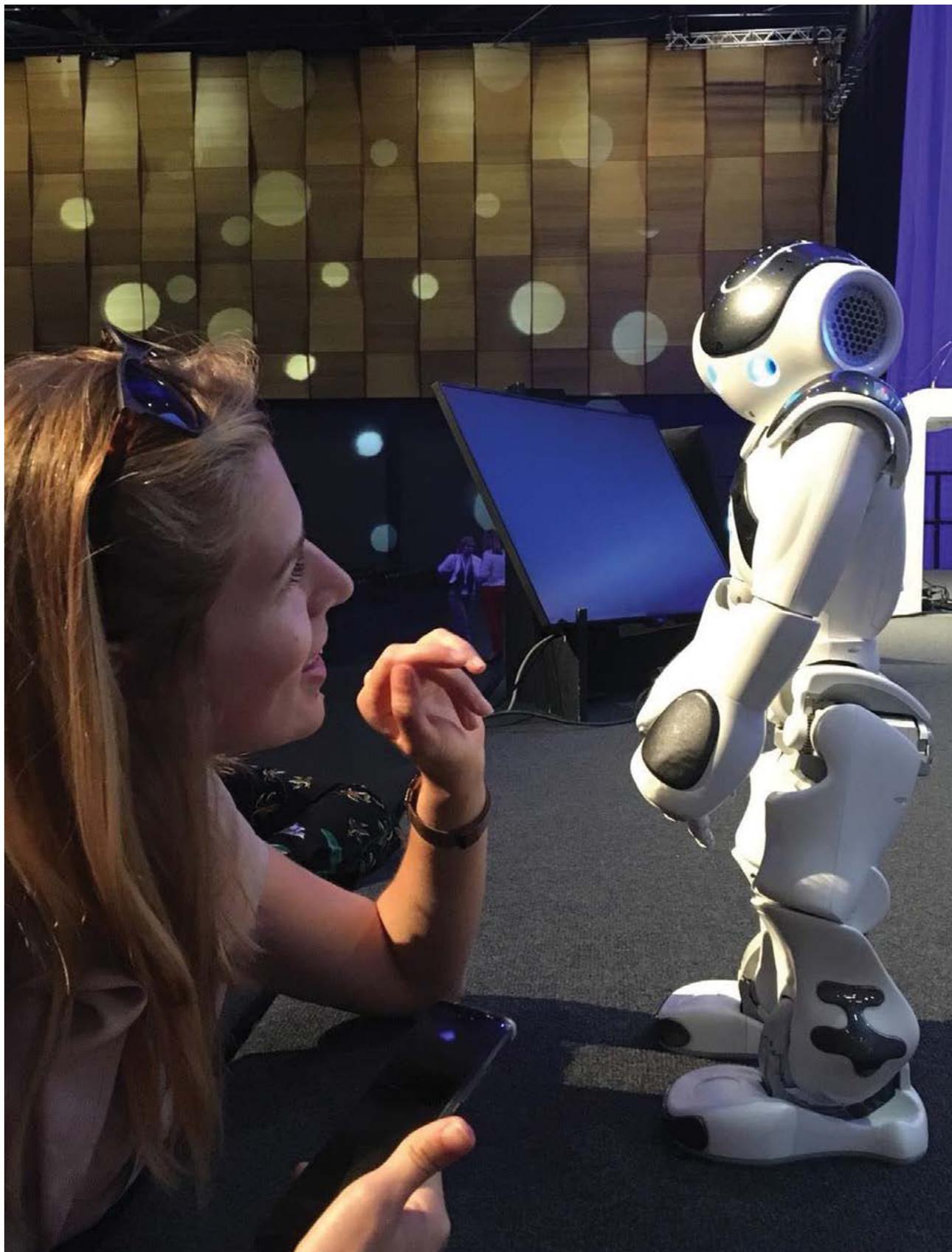
Nakon BSc studija dobila sam Erasmus Mundus stipendiju te sam svoje školovanje nastavila u Mariboru, u Sloveniji. Nakon toga, odlučila sam se za master studije u Novom Sadu, na Fakultetu tehničkih nauka.

Čime se zapravo danas baviš ili šta tačno u tvom slučaju znači „rad s robotima“?

Raditi s robotima znači programirati ih, povezati ih sa okolnim uređajima i sigurno ih pustiti u rad. Robot sam za sebe i nema neku svrhu. Međutim, uz pravilan odabir alata za rad, senzora i druge prateće opreme, krajnji rezultat je uređaj spreman da obavlja precizan, pouzdan i siguran rad. Trenutno radim na studijama izvodljivosti, izradi simulacija, programiranju, testiranju i puštanju sistema u pogon.

Iako trenutno ne živim u BiH, i dalje si ovdje aktivna u profesionalnom pogledu. Na koji način prenosiš stečena znanja i tako daješ svoj doprinos nauci u BiH?

Iako trenutno ne živim u BiH, odlučila sam da kroz volonterske aktivnosti dam svoj doprinos razvoju STEM aktivnosti među djecom, a pogotovo među djevojčicama. Kroz te aktivnosti organizovala sam nekoliko radionica i predavanja za djecu i mlade, zajedno sa kolegom Aleksandrom Mastilovićem pokrenula sam realizaciju Evropske sedmice robotike u BiH, organizovala edukativnu ekskurziju u Augzburg za 40 učenica i učenika iz čitave

BiH te u novembru 2020, zajedno sa sjajnom ekipom EU Info Centra i BalkanFilma, organizovala centralni događaj Evropske sedmice robotike u BiH.

Šta je potrebno da bismo djecu/mlade dodatno zainteresovali za STEM?

Iz svog iskustva rada sa mladima mogu reći da im je dovoljno objasniti šta zapravo znači elektrotehnika, robotika, elektronika, programiranje, genetika i druge STEM oblasti.

Nažalost, mogla sam se uvjeriti da se djeca i mladi ne odlučuju za ove oblasti iz razloga što im nije do kraja jasno šta je to u stvari i šta na kraju radi jedna programerka. Čim se objasne ti pojmovi i ispriča nekoliko priča iz radnog dana, njihova zainteresovanost eksponencijalno raste.

Takođe, nakon toga potrebno ih je podržati i pružiti im dovoljno prilika da razvijaju svoj interes i ljubav prema STEM naukama.

Roboti, mašinsko učenje, vještačka inteligencija... Treba li da ih se plašimo ili su ove tehnologije u stvari naši saveznici?

Tehnologija je uvijek bila samo alat u našim rukama koji mi možemo iskoristiti na različite načine. U ovom stepenu razvoja mi nemamo kuda nego ići naprijed i razvijati društvo zajedno sa razvojem tehnologije.

Ukoliko je iskoristimo na prave načine, bićemo svjedoci jedne sjajne kolaboracije u kojoj tehnologija na sebe preuzima sve one zadatke od kojih smo bježali i nudi nam priliku za kvalitetniji i sigurniji rad i život.

Pandemija koja je u toku takođe nam je poslužila kao sjajan promoter za tehnologiju i pokazala nam koliko smo postali zavisni od nje, a da toga možda nismo bili ni svjesni.

Da li ti je neko bio uzor, osoba koja te posebno inspirisala da se odlučiš za oblast kojom se danas baviš?

Odrasla sam u porodici u kojoj se mnogo pričalo o tehnologiji, struji i elektronici te su me možda ove teme nesvjesno zainteresovale. Moram reći da ni sama u srednjoj školi nisam bila sigurna šta je tačno to što želim studirati, ali sada vidim da sam napravila dobar izbor.

Šta smatraš svojim najvećim dosadašnjim uspjehom?

Svojim najvećim uspjehom smatram svoje stečeno znanje i iskustvo. To su zaista stvari koje nam niko ne može

oduzeti. Takođe, kao uspjeh smatram i to što sam imala dovoljno hrabrosti da se preselim u potrazi za tim znanjem i što sam uspjela u novim i nepoznatim sredinama.

A šta te posebno ispunjava u svakodnevnom radu?

U svakodnevnom radu na poslu sa robotima ispunjava me svaki novi savladani problem, novo znanje, iskustvo i uspješno završen projekat. U radu sa djecom najviše uživam kada ih vidim da uče, rade, da su ponosni na svoje male projekte, da uživaju u programiranju i da imaju 1.001 pitanje na kraju radionice.

HILJADU RIJEČI

PERICA IVANOVIĆ SLIKAR

RADUJEM SE SVAKOM SASTANKU
SA KISTOVIMA I BOJAMA

PIŠE: NATAŠA MIKANOVIĆ

Bio jednom jedan atelje. Kako sve bajke počinju slično, odlučili smo da i bajku banjalučkog slikara Perice Ivanovića započnemo istim tonom, na isti način. S jednom razlikom, njegova bajka i danas živi.

Život iz bajke Perica je započeo prije više od 30 godina otvarajući sopstveni atelje. I kako kažu, sve ostalo je prošlost. Godine stvaranja, inspirisane uglavnom životinjama, upornost, predan rad i ogromna količina ljubavi rezultirali su sa više od 40 samostalnih izložbi te njegovim slikama izloženim širom svijeta.

Beskrajnu ljubav prema platnu, kistu i bojama proširio je na ikonopis, a mnoštvo ikona širom države oslikano je njegovom ljubavlju prema slikarstvu i umjetnosti.

„Ljubav prema slikanju počela je od ranog djetinjstva, u vremenu kada su slikovnice i stripovi pobuđivali dječiju maštu. Moj otac je lijepo crtao, a to je bilo dovoljno podsticajno da i sam pokušam. Vremenom je ta ljubav sve više i više jačala, a naravno, uvijek nedostaje riječi i boja da se ona opiše. Za mene je velika i životna“, govori Ivanović.

Dodaje da uglavnom ima već spremnu ideju šta će da slika i da se raduje svakoj zori i ponovnom sastanku sa bojama i kistovima.

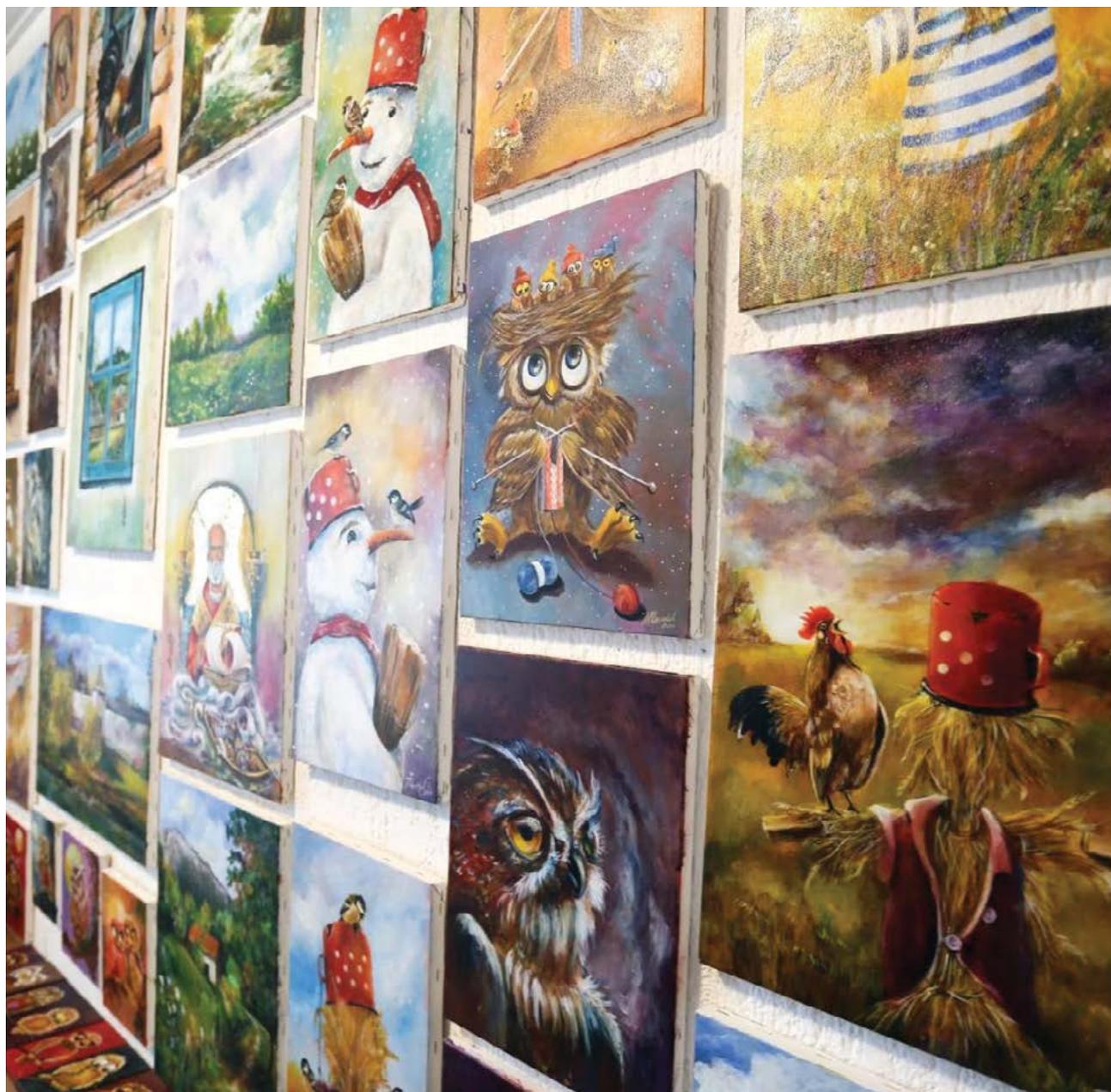
„U procesu stvaranja spontano se jave i nove ideje, koje nekad direktno prenosim na platno, nekad memorišem, a nekad i zapišem da ih ne zaboravim“, govori Perica.

Za njega je, kaže, život najveća inspiracija. Pronalazi je u svemu, a umnogome zavisi od ciklusa koji u datom momentu radi, jer se onda na te teme i više fokusira.

„Posebno volim da slikam sove, a postoji više razloga za to. Prvenstveno jer ja dosta ličim na sovu, drugi razlog je da sam imao sovu kao ljubimca, a treći da je sova izuzetno zanimljiva, lijepa i korisna ptica. A onda je tu i činjenica da se moje viđenje sovica mnogo dopada likovnoj publici. Sve zajedno je sasvim dovoljno da me inspiriše iznova“, pojašnjava ovaj umjetnik.

Kroz svoj rad odslikava, kako sebe, tako i svijet oko sebe. Njegov svijet je dječije šaren, a djela su dio njegove ličnosti.

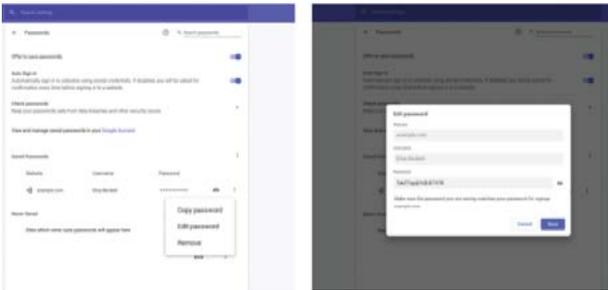
„Ljubav prema slikanju me je opredijelila da živim od svog talenta i rada, a, evo, već 30 godina me ta ljubav vodi, inspiriše i hrani. Koliko je bilo izazovno?! Nemam pravi odgovor na to pitanje. Kad se nešto voli, težina i izazov budu još veća motivacija. Potrebno je da se radi iz srca, da si cijelim svojim bićem u tome što radiš. Nagrade i uspjesi u tom slučaju neće izostati“, ističe za kraj.

MONDO PIŠE

VIŠE VAS NEĆE BOLJETI GLAVA OD SILNIH KOMBINACIJA: STIŽE POMOĆ ZA LOZINKE!

Kompanija Google već je počela da izbacuje novu verziju svog internet pregledača koji će sada omogućiti korisnicima da još lakše upravljaju lozinkama. Uz novu opciju korisnici će moći da ispitaju, identifikuju i poprave slabe lozinke, i sve to na jednom mjestu.

Korisnici će dobiti veću kontrolu nad lozinkama koje su sačuvane u Google Chrome programu, a koje dolaze sa brojnih platformi i sajtova. Google Chrome 88 će vam dati „prečicu“ uz koju ćete identifikovati slabe lozinke, koje ćete moći veoma brzo da izmijenite. „Da biste provjerili svoju šifru, kliknite na ključ koji se pojavi ispod vašeg profila ili manuelno ukucajte `chrome://settings/passwords` u traku za adresu“, kažu iz kompanije Google.

Google Chrome menadžer lozinke već sada može da sačuva podatke višebrojnih platformi te da vas obavijesti da li je vaša lozinka slaba. Nova verzija omogućava korisniku da brže i lakše identifikuje i popravi slabe šifre preko Chrome podešavanja. „Slabe šifre izlažu vas riziku i treba da ih izbjegnute. U Chrome 88 sada možete da izvršite jednostavnu i kompletnu provjeru kako biste identifikovali slabu šifru i preduzeli akciju“, ističe Google.

Nove opcije vezane za bezbjednost dolaze nakon što je Chrome na kraju prošle godine izmijenio nekoliko

podešavanja u svom internet pregledaču. Između ostalog, omogućili su vam da se automatski povežete na neku stranicu ili platformu ukoliko su podaci vašeg naloga sačuvani i sve to bez potrebe da sinhronizujete te informacije preko Chrome-a.

UZBUDLJIVA NOVA OPCIJA ANDROID TELEFONA KOJA TEK TREBA DA STIGNE!

Ne zna se mnogo o novoj funkciji, ali sve ukazuje na to da oslobađa memoriju vašeg uređaja! Tim Android Open Source Project najavio je veoma interesantnu opciju koja će stići na android uređaje. Ta opcija zove se hibernacija, a uz pomoć nje korisnici će moći na svojim telefonima da smanje veličinu aplikacija koje ne koriste.

Zaista interesantna novina je još u ranoj fazi razvoja, ali postoje naznake da će se naći u Android 12 operativnom sistemu. Pa, šta znači hibernacija kod mobilnih telefona? Ukoliko jedan korisnik više uređaja poželi aplikaciju da stavi u hibernaciju, keš te aplikacije će biti izbrisan i otvoriće se prostor na uređaju, prenosi GSM Arena.

Nova opcija će raditi različito u zavisnosti od toga da li je omogućena za jednog korisnika ili za sve korisnike tog uređaja. Još nije jasno kako će ona raditi kada je u pitanju više korisnika jednog uređaja. Ne zna se ni šta će pokrenuti ovu opciju, odnosno da li će ona biti automatska ni kojim bi se principom/pravilima ona vodila. Kako je sve još u ranoj fazi razvoja, ne zna se mnogo toga, isto tako ne možemo da potvrdimo ni da će se naći na sljedećoj verziji android operativnog sistema (Android 12). Možemo samo da nagađamo, mislimo da ova funkcija neće obrisati nekorištene aplikacije, ali će najvjerovatnije kompresovati podatke iste, a sve kako bi oslobodila memoriju telefona.

MAGIČNI HOGWARTS JE ODGOĐEN I TO NA NEOČEKIVANO DUG PERIOD!

Nije rijetka pojava da se igre odgađaju za mjesec, dva ili nekoliko mjeseci. Ipak, kad se igra odgodi za više od godinu dana, u pitanju je prilično hrabra i istovremeno vrlo moguće izuzetno loša odluka.

Jedno je sigurno - fanovi nimalo nisu oduševljeni zbog odgađanja igre Hogwarts Legacy, koja je odgođena za najmanje godinu dana! Izaći će tek tokom 2022. godine i to, kako se šuška na internetu, tek oko njene polovine!

Zvaničnog datuma izlaska nema, osim da će se on desiti tokom 2022. godine, a Hogwarts Legacy se odgađa zbog „vremena koje ona zaslužuje da se uloži u nju“.

Igra je zamišljena kao otvoreni RPG svijet Harija Potera, ali je Warner Bros. Interactive Entertainment, izdavač igre, iznenada na zvaničnom Twitter profilu zahvalio svim fanovima širom svijeta i najavio odgađanje igre. Ova igra je vrlo zanimljiva, jer bi trebalo da ispriča priču o periodu oko 1800. godine, mnogo prije Harija Potera, u kojoj će na kreativan način učestvovati i spisateljica J. K. Rowling, koja je stvorila omiljeni lik mladog čarobnjaka.

Ona podržava sve što Portkey Games, razvojni tim igre, radi u ovom naslovu, a povjerila je i dizajn i izradu drugih

igara istom izdavaču i razvojnoj kompaniji, ali neće biti direktno uključena u razvoj.

Ljubitelji Hari Poter univerzuma moći će da biraju kojoj kući žele da pripadaju i da li žele da postanu vještice ili čarobnjaci. Igrači će imati i jedinstvenu priliku da iskuse život u školi za čarobnjake, a upustiće se i u opasnu avanturu kako bi otkrili skrivenu istinu njihovog svijeta.

Likovi će se, takođe, susresti sa misijama i scenarijima koji će pred njih staviti teške izbore i pokazati za šta se zalažu. Njihove magične sposobnosti će rasti tako što će učiti nove čarolije, kuvati napitke i krotiti fantastične zvijeri. Otkriće nova, ali i poznata mjesta, kao što su Forbidden Forest i Hogsmeade Village, koja znamo iz omiljenih filmova o Hariju Poteru.

Nažalost, načekamo se toga da bacimo omiljene magije u igri!

SVETISLAV BASARA DOBITNIK NIN-OVE NAGRADE

Svetislav Basara je autor više od 40 književnih radova, romana, novela, knjiga priča, eseja, drama i korespondencija (u dva toma sa Miljenkom Jergovićem).

Za roman „Fama o biciklistima“ dobio je nagradu Željezare Sisak. Dobitnik je Nolitove nagrade za knjigu „Mongolski bedeker“.

Roman „Uspon i pad Parkinsonove bolesti“, u izdanju beogradske izdavačke kuće Dereta, donio mu je NIN-ovu nagradu za roman godine 2006, kao i nagradu Narodne biblioteke Srbije za najbolju knjigu od 25 najčitanijih u mreži narodnih biblioteka Srbije u 2008. godini i nagradu „Laza Kostić“ 2007. godine.

Za roman „Anđeo atentata“, koji je objavila izdavačka kuća Laguna, dobio je 2015. godine nagradu Srpskog književnog društva „Biljana Jovanović“ i nagradu „Isidora Sekulić“.

Prvi je dobitnik nagrade Fonda „Borislav Pekić“. Kao kolumnista lista Danas, dobio je 2010. godine nagradu „Stanislav Staša Marinković“.

Njegov roman „Majn kampf“ ušao je u najuži izbor za NIN-ovu nagradu 2012. godine.

Basara je bio ambasador SR Jugoslavije od 2001. do 2005. godine na Kipru.

Odnedavno, Svetislav Basara je kolumnista portala Kurir.rs.

U najužem izboru za NIN-ovu nagradu našli su se romani: „Sloboda govora“ Vladana Matijevića, „Što na podu spavaš“ Darka Cvijetića, „Ljudi bez grobova“ Enesa Halilovića, „Prekrasne ruševine“ Save Stijepovića, „Ništa nije ničije“ Bojana Savića Ostojića i „Pod oba sunca“ Ognjena Spahića.

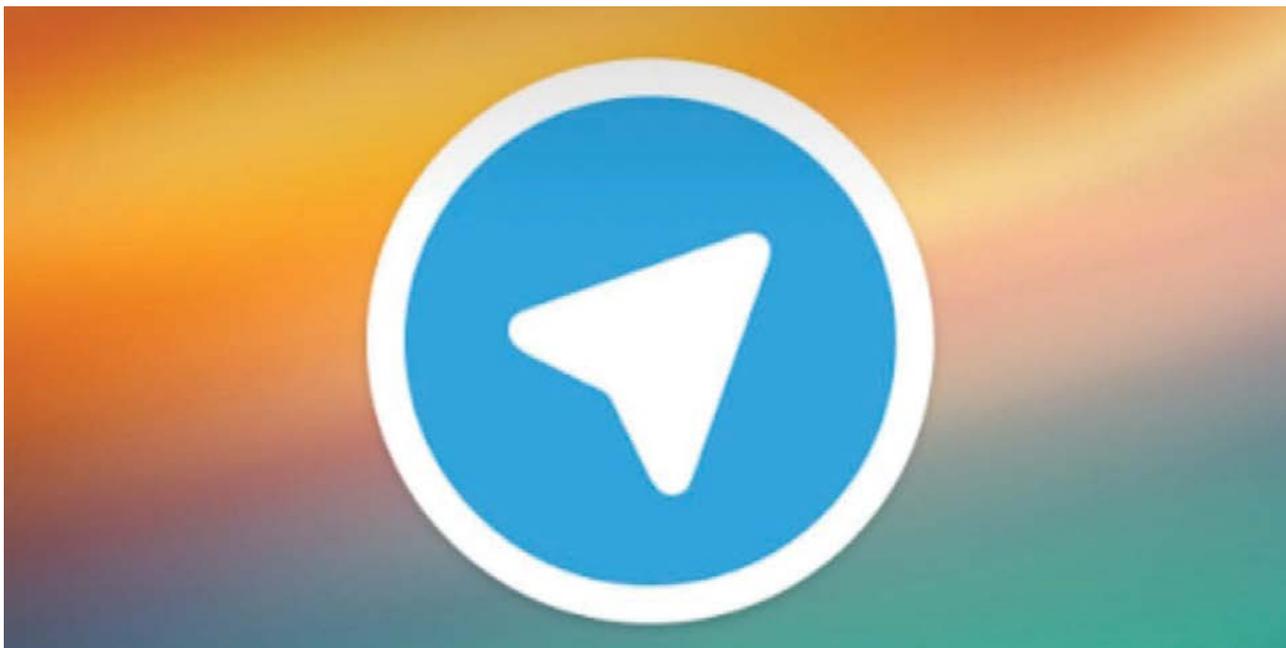
NIN-ov žiri bio je u sastavu: Marija Nenezić, Branko Kukić, Ivan Milenković, Marjan Čakarević i Teofil Pančić.

Ove godine, zbog epidemiološke situacije, proglašenje dobitnika najznačajnijeg književnog priznanja za roman napisan na srpskom jeziku organizovano je onlajn.

VELIKA SEOBA NA TRŽIŠTU APLIKACIJA: SVI SU ODJEDNOM NA TELEGRAM-U!

Pavel Durov, osnivač Telegram-a, jedne od popularnih aplikacija za razmjenu poruka, izjavio je da su u januaru, samo za tri dana, svjedočili intenzivnom porastu broja korisnika Telegrama te je negirao navode o zloupotrebi privatnih podataka korisnika ove društvene mreže.

„Za razliku od ostalih popularnih aplikacija, Telegram nema dioničare ili oglašivače kojima treba da podnosi raport. Nismo podijelili niti jedan bajt podataka naših korisnika s trećim stranama“, izjavio je Durov.

On je rekao da je broj korisnika Telegram-a u prvoj sedmici ove godine premašio 500 miliona.

„Samo u posljednja 72 sata Telegram-u se pridružilo 25 miliona korisnika - 38 odsto njih je iz Azije, 27 iz Evrope, 21 iz Južne Amerike i osam odsto iz regije Bliski istok i Afrika. To je značajan porast u odnosu na prošlu godinu, kada se svakodnevno registrovalo 1,5 miliona novih korisnika“, objasnio je Durov.

Britanski list Daily Telegraph izvijestio je da je Telegram zauzeo drugo mjesto na američkoj listi preuzimanja, prema podacima Agencije za istraživanje tržišta Sensor Tower.

Samo između srijede i nedjelje u drugoj sedmici ove godine, više od pola miliona Amerikanaca preuzelo je aplikaciju, gotovo tri puta više nego prve nedjelje. Aplikacija se može pohvaliti naprednim sigurnosnim opcijama, kao što su „samouništavajuće poruke“ za one koji traže dodatnu privatnost, prenosi RT.

Vijest dolazi kada je njegov glavni rival WhatsApp uveo kontroverznu novu mjeru u svoje uslove korištenja. Nova pravila primorale korisnike da svoje podatke dijele sa tehnološkim gigantom Facebook-om, bez obzira na to imaju li nalog na toj veb-lokaciji ili ne. Brojevi telefona i druge informacije moraju biti dostupni kao uslov za nastavak korištenja WhatsApp-a. Od tada su preuzimanja Telegram-a pretekla WhatsApp.

Svađa o pristupu informacijama i slobodi izražavanja na mreži ubrzala se nakon što je Twitter blokirao nalog sada već bivšeg američkog predsjednika Donalda Trampa. Poslije napada Trampovih pristalica na zgradu Kapitola u Vašingtonu, tehnološki gigant sa sjedištem u San Francisku saopštio je da će reagovati zbog strahova da bi predsjednik mogao da nastavi „da podstiče nasilje“.

Pavel Durov, osnivač Telegram-a, koji je u prošlosti često kritikovao WhatsApp-ov pristup privatnosti korisnika, napisao je na svom kanalu da je najnoviji porast broja novih korisnika bio najznačajniji u sedmogodišnjoj istoriji kompanije.

„Ljudi više ne žele da zamijene svoju privatnost za besplatne usluge. Oni više ne žele da ih vlasnici društvenih mreža drže kao taoce tehnološkog monopola koji izgleda da misle da se mogu izvući sa bilo čim dok njihove aplikacije imaju kritičnu masu korisnika“, napisao je on, a prenosi britanski Independent.

Prema mišljenju Durova, sa pola milijarde aktivnih korisnika i ubrzanim rastom, Telegram je postao najveće utočište za one koji traže komunikacionu platformu posvećenu privatnosti i sigurnosti.

„Ovu odgovornost shvatamo vrlo ozbiljno. Nećemo vas iznevjeriti“, podvukao je on.

U ROMINGU

Toscana

ITALIJANSKA LJEPOTICA

*Ova pokrajina je takođe domovina Pinokija, opere i zvaničnog italijanskog jezika,
koji datira još iz doba renesanse*

PIŠE: GORANA DIVJAK

Bilo da žudite za čarobnim odmorom u tišini ili ste strastveni ljubitelj istorije i umjetnosti, a uz to i gurman, Toskana je mjesto koje će vas zasigurno ostaviti bez daha.

Malo je mjesta na svijetu koja vam omogućavaju da jutro provedete na moru, podne u pustinji i večer na snježnoj planini. A, vjerovali ili ne, u Toskani imate sve to.

Tirensko i Ligursko more na zapadu, pustinja Akona, koja se nalazi jugoistočno od Sijene, i Apenini na istoku povezani su nestvarno zelenim brežuljcima okupanim zlatnim sunčevim zracima. Kao da reljef ne očarava sam po sebi, tu su i prekrasne aleje toskanskih čempresa koje ovaj krajolik čine prepoznatljivim. Šarmantne kuće koje ćete pronaći u manjim mjestima ponudiće vam gostoprimstvo, mir, udobnost i pogled kakvom ni najbolje umjetničko djelo ne može parirati.

Ali, ljepota nije jedino što Toskanu čini jednom od najfascinantnijih regija na svijetu.

DOM MNOGIH UMJETNIKA

Pored nekoliko kulturno-istorijskih lokacija koje su pod UNESCO-ovom zaštitom, poput istorijskog jezgra Firence, Mediči vila i vrtova ili Trga čudesa u Pizi, zaštićeno je i oko 120 područja prirode, od kojih su mnoga inspirisala velike umjetnike za njihova najbolja djela. Jedan od famoznijih spomenika kulture je Krivi toranj u Pizi. Iako najpoznatija, to nije jedina građevina u ovoj oblasti koja je poklekla usljed težine i nestabilnog tla. Jedna od njih je Crkva San Nikola, dok je druga kula San Mikele delji Skalci, koja je nagnuta za 5%.

Toskana je bila središte renesanse i ne čudi da su neka od najcjenjenijih italijanskih umjetničkih djela porijeklom iz ove regije ili se nalaze u njoj. U toskanskim muzejima možete pronaći umjetnine koje su od neprocjenjive

vrijednosti za istoriju umjetnosti, kao što su Mikelandelov „David“, Botičelijevo „Rođenje Venere“ i „Blagovijest“ Leonarda da Vinčija.

To ne treba da iznenađuje ako imamo u vidu da su sva tri pomenuta umjetnika rođena u Toskani. Ova regija je mjesto rođenja i drugih vrsnih umjetnika i naučnika zahvaljujući kojima poznajemo svijet kakav jeste. Među njima su matematičar Leonardo Fibonači, najpoznatiji po Fibonačijevom nizu i tome što je raširio upotrebu arapskih brojeva, ali i jedan od najznačajnijih naučnika u istoriji - Galileo Galilej. Dante Aligijeri, Amerigo Vespuči, Nikolo Makijaveli i Frančesko Petrarka samo su još neki od velikana koji su rođeni u nevjerojatnoj Toskani.

RAJ ZA NEPCE

Nakon dugog i ugodnog obilaska istorijskih i prirodnih znamenitosti, najbolje sjeda dobar zalogaj.

Domaća pasta sa tartufima ubranim u okolnim šumama, brusketi sa začinskim biljem i maslinovim uljem kakvo još niste probali ili meze sa tradicionalno spremljenim sirevima i najboljim sušenim mesom posebne rase svinja Cinta senese, samo su uvod u ono što ćete pamtiti kao jedan od najboljih obroka u životu - firentinski odrezak. Ono što ga čini posebnim nije sama sočnost polusirovog mesa isječenog na tanke kriške, već govedina Chianina, koja pripada jednoj od najstarijih pasmina na svijetu, a uzgaja se upravo u ovoj regiji.

Ovaj raj za nepce ne može da prođe bez čaše pravog toskanskog crnog vina. Strast koju lokalci imaju prema vinu i muzici će vam se uvući pod kožu, a da toga ne postanete ni svjesni. U tom slučaju obavezno posjetite područje Kjanti, poznato po obilju vinograda, gdje turisti dolaze da degustiraju lokalna vina i obilaze podrume.

Tek kada probate domaća i tradicionalna jela iz ove regije, shvaćićete šta je prava italijanska kuhinja kojoj je nemoguće odoljeti.

FILMSKA INDUSTRIJA

Ipak, ova regija je toliko unikatna i čudnovata da ne morate biti niti gurman, niti poznavalac umjetnosti, pa ni avanturista da biste se u potpunosti predali njenim čarima.

Svako mjesto u Toskani, veliko ili malo, ima poseban šarm i skriva neku svoju priču. Popločane staze u gradovima i valoviti krajolici izvan njih će na vas ostaviti utisak koji je gotovo nemoguće zaboraviti. A ukoliko zađete u neku od manjih krčmi, budite uvjereni da ćete uživati u dobrom raspoloženju i muzici te da će lokalci rado uz čašu vina sa vama podijeliti običaje ili priče o znamenitostima iz njihovog mjesta.

I na kraju moramo napomenuti da ni filmska industrija nije odoljela čarima Toskane, pa su mnogi poznati filmovi snimani upravo u ovoj regiji. Ukoliko ste pogledali „Under the sun of Tuscany“, „La vita è bella“, „A midsummer night's dream“, „Gladiator“, „Letters to Julie“, „The Twilight Saga: New Moon“ ili film „Hannibal“, sigurno ste primijetili upečatljive krajolike i arhitekturu.

Zahvaljujući drevnim Etruscima, koji su na ovom području živjeli još prije Rimljana, Toskana čuva mnoštvo umjetnina i ostataka iz ovog historijskog razdoblja, bilo da su u pitanju građevine ili impresivni crteži koji opisuju rituale tadašnjeg stanovništva.

INTERVJU MOBILNIM

FOTO: PRIVATNA ARHIVA

BOJAN JOKANOVIĆ

SIZIF KAO SPOJ UMJETNOSTI I OBRAZOVANJA

*Možda ste već čuli za „Sizifova pravopisna pravila“.
A znate li ko stoji iza ovog simpatičnog lika?*

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

Kada neko sve svoje slobodno vrijeme uloži u hobi koji je u službi nečega društveno korisnog, tome se morate iskreno diviti. Bojan Jokanović je diplomirani teolog, profesor, đakon, muzičar i – uspješni ilustrator posvećen promociji pismenosti. Ovaj više nego zanimljiv spoj podstakao nas je da saznamo više o njemu i onome čime se bavi!

Vaša knjiga „Sizifova pravopisna pravila“ postiže veliki uspjeh. Jeste li očekivali toliki interes za ilustracije kojima promovirate pismenost?

Hvala Vam najljepše na razgovoru o ovoj veoma važnoj temi. Mnogo ljubavi i truda uložio sam u projekat opismenjavanja, tako da sam vjerovao u uspjeh. Ako sami niste uvjereni u vrijednost onoga što radite, neće ni drugi prepoznati važnost tog rada.

„Sizifova pravopisna pravila“ bila su najtraženiji i najprodavaniji „Vulkančičev“ naslov na Međunarodnom beogradskom sajmu knjiga 2019. godine. To je uspjeh koji nisam očekivao, ali je ujedno i obaveza i izazov da druga knjiga bude još bolja i kvalitetnija. Mislim da sam uspio u toj namjeri. Prošle godine predstavio sam tri nova projekta u saradnji sa izdavačkom kućom „Vulkan“ iz Beograda – „Sto Sizifovih pravopisnih pravila 2“, kartice „Sizifova pravopisna pravila“ i ilustrovani bonton za najmlađe.

Možete li nam reći nešto više o simpatičnom Sizifu, čija je misija da mladima, ali i starijima, ukaže na najčešće greške u pisanju? Kako je nastao ovaj lik i kako se razvijao u posljednjih pet godina?

Mislim da nikada ova tema nije bila važnija nego danas, kada živimo u vremenu razvoja tehnologije. Danas nam je svako znanje dostupno putem Google-a brzo i lako, zato

se ne trudimo da znanje zadržimo, nego se oslanjamo na tehniku, koja će nam u svakom trenutku dati odgovor na traženo pitanje. Ranije biste morali uložiti veliki trud, pronaći u knjigama i bibliotekama podatke, koje biste i te kako zapamtili i zadržali. Skraćenice, anglicizmi i tuđice su preplavili naš jezik i često, olakšavši komunikaciju, nanose nemjerljivu štetu srpskom jeziku. Ljubav prema ćirilici i pravopisu probudila je želju u meni da spojim umjetnost i obrazovanje – tako je nastao Sizif.

Šta Vam govori iskustvo, u čemu se najviše griješi kad je riječ o upotrebi našeg jezika?

Nažalost, ne bih mogao izdvojiti najčešće jezičke nedoumice, kada su kod nas sve nedoumice najčešće. Svakako da bi trebalo da ljudi poprilično dobro poznaju jezička pravila. To bi bila i jedna od važnih referenci koje bi opravdale nivo nečijeg obrazovanja i zvanja. Živimo u zemlji u kojoj još veliki broj ljudi piše „neznam“ spojeno, „sumljam“ itd., tako da je moj udžbenik slikovnica koja daje osnovne smjernice, dok druga knjiga sadrži nedoumice koje će pomoći i boljim pravopiscima da provjere svoje znanje, ali i da nauče nešto novo.

Vi ste teolog i prosvjetni radnik. Možete li nam iz iskustva rada reći da li je predrasuda kako nove generacije manje poznaju pravopisna pravila nego što je to bio slučaj prije 20-30 godina?

Ja sam diplomirani teolog, profesor, po činu sam đakon i službujem u Sabornom spomen-hramu Rođenja Presvete Bogorodice u Doboju. Misija crkve, pored propovijedi i haritativne djelatnosti, i te kako mora da bude i očuvanje srpskog jezika, tradicije i pismenosti. To je važna djelatnost crkve. Sveštenoslužitelji su nekada bili jedini učitelji. Sjetićemo se riječi Duška Radovića, koji je rekao da volimo srpski jezik

svakoga dana pomalo, jer srpski jezik nema nikoga drugog osim nas. Ne bih se usudio da analiziram znanje nekada i sada, ali tvrdim da ne postoje razlozi za neznanje, nego isključivo nemarnost.

Čini se da djeca dobro pamte ono što im se vizuelno predstavi. Da li je to saznanje jedan od glavnih faktora Vašeg uspjeha?

Vizuelno se najbolje pamti. Stara izreka nas podsjeća da jedna slika vrijedi kao hiljadu riječi. To je i bio okidač da počnem sa ilustrovanjem jezičkih nedoumica. Moj prijatelj se našalio i rekao mi je da sam nacrtao slikovnicu za nepismene. Svakako da i jeste jedna slikovnica sa dodatkom teksta, ali nije dovoljno naučiti samo nedoumice, nego je potrebno proširiti znanje uz pomoć rječnika i priručnika za srpski jezik. Onda će dodatno znanje i slikoviti primjeri biti objedinjeni i zapamćeni.

Šta bi danas najviše podstaklo djecu da više čitaju i unapređuju kulturu izražavanja?

Važno je da čitaju, čitaju i čitaju. Svakako da je važan izbor kvalitetnih knjiga, obrazovnih tekstova pa čak i dobre građe na internetu, ali je bolje da bilo šta čitaju nego da ne čitaju ništa - tako će barem izvježbati brzo čitanje.

Kada ste zavoljeli crtanje i koje mjesto ovaj hobi zauzima u Vašem životu?

Crtam otkako znam za sebe, tako da je crtanje važan dio mog života, ali i izduvni ventil. Osim što crtam, sviram nekoliko muzičkih instrumenata. Mislim da ne postoji dan u kojem nisam nešto nacrtao ili barem skicirao. Ilustrujem svoje knjige, ali i radim ilustracije za druge autore, osmišljam naslovnice, logotipe. Najvažnije je da nikada nisam osjetio

~~~~~

Koje Vas teme najviše inspirišu da uradite karikaturu?

Inspirišu me teme svakodnevice. Kada živite na Balkanu, ne treba mnogo tražiti inspiraciju za satiričnu karikaturu, inspiracije ima napretek. Svakodnevno ćete naići na milion stvari koje biste oslikali. Do sada sam realizovao veliki broj izložbi satiričnih karikatura.

~~~~~

šta znači riječ dosada. Vrlo malo spavam, ne više od pet sati dnevno, i kada bi dan trajao više od 48 sati, ni tada ne bih stigao da završim sve što imam na umu da realizujem. Radim u tri škole, služim u hramu, koordinator sam Svetosavske omladinske zajednice u Doboju, vaspitač sam. Takođe sam predavač na kampu „Sveti kralj Dragutin“, koji se održava u manastiru Ozren po blagoslovu episkopa zborničko-tuzlanskog gospodina Fotija. Pored toga, redovno objavljujem knjige za „Vulkan“, ali radim i na bezbroj drugih projekata za klijente, tako da nema izgovora ni za koga da nema vremena - samo treba imati volju.

Imate li neke zanimljive planove za naredni period? Šta možemo očekivati od Vas?

U planu je da objavim i treći nastavak „Sizifove borbe za pravopis“, zajedno sa karticama u vidu kviza koje prate knjigu. Imam još nekoliko projekata na kojima radim, ali oni će biti iznenađenje, jer su još u fazi razrade.

DigitArt

SANDRO FAZLINOVIĆ

DIGITALNA UMJETNOST KAO ŽIVOTNI POZIV

PIŠE: GORANA DIVJAK

Pauza u crtanju rezervisana je za video i board igre, ali i uživanje u mojim kolekcijama lego kockica i stripova, riječi su ovog umjetnika, koji je ujedno i vokal banjalučkog metal benda „As I Fall“

Kao neko ko se još kao dijete počeo baviti character design-om i čvrsto odlučio da je crtanje ono čime želi da se bavi cijeli život, prvo razočarenje doživio je još u periodu školovanja. S nadom da će razviti svoje vještine i usvojiti željena znanja, upisao se u srednju školu za grafički dizajn.

U to vrijeme - dok je digital art većini bio nepoznat pojam, Sandro Fazlinović je papir zamijenio tablom za crtanje i Photoshop-om. Kako u školi nisu imali računare, bilo je jasno da tu neće naučiti ništa o svom pozivu. Nažalost, ni Akademija likovnih umjetnosti nije mogla da ponudi ono što je tražio, te ju je napustio nakon dvije godine - kada je, zahvaljujući samostalnom istraživanju i edukovanju, dobio svoj prvi posao koji je podrazumijevao kreiranje 2D i 3D modela za mobilnu video-igru.

Kako je odrastao, tako su ga inspirisale različite stvari - od crtanih filmova, preko video-igara pa sve do autora poput Dena Mamforda i Džundžija Ita. I to mu je inspiracija, kako zbog crtanja tako i zbog unikatnih horor priča: „On pretežno radi crno-bijele radove, a to je zadnjih nekoliko godina najaktuelniji stil kojim se bavim, bar u svoje slobodno vrijeme. Na poslu pretežno radim 3D modele ili crteže u boji.“

A upravo tako je podijelio i svoje radove - one u boji možete pronaći pod umjetničkim pečatom Departedart, dok su crno-bijeli potpisani sa Empty l's. Serija radova na kojoj trenutno radi inspirisana je velikanom horora - H.P. Lovkraftom i pomenutim Itom: „Volim taj kosmički horor i nepoznato, pa i body horor filmove, kao što su 'The Thing' ili 'Alien'. Video i board igre koje igram takođe su inspirisane Lovkraftom, a kako je stil koji Džundži koristi za svoje mänge odličan za horor umjetnost, jednostavno sam spojio sve to sa svojim stilom i započeo seriju tih crteža.“

Zbog velikog broja poklonika pomenutih autora, a i samog kvaliteta, njegovi radovi uživaju rastuću popularnost. Očekivano, i zainteresovanost pojedinaca za kupovinu radova je sve veća, pa se tako Fazlinović može pohvaliti činjenicom da se njegova umjetnost nalazi u kućama i na printovima majica širom svijeta, pa čak i na tijelima pojedinaca.

Otkriva još da ga je na razmišljanje o prodaji printova naveo uspjeh koji su pojedini radovi ostvarili na popularnim platformama poput Instagram-a, Reddit-a i 9GAG-a. Ipak, uspjeh rada često zavisi i od samog algoritma, pa se tako desi da vrhunski rad i ne bude uvijek primijećen.

Njegovi radovi su izuzetno detaljni i bez obzira na to što, kako sam navodi, mogu izgledati kao kaos linija - svaka linija ima tačno svoje mjesto i nema preklapanja. Iako je u pitanju stil koji jako vuče na tattoo art, tetoviranje nije među mnoštvom stvari kojima se bavi. Ali ko zna, možda nas za koju godinu iznenadi i time.

ŽIVOT U PRIČAMA

INSTAGRAME, DOBRO JUTRO!

A KOLIKO STE VI DRUŠTVENIH MREŽA DANAS KORISTILI PRIJE NEGO ŠTO
STE IZAŠLI IZ SVOG DOMA?

PIŠE: SNJEŽANA NOVAKOVIĆ

Dobro jutro, dragi Instagrame!

Šta smo propustili za pet sati moga kratkog sna? Video-zapise iz izlaska ćemo, čini mi se, preskočiti ove godine, ali dubokoumnih citata ne nedostaje.

Ujutru me najbolje razbude šolja kafe i TikTok. Osuđuje me, ali volim kada mi ljudi nešto pričaju ujutru, a ne očekuju povratnu informaciju od mene. Onda, dok peglam odjeću i sebe, na YouTube-u idu vijesti, što je nekada i diskutabilno koliko je informativno i korisno, jer uvijek na kraju pogledam kakvo je vrijeme bilo juče.

I, druga kafa je na poslu, prije nego što počne onaj „poslovni dio“. Taman da se prelista šta je ovih nekoliko osoba koje nisam mutovala objavilo na Facebook-u te još poneki članak o tome šta se desilo u mom gradu i - dan može da počne!

Četiri društvene mreže u jednom satu, prije nego što sam i progovorila sa jednom živom osobom, ako izuzmemo klimoglav komšiji u liftu. Nemojte se ništa zaprepastavati, nego razmislite - koliko ste vi društvenih mreža danas koristili prije nego što ste izašli na vrata svoga doma?

Globalno istraživanje i analizu o korištenju digitalnih tehnologija svake godine donosi nam DATAREPORTAL. Tu možemo pronaći informacije o broju korisnika pojedinih društvenih mreža i njihovim navikama. Tako saznajem i da u BiH imamo 1,7 miliona aktivnih korisnika društvenih mreža u 2020. godini, što je čak 52% od ukupne populacije!

A šta mislite, koja je najkorištenija? Ako je Facebook bio vaš odgovor - čestitamo!

Čak 1,4 miliona građana BiH nalazi se na ovoj aplikaciji, a složićemo se da taj podatak i nije toliko iznenađujući. Facebook je bio prva masovno korištena društvena

mreža na našim prostorima. U svojim počecima okupljala je mlađu populaciju, ali je i taj naraštaj stasao, a u međuvremenu su i naši roditelji otkrili sve čari lajkovanja i šerovanja.

Druga društvena mreža po broju korisnika, bez iznenađenja, je Instagram. Tu je u februaru zabilježeno 860.000 korisnika, što je samo 30% od ukupne populacije. S obzirom na to da je Instagram društvena mreža namijenjena za dijeljenje foto i video sadržaja, vjerovatno ne iznenađuje činjenica da je veći dio (50,6%) korisnika zapravo ženskog roda.

Na slavnom trećem mjestu dolazi i relativno iznenađenje - LinkedIn, društvena mreža za profesionalce poslovnih industrija. Bez osjetnog rasta u broju korisnika, LinkedIn u ovoj godini broji 240.000 korisnika koji su na ovoj mreži tražili nove poslovne prilike i jačali svoje biznis konekcije na globalnom nivou.

Posmatrajući brojke, nije iznenađujuća činjenica koliko su društvene mreže postale svakodnevni dio naših života. Tehnološkim unapređenjima došli smo do novog stepena u ljudskom razvoju kada su naše svakodnevne aktivnosti zavisne od pametnih uređaja, koji su naša produžena ruka u izvršavanju i najbanalnijih zadataka.

Tako smo za socijalizaciju i kontakt sa najbližima uveli društvene mreže na kojima imamo live prenos o tome šta se dešava u životima naše porodice i prijatelja, a nikada nam bliži nisu bili ni stranci iz udaljenih dijelova svijeta, koji svojim sadržajem na društvenim mrežama dolaze do nas u sve većoj mjeri.

Osvrćući se na period od prije 10 godina, nezamislivo nam je sada da ćemo recept za kolače tražiti u starim novinama i knjigama ili ćemo rođaka iz Australije nazvati jednom u dva mjeseca da pitamo kako je.

Nego, dobro jutro, Instagrame!

MINI-SAVJETNIK

SAVJETA

ZA USPJEŠNIJI RAD OD KUĆE

PIŠE: MILICA KONDIĆ

m:agazin

Ukoliko spadate u dio populacije koja je rad u kancelariji zamijenila radom od kuće, ali i ako ste prije pandemije praktikovali takav način rada, nekoliko narednih redova je za vas. Rad od kuće može biti veoma praktičan te svakako ima svoje prednosti, ali isto tako raditi od kuće ponekad nije nimalo jednostavno. Dom poistovjećujemo sa porodicom, slobodnim vremenom i kućnim obavezama, te je lako izgubiti fokus i produktivnost. Donosimo vam devet savjeta kako se najbolje organizovati.

1. ODREDITE MJESTO ZA RAD

Kao što na svom radnom mjestu imate kancelariju, sto ili kutak koji je isključivo vaš, isto to obezbijedite i kod kuće. Naime, kada stalno radimo s jedne te iste lokacije, naš mozak je vrlo brzo počne poistovjećivati s radom. Nakon toga, dovoljno je samo doći na tu lokaciju da se naš mozak prebaci u radni način. Stoga, najidealnije bi bilo kada biste imali odvojenu sobu ili sto koji ćete koristiti samo za rad - i ni za šta drugo.

2. USTANITE U STANDARDNO VRIJEME KAO I INAČE

Rad od kuće sa sobom nosi mnogo veću fleksibilnost u radnom vremenu - što ponekad uključuje i sam trenutak kada počinjemo s radom. Ako nemamo šefa ili kolege kojima treba da se javimo, odmah u osam ili u devet ujutro, vrlo je lako planirani početak rada malo odgoditi, jer bismo ostali još malo da spavamo ili se izležavamo u krevetu. Nastojte da odolite tom porivu, koliko god bio privlačan. U periodu kad radimo od kuće veoma je važno sačuvati radne navike koje smo stekli, a jutarnje buđenje je jedna od najosnovnijih.

3. OBUCITE SE KAO DA IDETE NA POSAO

Kada kažemo „rad od kuće“, jedna od prvih asocijacija je rad u pidžami, trenerci ili kućnom ogrtaču. Iako nam rad od kuće pruža tu mogućnost, naš savjet je da se ipak obučete kao da zapravo idete na posao, jer naš mozak udobnu kućnu odjeću poistovjećuje sa odmaranjem i slobodnim aktivnostima te nam to dodatno otežava da se koncentrišemo na rad. Naravno, ne insistiramo na odijelu, kravati ili visokim potpeticama, ali hlače, suknja, košulja, polo majica ili džemperak su poželjni.

4. POJAVITE SE NA SVAKOM ONLAJN SASTANKU I AKTIVNO UČESTVUJTE

Ako ste dio kompanije u kojoj se za rad koriste IT tehnologije, onda ćete vjerovatno imati mnogo sastanaka u onlajn formatu. Najčešće u obliku konferencijskih poziva putem aplikacija kao što su Zoom ili Teams. Naš savjet je da učestvujete u svakom sastanku na koji ste pozvani, da uključite kameru i pokažete da ste proaktivan radnik i kada radite od kuće. Vaše kolege i nadređeni će to znati da cijene, a možda će vam biti odobrena i opcija rada od kuće (ukoliko to budete željeli) i kada se pandemija završi, jer će biti jasno da ste jednako efikasni i kada niste u kancelariji.

5. ODREDITE VRIJEME ZA RAD I VRIJEME ZA ODMOR

Ovaj savjet vrijedi za svaki oblik rada, jer gotovo je nemoguće zadržati punu koncentraciju i efikasnost punih osam sati. Zbog toga odredite vrijeme kada radite i vrijeme kada se odmarate. Najbolja je kombinacija da periode od sat do dva sata posla razbijete kratkom petnaestominutnom pauzom.

6. POSTAVITE PRAVILA S LJUDIMA S KOJIMA ŽIVITE

Rad od kuće nosi određene izazove sam po sebi, a pogotovo ako je vaša porodica u stanu ili kući dok radite. Ako imate djecu koja dolaze iz škole dok vi još radite, postavite jasne granice šta mogu raditi, a šta ne. Ista stvar je i s ostatkom porodice i ukućana. To što ste u kući, ne znači da možete prošetati psa usred radnog dana ili pomagati u kućanskim poslovima. Odmah od početka postavite jasna pravila i pokušajte da ih se pridržavate. Dogovorite se sa svojim ukućanima o preraspodjeli kućnih poslova ko šta radi i (do) kada. Svakako ih informišite kada ste dostupni za njih, a kada je vaš fokus ipak potrebniji na poslu. Možda će jedan dobar par slušalica biti dovoljan da se izdvojite od svega i fokusirate se na rad.

7. BUDITE I DALJE U KONTAKTU SA DRUGIMA

Za to iskoristite mogućnost tehnologije - samo zato što smo fizički udaljeni jedni od drugih, ne znači da se ne možemo čuti ili vidjeti. Skype, WhatsApp poziv ili Facetime - opcija je zaista pregršt. Ne samo da je važno održavati kontakte s prijateljima i kolegama radi svakodnevnog posla, već nam razgovor sa drugima pomaže u borbi protiv izolacije i osjećaja usamljenosti.

8. I DALJE POŠTUJTE SVOJE RADNO VRIJEME

Radeći od kuće lako se izgubi jasna granica između poslovnog i privatnog. Nije onda rijetkost da ostanemo za laptopom do kasnih večernih sati, potpuno gubeći pojam o vremenu. Nastojte da ne šalžete mejlove nakon zvaničnog radnog vremena i da ne čitate mejlove drugih kolega. Naravno, postoje izuzeci i hitne situacije koje vrijede i za periode kada se radi iz kancelarije. Ali u svim ostalim prilikama važno je znati kada gasite laptop i posvećujete se svojim najmilijima, odmaranju ili aktivnostima koje vas relaksiraju. Kad ste gotovi, gotovi ste!

9. IZADITE U ŠETNJU

Samo zato što se preporučuje da u periodu pandemije virusa korona većinu vremena budemo u zatvorenom, ne znači da je izlazak iz kuće zabranjen. Naprotiv, možemo šetati i uživati u sunčanom vremenu dokle god se ne okupljamo u velike grupe i držimo preporučeno rastojanje. Ponekad, kada vam nedostaje koncentracije da završite neki radni zadatak - sve što vam treba jeste svjež vazduh i jedna kratka šetnja.

PREPORUKE

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

KNJIGA

Ken Folet – trilogija Stoljeće

Kako najbolje provesti slobodno vrijeme nego uz kvalitetnu knjigu. Ovog puta preporučujemo vam trilogiju Stoljeće autora Kena Foleta. Možda se na prvu uplašite opširnosti romana, ali Foletov briljantan pripovjedački dar podario nam je istorijsku priču od koje jednostavno nećete moći da se odvojite i pročitate je u dahu!

Prvi dio trilogije Stoljeće, Sunovrat divova prati sudbine pet porodica – američke, ruske, njemačke, engleske i velške – kroz mračni i turbulentni period Prvog svjetskog rata i Ruske revolucije. Brojne likove, čije se sudbine prepliću na najnevjerojatnije načine, pratimo od Vašingtona do Sankt Peterburga, od priljavnosti i opasnosti rudnika do bještavih dvorskih odaja. Zima svijeta je drugi dio trilogije, a nastavlja se tamo gde se Sunovrat divova završio, usred zamršenih veza pet porodica, uvodeći nas u doba nesagledivih društvenih, političkih i ekonomskih previranja u vrijeme Trećeg rajha, Španskog građanskog rata i velike drame Drugog svjetskog rata, ostavljajući nas poslije eksplozije američkih atomskih bombi u Japanu, na početku hladnog rata. Na rubu vječnosti je treći i ujedno posljednji dio ove trilogije i predstavlja ne samo najzanimljiviji rasplet, nego i najuspješnije redove jednog zrelog pisca koji se smjelo upustio u literarno oslikavanje XX vijeka. Na razvalinama II svjetskog rata nastaju neslućeni svjetovi; Foletovi junaci stvaraju rokenrol i medije novog doba, i špijunske službe i pokrete koji se zalažu za ljudska prava, i demone i anđele međunarodne vojnopolitičke pozornice. Od Kubanske krize do tri atentata koja su uzdrmala Ameriku, od tubodne istočnonemačke izolacije do vedrog češkog buđenja '68. godine, od vijetnamske klanice do kalifornijske hipi ekstaze – Folet nas vodi manirom iskusnog hroničara, nekad strog, nekad duhovit, ali uvijek temeljan i usredsređen na usud ljudskog bića bačenog u vrtlog istorije.

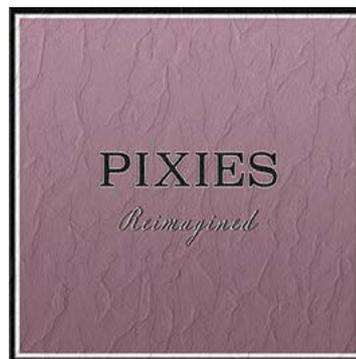
MUZIKA

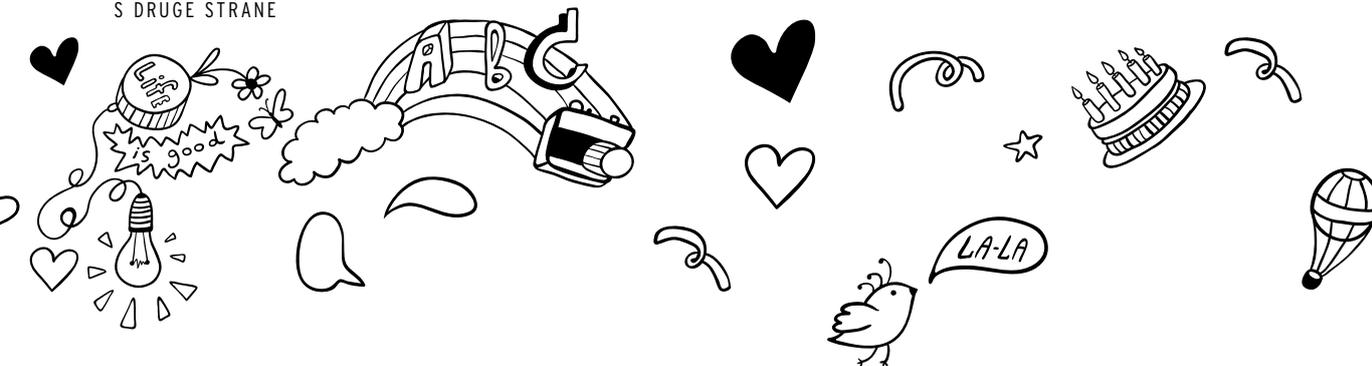
Pixies uz klavir i gudače...zvuči odlično

Pjesme grupe Pixies, za koje se iskreno nadamo da ćemo moći uživo da slušamo 31. avgusta na stadionu Tašmajdan u Beogradu, kada je najavljen koncert ovog benda, o nedavno možete da čujete u neobičnom izdanju – kao instrumentale izvedene samo uz klavir i gudače, a sve zahvaljujući muzičaru Kindtu.

Pixies su nedavno na svojoj Facebook stranici pozvali fanove da provjere predivnu klavirsku verziju "Where Is My Mind?", koju je muzičar Kindt iz Mančestera snimio na svom albumu "Pixies Reimagined" (2020), zajedno sa još devet klasika bostonskog benda kakvi su "Here Comes Your Man", "Monkey Gone To Heaven" i "Velouria".

Sve pjesme su snimljene u dvije verzije – samo klavir, te klavir i gudači. Svakako poslušajte jer zvuči odlično, bar nama koji volimo Pixies!

FILM

Tajger - dokumentarac o Tajgeru Vuđu

Ukoliko ste i vi jedan od ljubitelja dobrih dokumentarnih filmova, ne propustite da pogledate dvodijelni dokumentarac Tajger koji oslikava intimni portret genija Tajgera Vuđu čija posvećenost golfu i opsesija ovim sportom mu nisu donijeli samo slavu i nevjerovatan uspjeh, već su ga poveli i mračnim stranputicama, a na kraju doveli do njegovog legendarnog povratka koji je kulminirao pobjedom na Masters turniru 2019. godine. Dokumentarac sadrži ekskluzivni video materijal i intervjue sa ljudima koji ga najbolje poznaju, uključujući njegovog bivšeg pomoćnika i bliskog prijatelja, Stiva Viliijamsa; golfersku legendu, sera Nika Falda; Tajgerovu prvu pravu ljubav, Dinu Par i Rejčel Jučitel, ženu koja se našla u središtu seksualnog skandala koji je promijenio Tajgerov svijet.

Dobitnik Oscara Aleks Gibni je jedan od izvršnih producenata serije, uz Sema Polarda, Stejsi Ofman, Ričarda Perela, Armena Ketejana i Džefa Benedikta, dok nagrađivani reditelji Metju Hajneman i Metju Hamaček potpisuju režiju.

Ovaj dokumentarac, kao i mnoge druge naslove možete pronaći u HBO videoteci u okviru m:tel IPTV-ja.

YOUTUBE KANAL

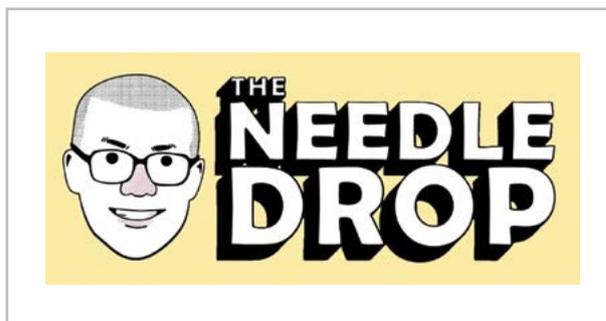
The Needle Drop vas vodi kroz svijet muzike

Ako ste strastveni zaljubljenik u muziku i slušalice su vam non-stop u ušima, biće vam interesantan YouTube kanal The Needle Drop.

Anthony Fantano je američki muzički kritičar veoma popularan na YouTube-u, gdje ima 2,3 miliona pratilaca. Nije bitno koju vrstu muzike preferirate jer Anthony svojim kritičkim uhom sluša gotovo sve što ugleda svjetlost dana na anglosaksonskom području: pop, rok, metal, elektroniku, folk, džez, eksperimentalne pravce, čak i klasičnu muziku.

Poznat je po detaljnim recenzijama kojima se trudi da ponudi objektivan prikaz albuma. Do sada je tek nekoliko njih dobilo ocjenu 10/10, a među njima su „To Pimp a Butterfly“ Kendricka Lamara i „You Won't Get What You Want“ benda „Daughters“.

Iako „pokriva“ i teren popularnijih izvođača, poput Miley Cyrus ili „Gorillaz“, The Needle Drop se može doživjeti prije svega kao riznica skrivenih bisera. Manje poznata imena koja vrijedi čuti na ovom kanalu dobijaju zasluženih pet minuta. Zato krenite već danas u potragu za novim omiljenim indie bendovima.

LG K41S

Zakoračite u svijet filma.

Filmsko platno u vašim rukama!

SAMSUNG

Galaxy S21 Series 5G

Već od 20,73 KM mjesečno uz XXL+

Slika je simulirana.
Dostupno samo za 4G/LTE i starije verzije mreža.
Povezivanje na 5G biće moguće nakon implementacije
5G softvera i mrežne infrastrukture.

m:tel *imate prijatelje!*

www.mtel.ba

korisnički servis 0800 50 000

mtelbih

mtelimateprijatelje

Grey

Onyx

OnePlus Nord

Sve što ste trebali je Nord!